

Vprašanje: uvoziti celulozni les

ali za dvainpolkrat večjo vrednost celuloze in papirja?

V sredo, 6. marca, je bil v tovarni celuloze in papirja v Vidmu-Krškem posvet o izvozu. V razgovoru s predstavnik kolektiva so gostje iz Ljubljane in Celja (posveta so se udeležili predstavniki Republiške gospodarske zbornice, Jugobanke in OLO Celje ter pomočnik sekretarja za blagovni promet LRS tov. Matko Pečar) razpravljali o težavah, ki nastajajo v tovarni v zvezi z oskrbo s surovimi ter izvozom. Kot vse kaže tovarna celuloze in papirja zaradi nerednega dotoka celuloznega lesa iz domačih gozdov v prihodnjih mesecih ne bo mogla izpolniti niti proizvodnih niti izvoznih nalog.

V letu 1962 so izvozili za 1 milijon 77 tisoč dolarjev izdelkov, letos pa je kolektiv sklenil povečati izvoz na pol milijon. Dinamika prvih dveh mesecev — januarja in februarja kaže, da planskih nalog v izvozu niso izpolnili. Vzrok je pomanjkanje surovin.

Predstavniki podjetja so opozorili, da močno komplikirano bančno poslovanje pri odobranju deviznih sredstev za uvoz reprodukcijskega materiala otežkoča poslo-

vanje. Za uvoz posameznih drobnih predmetov, brez katerih proizvodnja ne more teči, je treba dobiti pristaneke mnogih komisij in referentov od Ljubljane do Beograda. Ob nedavnih kadrovskih izpremembah v zunanjetrgovinskih organih v Beogradu so na primer potrebovali precej časa, da so novim uslužbenecem pojasnili, da potrebujejo klobučevino za sita in ne za proizvodnjo klobukov...

V polletju bo stekel drugi papirni stroj, brusilnica pa pripravljena, vprašanje pa je, če bodo brusni kamni do takrat prispeli. Dobavni rok zanje je 5 mesecev, tuji proizvajalec pa se ne pogaja o dobavi tako dolgo, dokler ni odprt akreditiv. Po sredi je vprašanje za odobritev 50-tisočdolarskega akreditiva, za katerega se tovarna že precej časa poteguje. Jugobanka zatrjuje, da je že vse rešeno, vendar pa bi v štirih dneh proizvodnje, če brusni kamni ne bodo pravočasno dobavljeni, izgubili prav toliko, kot potrebuje tovarna za uvoz četih kamnov. Tudi ta primer kaže, da bo treba pri odobranju deviznih sredstev za enostavno reprodukcijo najti proučnejše načine in pota in kolektivom zaupati bolj kot doslej.

Mnogo težavnije je stanje v oskrbi tovarne s celuloznim lesom. Že od lanske jeseni živijo »od nosu do usta«, ker je dotok lesa premajhen. Huda zima, majhne zaloge pripravljene za uvoz iz gozdov, stanje cesti in velike potrebe po lesu vseh vrst v predelovalni industriji kažejo, da se oskrba v prihodnjih treh mesecih ne bo izboljšala. V polletju bo stekel še drugi papirni stroj, potrebe po lesu pa bodo letos zaradi tega za 40 odst. večje, kot so bile lani. V aprilu in v maju bi morala tovarna dobivati še enkrat večje količine lesa kot sicer, da bi lahko stekel drugi stroj. Zaradi nerednih dobav v prvih dveh mesecih je za okoli 180 tisoč dolarjev škoda. Toliko manj papirja in celuloze, kot ju izdelamo doma, moramo namreč uvoziti.

Pomanjkanje smrekovega celuloznega lesa bi se dalo nadomestiti z uporabljanjem bukovne celuloze. Žal so tudi

tukaj po sredi cene. Tovarna ne sme pri nakupu lesa prekoračevati določenih cen, dobavitelji pa seveda raje kot v smrekov ali v bukov celulozni les predelajo posekane količine v druge vrste lesa, ker imajo mnogo višjo ceno. Ker se nemogoče stanje v oskrbi tovarne s surovino v zimskih mesecih ponavlja vsako leto, bo treba ukreniti vse potrebno za pomožna skladišča ob železniških progah, kamor bi v poletnih mesecih navozili dovolj lesa. Dobav iz takšnih skladišč pozimi ne bi oviralo slabo vreme.

Kljub resnemu tehtanju vseh rešitev, ki so mogoče, pa so na posvetu končno prišli do zaključka, da lesa za oskrbo tovarne v prihodnjih mesecih ni. Vse torej kaže, da bo treba uvoziti okoli 100 tisoč prostorninskih metrov celuloznega lesa. S to količino bi premostili začasne težave. Takšen uvoz pa je vsekako boljše kot uvoz papirja in celuloze, ki bi veljal dvainpolkrat več. Ne gre pozabljati, da je to rešitev v silo, zato bo treba čimprej načeti vprašanje cen gozdnih izdelkov, ker je dolgoročno rešitev samo v tem.

KEMO OPREMA na velesejmu

V podjetju »Kemo oprema« v Trebnjem bodo izdelali univerzalno napravo »Pilot« in jo razstavili na jesenskem zagrebškem velesejmu. »Pilot« je manjši reaktor za potrebe kemične in farmacevtske industrije z zmogljivostjo do 50 litrov. Proizvodnjo takih reaktorjev je podjetje osvojilo v zadnjem času.

Plan in proračun pred ObO SZDL

V soboto bo v sejni dvorani ObLO prva seja občinskega odbora SZDL Novo mesto, na kateri bodo obravnavali družbeni plan in proračun novomeške občine pa leto 1963, pregledali pa bodo tudi sklepe, sprejete na nedavni občinski konferenci SZDL.

Kmetijski strojniki: prav dobro!

Pred nedavnim so se na glavnem odboru Zadrugne zveze v Ljubljani sestali zastopniki kmetijskih zadrug, predsedniki občinskih društev kmetijskih strojnikov in člani kmetijsko-strojniške komisije pri glavnem odboru LT. Razpravljali so o delu in nalogah občinskih društev KS ter o sodelovanju pri Jugoslovanskih pionirskih igrah. Ugotovljeno je bilo, da je dejavnost društev kmetijskih strojnikov najbolj plodna prav pri nas na Dolenjskem, v Beli krajini in v Zasavju, saj so navzoči predstavniki teh društev že poročali o dosedanjem delu. Ta veja tehnične dejavnosti je drugod po Sloveniji šele v rasti, zato bodo društva na našem področju v okviru ljubljanskega okraja odigrala vidno vlogo.

Pri sodelovanju v akcijah JPI bodo sodelovali tudi občinski od-

bori DKS s predavanji po šolah, s prirejanjem kmetijskih filmov, s demonstracijami za pionirje ter ogledi na kmetijskih posestvih in zadrugah. Predlagali so, naj bi zadruga prevzele nad bližnjimi šolami patronate, da bi s svojimi strokovnjaki in stroji nudile pomoč pri poučevanju modernega kmetijstva.

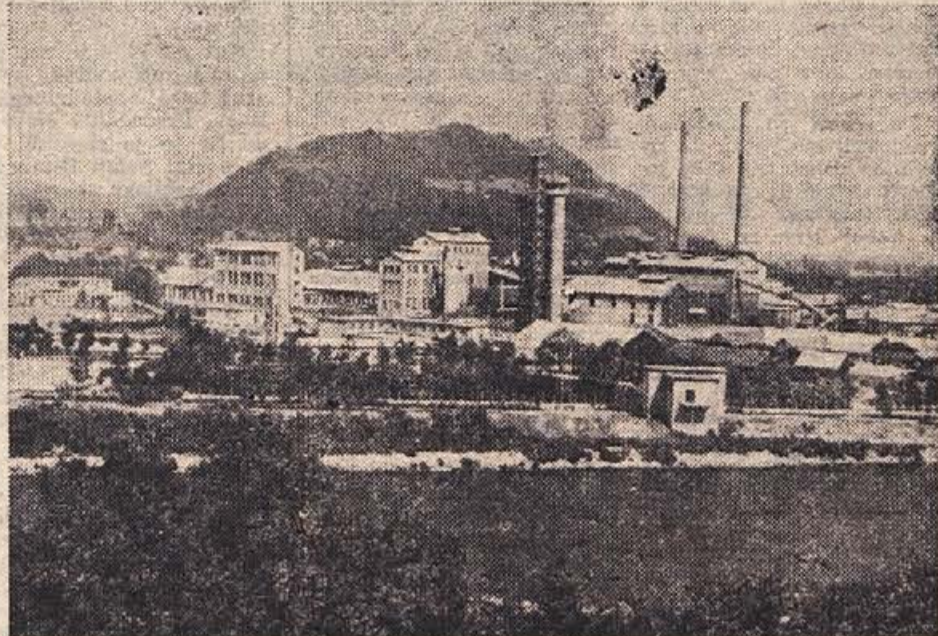
Pri vseh občinskih odborih LT bo treba čimprej organizirati kmetijsko-tehnične komisije in ustanoviti društva kmetijskih strojnikov, kjer jih še nimajo. Letošnja dejavnost DKS se bo v okviru JPI pokazala tudi pri sodelovanju na VI. kmetijskem strojnem festivalu, ki bo konec avgusta v Kočevju v počastitev obletnice kočevskega zbora. Tega slavja se bo udeležilo čimveč članov, Dolenjska pa bo poslala na tekmovanje tričlansko ekipo.

Zastopniki zadrug, ki so bili na tem posvetovanju navzoči, so

sprejeli obveznost, da bodo zadruga društvom tudi materialno pomagale. V bivšem novomeškem okraju je bila taka pomoč že organizirana, posebno pa so se izkazale zadruga Metlika, Brežice, Trebnje in Črnomelj.

Glede tehnične dejavnosti na šolah je bilo ponovno poudarjeno, da so za to stvari odgovorni pedagoška služba in občinski ljudski odbori, medtem ko bo nalog organizacij LT predvsem v razvijanju organizacijske mreže na šolah, v mladinskih organizacijah in pri izvenšolski dejavnosti mladine. Te naloge si bo treba vendar že razdeliti, saj vemo, da je bilo do zdaj marsikje tako, da so morale organizacije LT iz svojih skromnih sredstev podpirati še šolstvo. Pri organizaciji JPI pa bo materialna pomoč izven sredstev občinskih odborov LT nujna.

-mtr-

Tovarna celuloze in papirja »DJURO SALAJ« v Vidmu-Krškem

Spoznavajmo svet poklicev!

Tudi letošnji marec je posvečen usmerjanju v poklice, ki se je pri nas, kot zelo pomembna dejavnost, pričelo uveljavljati sorazmerno pozno. V lanskem marcu, mesecu poklicnega usmerjanja, je medobčinski Zavod za zaposlovanje v Novem mestu priredil v občini Trebnje in Novo mesto mnogo razgovorov s starši, več potujočih razstav, predavanj in filmskih uprizoritev, ki so starše in širšo javnost seznanili z osnovami in namenom usmerjanja v poklice. Lahko rečemo, da je bil lani led prebit.

V letošnjem marcu že potekajo predavanja, predvajanje filmov, šolski otroci pišejo naloge o poklicih, katerim se nameravajo posvetiti, šolarji pa razen tega obiskujejo tovarne in delavnice, upravne organe in institucije in se neposredno seznanjajo z okoljem, v katerem bodo delali, ko dorastejo. Vse naštetu se odvija približno tako kot lani, kljub temu pa je še neka novost, katere ne gre prezreti. Šolska mladina vseh šol na področju obeh občin se bo pomerila v tekmovanju v spoznavanju poklicev.

Solarji že pridno študirajo gradivo, ki so ga v sodelovanju izdali zavodi za zaposlovanje v Kranju, v Trzinu,

v Ljubljani, v Kamniku in v Novem mestu. Gradivo obsega najpomembnejše o poklicih v industriji, v gostinstvu, trgovini in turizmu ter poklicih, ki jih lahko pridobijo v srednjih strokovnih šolah. V njem je kratek opis uporabnosti posameznih strok, naštetih in opisani so profili ter nakazan način pridobitve strokovne izobrazbe zanje. Vsaka šola bo iz najboljših tekmovalcev sestavila tričlansko ekipo, ki jo bo zastopala na izbirnem tekmovanju v Novem mestu. To bo 31. marca v Domu ljudske prosvete. Najboljši ekipo iz tega tekmovanja bosta v Ljubljani zastopali naše področje. Zavod je trem najboljšim ekipam izbirnega tekmovanja v Novem mestu pripravil lepe denarne nagrade, vsem eki-

pam, ki se bodo izbirnega tekmovanja udeležile, pa bo na svoje stroške omogočil ogled javnega nastopa v Ljubljani. Ta bo v aprilu in ga bo prenašala tudi televizija.

Mladini želimo pri študiju in v pripravi kar največ uspeha, saj ji bo pridobljeno znanje močno koristilo v pomembni odločitvi, kam po končanem šolanju.

Svetovni teden za borbo proti lakoti

FAO (svetovna organizacija za prehrano in kmetijstvo) bo organizirala v času od 17. do 23. marca svetovni teden za boj proti lakoti. S tem tednom želi organizacija vzbuditi pri človeštvu zavest soddgovornosti za pomanjkanje in lakoto, ki jo še vedno trpi velik del človeštva.

S svetovnim tednom za boj proti lakoti namerava FAO opozoriti človeštvo, da so potrebni skupni naporji vseh narodov za odpravo lakote in uvedbo pravilne in zadostne prehrane pri zaostarih narodih.

»FARMISOV« obrat v avgustu

Te dni so spet stekla dela na gradbišču tovarne za farmacevtsko embalažo v Trebnjem. Po prvotnem načrtu bi moral obrat steči že v spomladanskih mesecih, dolga in ostra zima ter zakasnitev pri uvozu strojev pa sta dokončanje del odročila za nekaj mesecev. Trenutno vse kaže, da bo obrat sposoben za obratovanje proti koncu julija ali v začetku avgusta letos. V obratu bodo v prvi fazi zaposlili okrog 70 žena in nekaj invalidnih oseb.

VREME

OD 14. DO 24. MARCA

Po ohladitvi s snegom, ki jo pričakujemo te dni, bo prevladovalo hladno vreme z mrazom ponoči in mrzlimi vetrovi podnevi. Prehodne snežne padavine pričakujemo še okrog 15., 19. in 22. marca.

Dr. V. M.

Nova samopostrežba v Novem mestu

Pretekli teden so pričeli odvažati iz prodajalne trgovskega podjetja Dolenjka-Koloniale pri mostu blago in police. Ko je bila prodajalna izpraznjena, so se že pojavili zidariji, ki so se sneli okvire oken in vrat in pričeli rušiti vmesne zidove. Čez dva meseca bo v tem lokalu odprta samopostrežna trgovina, ki bo gospodinjstvom nudila živila, kolonialno blago, delikatesne izdelke, mlečne izdelke, alkoholne pijače, južno sadje, zaklano in oskubljeno perutnino ter bogato izbiro sladkarij (čokolade, kekse, bonbone itd.).

Nova samopostrežnica bo obsegala dosedanj prodajni prostor poslovalnice Koloniala, njen skladiščni prostor in prodajalno, v kateri so do konca lanskega leta prodajali zelenjavo. Trgovsko podjetje »Hmeljniki« hkrati z »Dolenjko« preureja lokal urarja Budne v prodajalno vina.

Načrte za preureditev samopostrežne trgovine je izdelalo SGP Pionir, ki bo v zelo kratkem času, v dveh mesecih, opravilo vse potrebno in predalo Dolenjki ključ. Če bo šlo vse po sreči, bo nova samopostrežna trgovina odprta že 29. aprila.

Samopostrežnica bo opremljena s sodobno kovinsko opremo, s hladilnimi puili, z avtomatskimi tehničnimi, ki stehajo in izračunajo vrednost blaga, ter ozaljšana z neonskimi reklamnimi napisi domačih tovarnih prehranskih izdelkov, kot so Sumi, Zvečevo, Alko, Kraš, Badel in drugi. Upajamo, da bodo pri tem sodelovale tudi tovarne iz naše bližnje okolice, kot sta Dana na Mirni in Črnomaljski Belsad.

Trgovsko podjetje Dolenjka preureja lokal z lastnimi sredstvi. Gradbena dela in nova oprema bosta skupaj veljala okrog 15 milijonov. V maju bodo nadaljevali z naslednjo preureditvijo: v Smalčevih stavbi na Glavnem trgu bodo v prostorih delikatese, frizerskega salona in konfekcijske prodajalne uredili sodobno manufakturno trgovino, delikatesa pa se bo preselila v Pohov lokal, na katerem bodo obnovili arkade.

Priprave kolektiva trgovskega podjetja Dolenjka velja pohvaliti, hkrati pa upamo, da bodo Pionirjevi gradbinci ostali moč beseda in da bodo oba lokala v obljubljenem roku preuredili.

Za obnovo gozdov

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

V skladu s predvidevanji petletnega plana razvoja gozdarstva na področju občine Novo mesto mora KZ Žužemberk do leta 1965 osnovati 150 ha sodobnih nasadov iglavcev. Letos bo zaključeno delo na nasadu Smerjak, ki bo že v jeseni 1963 zajemal 80 ha. Hkrati bomo začeli z obnovo gozdov tudi v k.o. Reber ob cesti Žužemberk — Dobrnič in v k.o. Dvor za vasjo Vinkov vrh.

Vsi nasadi so predvideni na dobrih zemljiščih, na katerih so danes zelo slabi gozdovi, ki ne dajejo niti 10 odst. tehničnega lesa, pač pa le slaba drva za domačo uporabo in nekaj stelje. Mnogo površin je poraščenih z grmovjem ali mlado gabrovino. Povprečna lesna zaloga na teh zemljiščih znaša 60 — 70 m³ lesne mase na hektar. Zaradi majhnih lesnih zalog je majhen tudi prirastek, saj znaša le 1,50 m³ na hektar. Vse te okoliščine povzročajo nerentabilnost zemljišč na eni in nadaljnje propadanje gozdov na drugi strani, ker so potrebe lastnikov gozdov po drveh večje od letnega prirastka.

Za primerjavo prej opisane stanja naj navedem, da bo novi nasad dajal že po 40 letih na vsak hektar letno najmanj 4 m³ tehničnega lesa iglavcev.

Če bi preračunali sedanja vrednost prirastkov in jo primerjali s predvidenimi, bi dobili sledeče: 1,50 m³ drv po 3.000 din = 4.500 din; 4,00 m³ tehničnega lesa po 9.000 din = 36.000 din. Če ta primerjava nam pokaže, da bi imel vsak lastnik osemkrat večje letne dohodka, če bi gozdove obnovil. Poleg te koristi bi bilo vredno omeniti tudi dejstvo, da sekamo iglavce že po 40 — 50 letih, bukev po 80 letih, a hrast šele po 120 letih. Seveda, za daljšo rast lastnik plačuje dalj časa davke, kar zopet zmanjša njegov dohodek.

Za obnovo vsakega hektara degradiranega gozda je treba vložiti najmanj 250.000 din. K temu znesku moramo priložiti še stroške vzdrževanja nasada za vso dobo do končnega poseka, kar zneso nadaljnjih 750.000 din. Tako znašajo skupno vložena sredstva za 1 ha milijon din. Kmetij-

ska zadruga nima dovolj sredstev, da bi krila vse te stroške, zato bo dobila dolgoročno posojilo pri občinskem gozdnem skladu. To posojilo bo morala vrniti po preteku 40 let. Ker bo zadruga financirala osnovanje in vzdrževanje nasada, mora iz njega dobiti tudi izkupiček, da bo posojilo lahko vrnila. Izkupiček si lahko zagotovimo le tedaj, če smo zemljišče odkupili, ga vzeli v zakup ali upravljanje po odločitvi občinskega ljudskega odbora Novo mesto.

Vse navedene postopke predpisuje tudi zakon o gozdovih, zato so obvezni za kmetijsko zadrugo, kakor tudi za zasebnega gozdnega posestnika.

Jurij Muhič

Na sejmišču skoraj vse prodano

Zelo živahno je bilo predtekli ponedeljek na novo-mestkem sejmišču. Kupcev je bilo dovolj, tudi iz oddaljenih krajev, zato so od 787 naprodaj pripeljanih prašičev prodali skoro vse, kar 729. Ker je bilo zanimanje precejšnje, je cena takoj poskočila. Zahtevali so od 5.500 do 9.000 dinarjev.

„NE BOMO PODPIRALI LENUHOV!“

Zapiski z občnega zbora gasilske zveze občine Novo mesto

Nedeljski občni zbor občinske gasilske zveze v Novem mestu se po živahnosti in vsebini razprave ni bistveno razlikoval od prejšnjih zborov, le da so tokrat obravnavali še nekaj problemov v zvezi z razvojem in boljšim poslovanjem zveze in društev.

Uspehe in težave gasilcev v preteklem letu sta v svojih poročilih zajela predsednik zveze in komandir oddela. Poudarila sta, da preteklo leto ne velja za najbolj uspešno v gasilski dejavnosti, ker je bila glavna ovira pomanjkanje finančnih sredstev. Zaradi tega se organizacijska stran ni mogla utrditi tako, kot bi bilo potrebno, zlasti ker smo v lanskem letu prešli na novo organizacijsko obdobje — na formiranje gasilskih centrov. Stiki z društvi so bili bolj osebne značaja, kar vsekakor ni zgoščalo in se je zlasti slabše odražalo v kolektivnem delu. Ugotovitev, da so društva slabo in pomanjkljivo opremljena, da pa so kljub temu veliko naredila v prid preventivne, govornje slej ko prej o se kar razgibanem delu gasilstva.

Na področju nemirnega arabskega Srednjega Vzhoda je prišlo do ponovnih sprememb: sirske oborožene sile so se 8. marca uprle Kuds-El Azemovemu režimu ter so to pot brez prelijanja krvi izpeljali državni udar. To je že drugi udar v Siriji od septembra 1961. leta, ko je razpadla sirsko-egiptovska unija.

Kot vse kaže je bila glavna gibalna sila tudi v sirske revolte stranka arabskega nacionalnega preporoda Baas. Predsednik nove sirske vlade, ki so jo sestavili v Damasku, je postal Salah Bitar, ki je hkrati organizacijski sekretar te stranke.

Lahko bi rekli, da nova sirska vlada še nima določene izdelane programa. Za sedaj obstoja v naslednjih točkah: 1. Sirija bo šla po poti »pravega arabizma«, 2. armada se ne bo vmešavala v politično življenje, 3. spoštovali bodo mednarodne sporazume, Listino OZN in načela Bandunške konference in 4. solidarni bodo z »osvobojenimi arabskimi državami«.

Novi sirske režim so podprle neodvisne arabske države in še posebej ZAR, Jemen, Alžirija in Irak, ki so izrazile pripravljenost, da bodo z oboroženimi silami pomagale, če bi se od zunaj poskušali vmešavati v notranje zadeve Sirije. »Revolucija je naša notranja zadeva in njen cilj je resnična arabska pot, brez podrejanja komurkoli,« je rečeno v sporočilu revolucionar-

nega sveta Sirije. Po vseh sedanjih znamenjih sodeč novi revoluciji ne grozi kaka nevarnost, saj ima podporo večine, ob strani stoji in čakajo samo manjšinske skupine na skrajni levi in skrajni desnici.

Iz Bagdada, glavnega mesta Iraka, pa prihajajo zelo neugodne vesti. Na smrt so obsodili precej članov KP Iraka in med njimi tudi generalnega sekretarja Adila Salama pod obtožbo, da so »brez dovoljenja imeli orožje in hujskali

datkih sodeluje v stavki 95% rudarjev.

Rudarji zahtevajo zaradi stalnega zviševanja življenjskih stroškov povečanje mezd za 10%. Direkcija francoskih rudnikov je ponudila 5,77%, na kar pa rudarji niso privolili. Da bi prisilili rudarje k popuščanju je francoska vlada objavila dekret o prisilni mobilizaciji stavkajočih. Ta zastraševalni ukrep pa ni imel nobenega praktičnega efekta, rudarji stavkajo naprej ter

UDAR V SIRIJI

na ubojec. Vse to je sicer notranja zadeva Iraka. Vsekakor pa preganjanje in streljanje ljudi, ki so se borili proti fevdalnemu režimu in slugam tujih interesov, ne more prinesiti nič dobrega ter brez dvoma škoduje ugledu sedanjega režima. Lahko, da so ti ljudje v svojem delovanju kaj pogrešili, naredili napako, toda brez dvoma so bili predani ljudstvu v boju za napredek.

1. marca je v Franciji začelo stavkati približno 230.000 rudarjev in delo je zastalo v vseh rudniških bazenih Francije. Po uradnih po-

niso klonili pred pritiskom francoske vlade.

Stavka francoskih rudarjev pa je povzročila veržno reakcijo ter so začeli stavkati tudi delavci drugih gospodarskih panog. Stavkovno gibanje se vedno bolj širi. De Gaulle se je znašel pred resnim socialnim spopadom, v katerem je izgubil že v prvi rundi. Stavka francoskih rudarjev je stopila v novo obdobje. Ne gre več samo zato ali bodo rudarji uspeli in dobili ustrezno zvišanje mezd, temveč tudi zato ali bo vlada spoštovala vlogo sindikalnih organizacij in priznala delavcem pravico do stavke.

V torek pred sodiščem

V torek dopoldne je senat okrajnega sodišča v Novem mestu obravnaval pet kaznivih dejanj. V treh primerih je bil sodni po-

zenci. Društva so ta denar privarčevala, zato ni prav, da bi se njim manj delavni okoriščali. Očitno je, da ta večina še ni razumela pomembnosti in nujnosti združevanja sredstev, zato je bil predlog oddit. Priporočili pa so, naj se stvar prouči, kar se bo treba slej ko prej odločiti za združevanje »mrtvega kapitala« pri društvih.

Večico premalo govora je bilo o vključevanju žena gasilk v društva. Dejstvo, da je bila na občnem zboru zastopana samo ena predstavnica gasilk, potrjuje ugotovitve, da smo temu vprašanju predvili še premalo pozornosti. Deloma je zdaj rešeno z izvolitvijo dveh žena v novi odbor občinske gasilske zveze, kar pa vsekakor še ni zagotovilo, da bo vprašanje ženskega gasilstva s tem dokončno rešeno.

stopke končan, obravnavo dveh zadev pa je sodišče preložilo. Odložena je bila razprava o lahki telesni poškodbi, ki jo je povzročil L. F. in postopek zoper M. J., ki je obdolžen, da je z neprimernimi izrazi razžalil G. M. O vseh ostalih zadevah je sodišče izreklo sodbo.

D. J. je bil pogojno obsojen z denarno kaznijo 5.000 dinarjev, ker je nevede vzjel dve pocinkani cevi, last gradu Otočec.

P. I. in P. A. sta se dokončno pobotala. P. A. je tožila P. I. zato, ker to je obtoženec P. I. »obmetavala« z žaljivkami.

Pred okrajnim sodiščem sta se pobotali tudi A. M. in K. S. Obtožena K. S. je javno govorila, da je A. M. njeni hčerki pekla piščance za 5.000 dinarjev. K. S. je svojo nepremišljenost obžalovala in je morala samo plačati prične in povrniti potne stroške.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Čeprav vetja stalna skrb uvejavljanju žensk v delovnih in družbeno-političnih organizacijah, pomeni 8. marec še posebej natančen pregled uspehov in prihodnjih nalog. Tako je tudi letošnji praznik potekel v znamenju dogovora o doseženem in bodočem. Mimo ugotovitve, da je udeležba žensk v družbenem življenju čedalje večja in pomembnejša, je bilo treba zabeležiti tudi nekatere pomanjkljivosti. Na posvetu konference za družbeno aktivnost žensk v Ljubljani so ugotovili, da se ženske močno uveljavljajo v proizvodnji, niso pa sorazmerno zastopane v organih, kjer se odloča o razvoju komun in o potrošnji sredstev. Vzrok pa ni v tem, ker ženske ne bi hotele sodelovati v teh organih. Narobe: ženske redkokdaj vprašamo, če so pripravljene sodelovati. Anketa v kranjski in domžalski občini je pokazala, da se ženske ne izogibajo javnemu udejstvovanju, samo treba jih je znati pritegniti k delu in vzbuditi interes za reševanje zadev, od katerih je posredno odvisen tudi razvoj tistih področij, ki lahko pomagajo družini in zaposleni ženski.

Osmega marca smo lahko ugotavljali tudi dosežene uspehe. V vrstah šol in na fakultetah se šola blizu poldrug milijon žensk. Na številnih strokovnih šolah je celo več žensk kot moških. V Sloveniji je med ekonomisti 40 odstotkov žensk, med zdravstvenimi delavci nad 30 odstotkov, med učitelji 54,5 odstotka, med socialnimi delavci nad 60 odstotkov itd. V naši republiki je izmed vseh zaposlenih kar 37,5 odstotka žensk, v nekaterih občinah pa že nad polovico. To dokazuje, da so ženske pomemben činitelj v gospodarstvu, kar je treba upoštevati, ko bomo volili predstavnike v nove organe oblasti.

Volitve v občinske skupščine bodo predvidoma 15. maja, nato pa kmalu — približno

čez en mesec — tudi v zvezno in republiške skupščine. Do izteka mandatne dobe se bo sestala Zvezna ljudska skupščina še dvakrat: na prvem zasedanju bo obravnavala poročilo o delu Zveznega izvršnega sveta, na drugi, se pravi zadnji seji pa bo razpravljala o osnutku nove zvezne ustave. Na tej seji, ki bo v začetku aprila, bo skupščina pretresala tudi zakone o izvajanju ustave in o volitvah poslancev.

ŽENSKSE SE NE IZOGIBAJO JAVNEMU UDEJSTVOVANJU

Te dni se je sestel razširjeni plenum CK ZK Srbije, ki je obravnaval vlogo komunistov v kulturnem življenju. Uvodni referat je imel sekretar Jovan Veselinov. Dejal je, da se je treba odločno bojevati proti vsemu, kar je tuje našemu človeku. Mnoge slabosti so izključno posledica naših lastnih pomanjkljivosti in nedoslednosti v uresničevanju sprejetih sklepov. Včasih smo preveč obremenjeni z liberalizmom in neodločnostjo v boju proti negativnim in nam tujim vplivom. Potrebna so aktivna stališča, večja angažiranost in načelnost komunistov, kadar gre za idejni boj in obračunavanje z negativnimi pojavi. Usposabljati je treba kadre, ki bodo sposobni, da bi razpravljali o prenekaterih estetskih in idejnih problemih umetnosti in znanosti.

Na skupščini socialnega zavarovanja naše republike so sprejeli program dela, ki nakazuje smernice komunalnim skupoštim in zavodom za politiko nadaljnega razvoja socialnega zavarovanja in za ukrepe, s katerimi je treba doseči zboljšanje var-

stava zavarovancev. V programu je poudarjeno, da je v potrošnji sredstev treba upoštevati realne možnosti, pri tem pa ne poslabšati kvalitete zdravstvenih uslug. Naglašena je tudi odločilna vloga zavarovancev, ki nimajo le večjih pravic, temveč se povečujejo hkrati tudi njihove odgovornosti.

V Portorožu je bilo tridnevno posvetovanje tekstilnih strokovnjakov iz vse Jugoslavije. Poudarili so pomen sintetičnih vlaken kot vse obsežnejšo surovino v naši tekstilni industriji. Opozorili so, da je treba zgraditi potrebne proizvodne zmogljivosti. V sodobnem času imajo prednost sintetična vlakna, iz katerih izdelujejo kvalitetno tekstilno blago.

Strokovnjaki menijo, da obstajajo vsi pogoji za prestavitev roka za izdelavo zaključnih računov gospodarskih organizacij na 31. januar. To je potrebno zato, da bi omogočili pravočasni poseg v gospodarjenje, ki črpa iz zaključnih računov izkušnje preteklega leta in impulze za nov, še hitrejši polet.

Ljudska skupščina LR Srbije je naslovlila na ljudske odbore, delovne organizacije in druge činitelje, da bi odložili gradnjo upravnih zgradb in s tem premostili nekatere prehodne težave. Na zasedanju Narodnega saborja Makedonije pa so menili, da bo treba določiti prioriteten red v investicijski izgradnji, s tem da bi odložili zgraditev objektov, ki niso tako nujni, in dali prednost tistim gospodarskim zmogljivostim, od katerih si obetajo najhitrejši in največje rezultate.

V tujini se povečuje zanimanje za nakup ali gradnjo turističnih objektov v naši državi. Tako se neko švedsko podjetje povezuje z jugoslovanskimi partnerji za zgraditev hotela v Portorožu.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

Ministrstvo za notranje zadeve v pokrajini Severna Rhenia-Westfalija je sporočilo, da je prepovedalo teroristično organizacijo v Zahodni Nemčiji, pod imenom »Hrvatsko križarsko bratstvo«. V tej organizaciji je vključeno okoli 200 emigrantov.

Na IX. mednarodnem smučarskem tekmovalnem poklicnih novinarjev so v ekipnem plasmanu in med posamezniki zmagali jugoslovanski novinarji. Tekmovalje je bilo v kanadskem nacionalnem parku BANFF, na strmih pobočjih pri Calgaryju v Alberti. Tekmovalo je 120 novinarjev iz 18 držav in treh kontinentov. Prvo mesto v veslanju in slalomu je osvojil Janez Šuster, novinar iz Ljubljane.

Bagdadski radio je objavil uradno sporočilo Nacionalnega sveta iraške revolucije, ki poruča, da svet »priznava nacionalne pravice kurdskega ljudstva po načelu decentralizacije«.

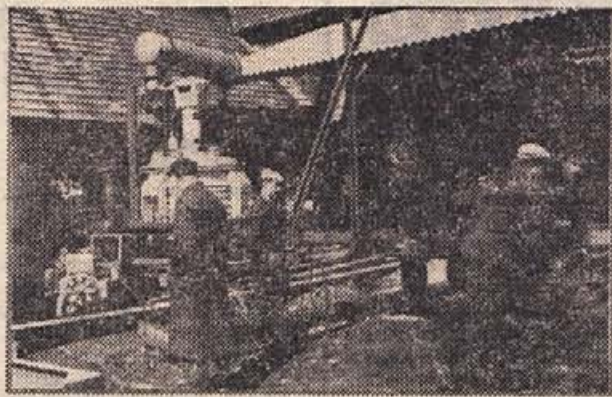
Na zasedanju zunanjepolitičnega odbora ameriškega senata je zunanji minister Ruski izrazil upanje, da bodo amandma, po katerem naj bi predsednik Kennedy odredil ukinitve klavzule največjih ugodnosti o trgovini z Jugoslavijo, razveljavili, kar bo omogočilo, da se bodo trgovinski odnosi z Jugoslavijo nadaljevali na podlagi obojestransko priznane pravice največjih ugodnosti.

Majhna tovarna reaktorjev

Ko so preteklo leto v Trebnjem ustanovili nov kovinski obrat »Kemo oprema«, najbrž nihče ni pričakoval kakšnega večjega uspeha. Obrat je bil še na papirju, ko je že dobival prva naročila. To pa je tudi povod, da so hitro adaptirali nekdanje hlevne in namestili prve stroje. Tudi delovni kolektiv je hitro naraščal in ima danes že okrog 40 zaposlenih. Razmera malo podjetje pa ima močno kadrovsko zasedbo. Tako je v konstrukcijskem biroju, katerega sedež je v Ljubljani, že devet strokovnjakov in je po tej strani sploh eno najmočnejših podjetij, ki se ukvarjajo s podobnimi deli. Podjetje si je na ta način začrtalo tako razvojno pot, ki mu popolnoma za-

gotavlja obstoj in uspeh na trgu s proizvodi za opremo kemične in farmacevtske industrije. Letos ima »Kemo oprema« za okrog 100 milijonov dinarjev naročil, kar je povsem v skladu s planom in zmogljivostjo podjetja. Naročila so prišla in še prihajajo iz Slovenije in drugih republik. Podjetje izdeluje raznovrstne izdelke po lastni konstrukciji, kot: reaktorje, mešalce, cisterne iz nerjaveče kovine, pilotske naprave, specialne nerjaveče ventile, črpalke za kisline in drugo. Trenutno ima v izdelavi tri reaktorje za podjetje IPLAS v Kopru, pogodbe pa je sklenilo tudi s kemičnim inštitutom »Boris Kidrič« in s podjetji: »Kolor« v Medvodah, »Etol« v Celju,

»Elva« v Črnučah itd. »Kemo oprema«, ki osvaja zlasti proizvodnjo nerjavečih izdelkov, je dobila naročila tudi za večje izdelke, vendar je zaradi neprimernih in majhnih proizvodnih prostorov za zdaj še nemogoče misliti na kaj takega. Edina rešitev bi bila nova proizvodna hala. Nariši so narejeni, veljala pa bi bila 25 milijonov dinarjev. Podjetje upa, da mu bodo glede na specifičnost proizvodnje omogočena potrebna sredstva za nadaljnji razvoj. Svojo prihodnost gradi »Kemo oprema« z ozirom na potrebe kemične industrije, za katero izdeluje ustrezno opremo. V ta namen si je zagotovila tudi močno kadrovsko zasedbo in bo temu vprašanju tudi v prihodnje posvečala največjo pozornost. Uveljavilo se je nekakšno pravilo, naj bi imel vsak delavec vsaj polkvalifikacijo, če že ne kvalifikacijo ali ustrezno srednjo in visoko izobrazbo. Spriču tega se je pred nedavnim začel v podjetju 200-urni tečaj, ki ga obiskuje 18 zaposlenih nekvalificiranih in 14 še ne zaposlenih nekvalificiranih delavcev. Vse kvalificirane delavce bo podjetje poslalo na poseben instruktorski tečaj, ker menijo, da mora biti kvalificirani delavec res vsestranski učitelj in svetovalec za tiste, ki se delu šele privajajo. Tako gledanje podjetju nedvomno odpira lepo perspektivo.

Delo pri reaktorju na dvorišču trebanjske KEMO OPREME

»ŠOLA ZA ŽIVLJENJE« pri Pionirju

Nedavno je aktiv ZMS pri SGP »Pionir« v Novem mestu organiziral »Solo za življenje«, ki jo obiskuje nad 40 mladincev in mladink iz tega podjetja. Do zdaj so imeli že štiri predavanja, šest ali osem pa jih bodo imeli še v spomladanski sezoni. V jesenskih mesecih bodo s predavanji v okviru te šole nadaljevali.

■ Sovjetska zveza je obvestila ZDA, da bo prihodnjih treh tednih umaknila s Kube več tisoč sovjetskih vojakov. Po informacijah iz ameriških virov ta ukrep Sovjetske zveze ni povezan z nikakršnimi pogoji. Sovjetska zveza ne zahteva od ZDA nobene koncesije v zameno za ta ukrep.

Skupščina »FARMIS« v Novem mestu

V petek, 1. marca, je zasedala skupščina podjetja »Farmis«, v katerem sta združeni delovni organizaciji kemijsko-farmaceutskih proizvodov »KRKA« (Novo mesto) in »LEK« (Ljubljana).

Na tem zasedanju so razpravljali o zaključnem računu organizacijske enote skupnih služb za leto 1962, o predračunu stroškov za leto 1963, o perspektivnem programu gradnje objekta nove proizvodnje s predvidenimi investicijskimi sredstvi, o planu kadrov in o problematiki kadrovanja v letu 1963, o imenovanju uredniškega odbora glasila »PRO MEDICA« in »IZ PRAKSE V PRAKSO«, o pravilniku o delu posebne poslovne enote v sestavi FIB (Farmaceutska industrija Beograd) in še o drugih važnih ter zanimivih problemih v zvezi z nadaljnjim razvojem tega mladega podjetja, ki obstaja komaj eno leto.

Največ časa je bilo posvečenega perspektivnemu programu gradnje objekta nove proizvodnje, kajti predvidena je, da bo podjetje pričelo izdelovati nekaj novih preparatov do konca leta 1963, kolikor je sestavljen program za te nove gradnje, katerih del bo v Novem mestu, a nekaj v Ljubljani.

Stroški za izvedbo celotnega programa od 1963 do 1969 bodo znašali okoli 6 milijard dinarjev, in če bo izpolnjen celotni program, bo narasla vrednost proizvodnje na približno 13 milijard dinarjev, višje vrednosti proizvodnje v obeh obratih (Krka in Lek).

Vsekakor so to lepi in mnogo obetajoči načrti, katerih izpolnitev bo terjala precej naporov ne le od članov obeh delovnih organizacij, ampak od celotne skupnosti.

V zvezi s tem se razpravljali tudi o novih kadrih, ki bodo potrebni, kajti uvajanje novih preparatov zahteva mnogo časa in vztrajnega dela v laboratorijskih inštitutih ter znanstvenih zavodov.

Predlagani program je torej napotilo za delo strokovnjakov, ki

bodo delali za uresničitev programa, ki sicer ni dokončen, ampak ga bo treba sproti prilagajati potrebam in razmeram v naši državi.

Za direktorja »Zavoda za farmaceutsko-kemijske raziskave« je bil izvoljen dr. inž. Cencelj.

Ker bo »Farmis« štipendiral na raznih strokovnih šolah študente, bodo izdelali ustrezen pravilnik o štipendiranju.

Sprejeli so tudi priporočilo obratoma Krki in Leku, naj se odzove vabilu Splošne gospodarske

banke v zvezi z odvajanjem odvečenih sredstev v sklad za investicije. Izvolili so komisijo za sestavo statuta podjetja, ki sestoji iz osmih članov.

Ker se je pojavila potreba po ocenitvi novih delovnih mest v skupnih službah, so izvolili tudi ustrezno komisijo, ki bo tudi koordinirala med obema obratoma, da ne bi nastajale razlike pri ocenjevanju novih delovnih mest, kakor tudi tistih, ki so bila že ocenjena, pa se je delo medtem spremenilo.

—B. L.—

Navečji izvir mineralne vode

Strokovnjaki zagrebškega podjetja »Geolstraživanje« so pred kratkim odkrili izredno močan izvir mineralne vode v Jamnici, nedaleč od Zagreba. Iz vrline, globoke 42 metrov, je pridrla mineralna voda odlične kakovosti. Zdi se, da so količine neizčrpne.

Po mnenju strokovnjakov nudi izvir velike možnosti za ureditev novega kopalniškega mesta in turističnega centra. Izračunali so namreč, da je mineralna zmogljivost novega mineralnega izvira v Jamnici 15 litrov na sekundo, kar pomeni milijon in 300 tisoč litrov vode dnevno. Številka kaže, da so

odprli največji izvir mineralne vode ne samo v naši državi, ampak v vsej srednji Evropi.

Zdravniki potrjujejo zdravilno delovanje te vode na dihalne organe in priporočajo, da bi voda iz Jamnice izkoristili kot pitno skislavo vodo pa tudi v proizvodnji sadnih sokov. Priporočajo tudi ureditev kopalnice.

Jamnica je le 20 kilometrov daleč od znane nove izletniške točke Brezovica pri Zagrebu. Idealna rešitev bi bila, če bi mineralna voda iz Jamnice speljali v Brazovico in tako dobili novo »Rogaško Slatino«.

ŠOLSKI VRT – DRAGOCENO UČILO

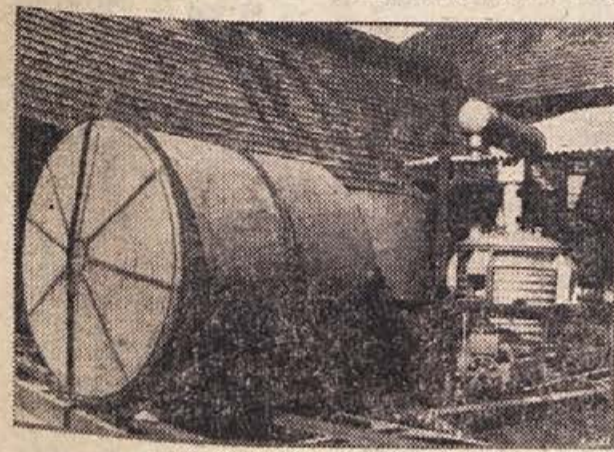
Kdo ve kolikokrat razpravljamo o tem, da nimamo na voljo učil za nazorni pouk v osnovnih šolah. Vzroki: denarja ni. — Vselej pa vendar ni tako. Ali smo otrokom res pokazali vse, s čimer razpolagamo? Pomislimo samo na šolski vrt! Menda res ni šole, ki ne bi imela v bližini zemljišča za šolski vrt. Uporabo šolskih vrtov pa bi bilo potrebno nekoliko spremeniti. Šolski vrt naj ne bi služil le za pridelovanje zelenjave učnega osebja ali šolske kuhinje. To naj bi bil prostor, kjer bi učenci spoznavali vrste rastlin, ki rastejo v domačem kraju, pa tudi tiste, ki jih tu ne goje, imajo pa pogoje za rast. Tako bi si otrok bolje zapomnil rastlino, ker bi jo opazoval od začetka rasti do zorenja plodu.

V šolskem vrtu naj bi bile tudi gredice s poljščinami, zlasti tistih vrst, ki jih v kraju največ goje. Učenci naj bi opazovali, kako se pridelujejo posamezne poljščine. V šolskem vrtu naj ne bi manjkalo drevesnice, kjer bi otroci spoznavali razvoj drevesca od semena do saditve sadike na stalno mesto. Tu naj bi se urili v cepljenju, sajenju in obrezovanju sadnega drevja.

Gnojilni poizkusi bi bili praktičen pouk o tem, kako učinkujejo na rastlino umetna gnojila, kako deluje posamezno gnojilo, kako v kombinacijah in katerih hranil primanjkuje naši zemlji.

Zima se bliža koncu. Razmišljajmo o tem, kako bomo uredili šolske vrtove, da bodo dragoceno učilo za praktičen pouk v šolah.

Jože Škof

Cisterna in reaktor

Plačevanje s čeki

Pričakovati je, da bo kmalu prišlo do bistvenih sprememb pri pogojih za odpiranje in uporabo žiro računov občanov.

Menijo, da so te spremembe pogojene z dejstvom, da ima veliko število občanov, ki so morali odpreti svoje račune, prav majhna sredstva čune, prav majhna sredstva v bankah, da pa drugi, ki imajo večje izredne dohodke, niso zainteresirani, da hranijo denar na žiro računih. Zato ne izključujejo možnosti, da bodo omilili pogoje za obvezno odpiranje žiro računov, obstaja pa celo mnenje, da bi morale banke plačevati obresti na svobodna sredstva občanov, ki so zbrana na ta način.

Če bi bilo to uresničeno, bi veliko število zasebnih žiro računov avtomatsko prenehalo in bi bile banke na ta način zelo razbremenjene. Po drugi strani pa bi bili last-

ni žiro računov zainteresirani, da bi svoja sredstva hranili v banki, ker bi zanje dobivali približno iste obresti kakor za hranilne vloge.

Med gospodarstveniki je slišati tudi mnenje, da bi bilo občanom, ki imajo lastne žiro račune, potrebno omogočiti plačevanje s pomočjo čekov. Brezgotovinsko plačevanje bi bilo treba omogočiti tako v trgovini kakor tudi pri rednih izdatkih slehernega gospodinjstva, za najemnine, elektriko, pri predplačilu za radio in televizijo itd.

To bi prispevalo k povečanju brezgotovinskega prometa, ki predstavlja eno od značilnosti visoko razvite ekonomike. Da bi to dosegli, bi morali skrajšati pot čekovnega naloga za izplačilo, ki traja danes najmanj tri ali štiri dni, in odstraniti nezaupanje trgovine do čekov. Tedaj bi

sredstva na žiro računih občanov narasla, kar pomeni splošno družbeno korist.

Vse to bi omogočilo, da se uresniči nekdanji poskus nekaterih komunalnih bank, da zberejo večja prosta sredstva občanov, da povečajo plasmaje in virnanski promet in da s tem zmanjšajo obtok denarja.

Občni zbor PGD v Sevnici

V nedeljo, 3. marca, je bil v Sevnici občni zbor gasilskega društva. Razen krajevnih funkcionarjev društva se ga je udeležil tudi predsednik Republiške gasilske zveze tov. Matevž Hacc. Po poročilih se je razvila razprava. Sklenili so, da gasilci odkupijo hišo, ki stoji poleg gasilskega doma, da bi v njej namestili gasilce, ki bi v primeru požara lahko takoj priskočili na pomoč. Ustanovili bodo tudi pionirske gasilske desetine in skušali izolirati mlajše tovariške, da bi tako svoje vrste pomladili.

Tovariš Hacc je pozdravil občni zbor in naglasil, da je to društvo delavno, kot je bilo vedno. Tovariš Kolman pa je poudarjal, da je treba v industrijskih obratih ustanoviti gasilske desetine, če jih še nimajo.

S. Šk.

Zamujevanje in izgubljanje poštnih pošilk

Od časa do časa se pojavi v časnikih pritožba, da je kdo pošiljko prepoznal prej ali da celo ni prejel pošiljke, ki mu je bila poslana. Pritožnik je seveda silno ogorčen na pošto. Dejansko se zakasni ali pa izgubi več pošilk, kot je pritožnikov. Samo v LRS pa je mesečno približno 3000 pošilk, ki jih ni mogoče vročiti niti naslovniku niti pošiljatelju. Ali je to veliko? Če upoštevamo, da se vroči v LRS letno nad 130 milijonov pošilk, potem se za naslovnika in pošiljatelja ne izgubijo niti 3 pošiljke od 10.000, vendar prizadeti — razumljivo — vidijo samo sebe, njihova ogorčenost pa je upravičena, saj je morda pošiljka vsebovala važno sporočilo.

Pošiljatelj kot krivec

Največ krivcev je pri pošiljateljih, ker pošiljke ne naslovijo tako, kakor je treba. Med zgoraj navedenimi 3000 pošilkami je mesečno povprečno 25 takšnih, ki sploh nimajo naslova. To so pisma in dopisnice. Če le ugotovimo pošiljatelja, le-ta skoraj ne more verjeti, da je oddal pismo brez naslova, in vendar se to dogaja iz meseca v mesec...

Mnogi pošiljatelji ne upoštevajo, da je možno naslavljati pošiljke v notranjem prometu samo v latinici in cirilici. Cirilica se uporablja lahko še v prometu z Bolgarijo in ZSSR, sicer pa se sme uporabljati v mednarodnem prometu samo latinica. Pošiljke z drugačno pisavo se ne odpravljajo. Pisava mora biti dovolj čitljiva. Naslov se lahko naredi s črnilom, tintnim svinčnikom, pisalnim strojem, s tiskom ali na drug način. Navadni svinčnik je

dovoljen samo za navadne pošiljke.

Naslov mora biti napisan na pošiljki ali na ovitku. Če to zaradi vsebine pošiljke ni možno, se lahko nalepi ali prišije na pošiljko kos papirja, platna ali lepenke, na katerem je naslov, po potrebi pa

se lahko tudi priveže na pošiljko posebna naslovnica iz lepenke ali deščice z napisanim naslovom, vendar ne sme biti manjša kakor 10 cm x 7 cm. Takšen način je potreben zlasti takrat, kadar obstoji bojazen, da bi se pošiljka pri žigosanju poškodovala.

Najvažnejše: pristojna pošta!

Na vsaki pošiljki mora biti navedena za naslovnika pristojna pošta. Toda v tem pogledu greši veliko pošiljateljev. Mnogi ne vedo, da je zelo veliko krajev z istim imenom in da poštni delavec ne more vedeti, na katerega je pošiljatelj mislil. Ne zadržuje n. pr., da pošiljatelj v Novem mestu napiše naslov: N. N., Tabor 5, in pri tem misli na trg Tabor v Ljubljani. Pošta bo v takem primeru poslala pošiljko na pošto Tabor v Savinjski dolini, ker mora računati, da je pošiljatelj pravilno naslovil pošiljko, to je, da je navedel naslovno pošto. Pogosto pa se dogaja, da naslovnik misli na trg Tabor v Ljubljani, in tedaj se pošiljka zamudi najmanj za 1 dan, po navadi pa več.

Prav isti učinek ima tudi navajanje dveh pošt na naslovni strani pošiljke. Pošto je treba napisati tako, kakor se v resnici imenuje. Mnogo pošilk je naslovljenih n. pr. samo na pošto Šmartno, ker

se pošiljatelj ne zaveda, da je še kakšen drug kraj s takšnim imenom. Toda v Sloveniji je 11 naselij, ki se imenujejo Šmartno, od tega pa jih ima 9 še pristavek, s katerim se razločujejo od drugih naselij z istim imenom. Tako poznamo Šmartno ob Savi, Šmartno pod Šmarno goro, Šmartno pri Slovenjem Gradcu, Šmartno brez pristavka v občini Kranj in Šmartno v občini Nova Gorica, poleg navedenih pa je še 6 naselij z imenom Šmartno in posebnim pristavkom, v katerih je sedež pošte. Iz tega je razvidno, kako majhna je možnost, da bo kdo pravočasno prejel pošiljko, če bo imela v naslovu samo kraj Šmartno.

Ne pozabite na ožji naslovnikov naslov!

Poleg obvezne navedbe pošte mora biti napisan na pošiljki tudi ožji naslovnikov naslov. V krajih, ki so razdeljeni na ulice, trge in ceste, morajo biti te navedene, prav tako tudi hišna številka. (Nadaljevanje sledi.)

Plebiscitna potrditev ustavnih načel

Šentjernejska- nom v pojasnilo

Tovariš urednik!

Zadnje dni določeni elementi širijo po Šentjerneju in okolici govore, da sta Ljudska milica in SZDL prepovedali pustino maskarado. Zaradi tega smatramo, da smo občanom dolžni naslednje pojasniti:

Kurentovanje je brez dvoma lep in tradicionalen ljudski običaj, vendar vse kaže, da ga šentjernejski prireditelji zelo samosvoje tolmačijo in razumejo. Ze priprave na letošnje kurentovanje v Šentjerneju so pokazale, da prireditelji izrabljajo kurentovanje za dokaj opolzke šale. Prireditelji v nedeljo je to nedvomno pokazala. Javno kvantanje po našem mnenju ni kurentovanje, zlasti se, če se to dogaja ob »kipus«, ki so ga izdelali iz snega sredi trga pred spomenikom NOB. Ta »kipa« je predstavljal golo žensko — milo povedano — v zelo zelo neokusni pozi. Iz vrst prirediteljev so prišli tudi namigi, da bodo v pustni kroniki, ki naj bi se brala v terek, osmešili razne gospodarske organizacije iz Šentjerneja in Novega mesta.

KO SZDL je na svojem rednem sestanku v sodelejšek razen tekočih problemov obravnavala tudi vprašanje takega kurentovanja. Sestanku je prisostvoval tudi član sekretariata OO ZKS. Osvojili smo mnenje, da je treba prireditelje opozoriti, naj se v svoji kroniki omeje na kritiziranje takih stvari, ki to zaščitajo, opuste naj pa vsako zasmehovanje, ki bi žalilo napore naših delovnih kolektivov. Govorilo se je namreč — pozneje se je pokazalo, da so bile govornice resnične — da hočejo briti norca prav iz takih stvari, pri katerih so morali naši delovni kolektivi pokazati maksimum delovne discipline in elana, da so jih uspešno rešili (Iskra, KGPK). Prav tako smo osvojili mnenje, da absolutno odrekamo moralno pravico smešenja in omalovaževanja človeku, ki ni za našo izgradnjo storil prav ničesar. Ne moremo namreč dopustiti, da bi se našim naporom posmehoval nekdo, ki je po končani fakulteti raje odšel hlapčevati in ležati v Nemčijo, namesto da bi svoje znanje čimprej uporabil v dobro družbi, ki ga je podpirala pri študiju. Prav tako smo sklenili, da od prirediteljev zahtevamo, naj takoj odstranijo »kipa« na trgu, ki je metal na Šentjernejski dokaj čudno luč.

Zadolženi so bili trije člani, ki naj prireditelje na vse to opozore. Pripomnimo naj, da so se na SZDL obrnili že poprej tudi predstavniki kolektivov s prošnjo, naj na te stvari prireditelje opozorimo. Organizacija SZDL je na podlagi tega tudi ukrepala. Toda prireditelji so reagirali s skrajno užaljenostjo, se sklicevali na cenzuro in podobno. Se več — ergli so med ljudi vest, da je LM enostavno prepovedala maskarado. Zato izjavljamo:

O prepovedi ni bilo govora, pač pa smo vztrajali, da se izloči iz programa vse, kar bi neupravičeno smešilo naše skupne napore. Dobro se namreč zavedamo, da smo politična organizacija in nam ni vseeno, KDO IN KAKO blati naša skupna prizadevanja.

KO SZDL Šentjernejski

Še o zamudah Novo mesto — Bršljin

Tovariš urednik!

Kritika neznanega pisca, ki se je v zadnji številki skrila za zelo širok podpis in ki se

nanaša na zamude avtobusa Novo mesto-Bršljin, je v prvem delu neobjektivna, v drugem pa žaljiva za naše podjetje.

V letošnji zimi zamude avtobusov celo na glavnih cestah niso bile redke, pa ne po krivdi tega ali onega uslužbenca na avtobusu ali celo podjetja. Kritika se nanaša, kot povedano, na avtobusno progo Novo mesto-Bršljin, rasec pri tem pozabljajo, da ta avtobus vozi tudi na progi Novo mesto-Dolenjske Toplice-Stopiče-Bršljin. Samo eno srečanje na ozko plučnih stranskih cestah je lahko povzročilo zamudo tudi četrt ure in več. Avtobusne proge je bilo mogoče vzdrževati le s skrajnimi naporci celotnega kolektiva in še posebej vztrajnosti osebja. Kritika pa je v navedenem primeru neobjektivna tudi zato, ker vozi avtobus na tej progi, to je Novo mesto-Bršljin, zjutraj trikrat zapored, to je ob 5.25, 5.45 in 5.55, torej dovolj prilike, da pešec ne bi zamudil službe, če bi le malo pomislil na težave, s katerim so se to zimo borila prevozna podjetja.

Pa tudi če bi bila kritika posameznega primera upravičena, je metanje blata zaradi enega samega primera na celotno podjetje, milo rečeno, hudo neodgovorno in škodljivo početje. Naše podjetje vzdržuje na Dolenjskem in za povezavo Dolenjske z drugimi mesti v naši in sosednji republiko 21 rednih prog. Je pisec pomislil, koliko naporov je bilo potrebno, da smo ves čas obdržali proge in ustregli potnikom ne glede na sneg in mraz in druge nevarnosti, ki jih take vremenske razmere prinašajo? Če bi se pisec kritike hotel oglasiti v naši poslovalnici v Novem mestu, bi lahko takoj zvedel, kakaj posamezne zamude — če so sploh bile v taki meri, da je bilo to vredno tako ostre javne kritike. Zvedel pa bi lahko tudi, s kakšnimi težavami se bori naš kolektiv in kakšne uspehe v zvezi s tem dosega.

Stefan Galč
direktor podjetja
Gorjanci

Tudi pakete naj bi izdajali

Tovariš urednik!

Zahvaljujem se za priobčeni odgovor Podjetja za PTT promet Novo mesto glede pošte Videm-Krško 3. Iz odgovora sklepam, da vprašanje nadaljnega obstoja te pošte ni več pereče, rad pa bi izrazil še eno željo prebivalcev tukajšnjega okoliša: da bi tudi ta pošta spet začela izdajati pakete. Prebivalcem okoliških krajev (Sremič, Kremen, Stara vas, Ljubna, Stari grad, Dolenja vas in Videm) bi s tem ukrepom občutno olajšali prevzem paketov, ker so od pošte Videm-Krško 1 precej oddaljeni.

OLAF LAVRENCIC,
Videm-Krško

V soboto okrajna konferenca ZMS

Na okrajni konferenci ZMS Ljubljana, 16. marca, bodo obravnavali delo mladine med dvema konferencama in razpravljali o nadaljnjem delu po smernicah VII. kongresa ZMJ. Iz novomeške občine se bo konferenci udeležilo 8 delegatov in 6 mladincev, ki so v komisijah okrajnega komiteja ali člani tega komiteja. Ker bo razprava zaradi časa omejena, bodo novomeški zastopniki na konferenci obravnavali posebno dvojno vprašanje: izobraževanje mladih na delovnem mestu in idejno-vzgojno delo vaše mladine.

Na seji zvezne ustavne komisije prejšnji teden je preusemnik Edvard Kardecjal podal uvodno obrazložitev in splosne opombe k pripombam in predlogom, izraženim med javno razpravo. Iz obsirnejšega teksta povzemamo nekatere najvažnejše misli oziroma ugotovitve.

Ožji odbor ustavne komisije je vodila težnja, da bi upošteval kar največ kvalificiranih pripomb in predlogov iz javne razprave, ki so bili v osnovi v skladu z načelnimi konceptijami nove ustave in družbenoekonomskega in političnega sistema nasploh, ki niso enostavno ponavljali že pri prejšnjih razpravah razčiščenih vprašanj in ki so zadevali ustavo. O nekaterih vprašanjih načelne narave se je ožji odbor posvetoval tudi z izvršnim komitejem CK ZKJ.

Besedilo osnutka je precej spremenjeno. Skoraj v vsakem členu je več ali manj spremembo, ki v večini primerov pomenijo dopolnila, konkretizacije in izboljšavo formulacij ali stila, ki pa ne zadevajo v načelne osnove ustave. V razpravi se je pokazala izredna podpora najširših družbenih slojev osnovnim načelom nove ustave. Delovni ljudje so v najbolj množični razpravi, kar jih je bilo doslej, podprli prizadevanja, da bi naša najdemokracičnejše oblike v razvijanju socialističnih družbenih odnosov in samoupravljanja ter da bi hkrati zagotovili enotnost in politično stabilnost socialistične skupnosti. To je pravzaprav po svoje izraženo potrdilo smeri našega družbenega razvoja v zadnjih petnajstih letih.

Po približnih podatkih je bilo okrog 70.000 zborovanj, na katerih je bilo navzočih več kot 6 milijonov državljanov. Od teh je približno 300.000 dajalo predloge, izražalo mnenja in postavljalo vprašanja. Delovni ljudje so na podlagi izkušenj in prakse načeljal in pretresali številna vprašanja vsestranskega razvoja naše družbe.

Seveda so se mnoge pripombe ponavljale, mnogih pa iz tega ali onega razloga ni bilo mogoče sprejeti. Bile so tudi takšne pripombe, ki so bile v načelnem protislovju z nekaterimi osnovnimi postavkami našega družbeno-ekonomskega in političnega sistema. Vendar pa so vse te pripombe — pozitivne in negativne — na določen način prispevale, da se je besedilo osnutka precej izboljšalo. Negativne kritične pripombe seveda niso mogle vplivati na formulacijo ustavnega besedila, spodbudile pa so prizadevanja, da se nekatere formulacije osnutka, ki bi jih bilo mogoče napačno razlagati, jasneje izrazijo.

Najvažnejše: položaj človeka v sistemu samoupravljanja

Skozi vse pripombe se kot raeca naj večje zahteve, da je treba v ustavi cim popolneje uresničiti ravno osnovno postavko ustave — to je položaj človeka v sistemu samoupravljanja in njegov materialni, socialnopolitični in kulturni interes. Mnogih predlogov, najsi bodo še tako pozitivni in koristni, ni bilo mogoče upoštevati v ustavnem besedilu, ker bi vnašanje rešitev konkretnih, vsakdanjih vprašanj spremenilo ustavo v skupen zakonov, s tem pa bi prenehala biti osnova za zakonodajo. S takšnim detajliranjem bi lahko postala ustava cokol prakse in nadaljnega razvoja družbenih odnosov in mehanizma socialistične demokracije. Spet pa ni bilo mogoče sprejeti pojmovanja, da bi morala biti ustava čim splošnejša, ker bi to pomenilo odpreti vrata možnosti, da se pod pritiskom vsakdanjih težav in zahtev s sprejemanjem predpisov vnese nestabilnost v nekatera ključna vprašanja socialističnih odnosov in razvoja.

Večina pripomb in predlogov je po svoji nameri pozitivna. Toda v nekaterih teh predlogov so se izrazila tudi pojmovanja, da je s predpisi in administrativnimi ukrepi mogoče rešiti vsa vprašanja

in vse probleme. Prav tako je bilo, izhajajoč iz napačno razumljene decentralizacije in absolutiziranja tega načela, določeno število predlogov, ki pravzaprav izražajo birokratsko-partikularistične težnje. Na tej podlagi se je v predlogih tu in tam izrazila tudi težnja po zapiranju delovnih organizacij samih vase in po slabitvi občutka o njihovi odgovornosti do organov družbene skupnosti. Seveda niso bile pri redigiranju besedila osnutka niti prve niti druge pripombe te vrste.

»Toda v zvezi s temi problemi so storjena v novem besedilu prizadevanja, da bi se naprej precizirali odnos samoupravljanja in enotnost sistema, posebej pa materialno in pravno osnovo tega odnosa; da bi poudarili nosilce enotnosti sistema in sredstev za njegovo zagotovitev, kot tudi sredstva organov samoupravljanja pri obrambi pred birokratsko-centralističnim izkrivljanjem načela o enotnosti sistema; da bi se sistem družbenega samoupravljanja zgradil kot enoten sistem družbeno-ekonomskih odnosov in položaja delovnega človeka v delovni organizaciji, ne glede na to, ali gre za gospodarsko dejavnost ali družbene službe ali dejavnosti s področja kulture itd., s tem, da mora družbena skupnost v službah in pri poslih posebnega družbenega interesa zagotoviti splošne interese in po svojih predstavnikih ali predstavnikih zainteresiranih državljanov v organih upravljanja takšnih delovnih organizacij.«

Posebno skupino pripomb in predlogov sestavljajo tisti, ki se nanašajo na probleme nacionalnega vprašanja in ki izražajo zelo široko skalo pojmovanj: od posameznih pojavov unitarizma starega jugoslovanskega tipa, pa vse do ozkosrčnega nacionalističnega licitiranja okrog formalnih pravic. Med temi skrajnostmi pa je vrsta pozitivnih pripomb in kritik. Čeprav je bil osnutek glede vseh teh vprašanj jasen in določen in tudi v novi redakciji načelno ni bilo kaj spreminjati,

ti, je bilo nekaj pomembnejših dopolnitev v smislu zagotovila enakopravnosti narodov in narodnosti ter njihovih jezikov. Dodana je nova določba, po kateri nihče ne more nikogar prisiljevati, da bi se izjasnil o svoji nacionalni pripadnosti ali da bi se nacionalno opredelil.

Štirje novi predlogi

Kot docela novi so štirje predlogi: prvič, naj bi se ime Jugoslavije spreminilo v Socialistična federativna republika Jugoslavija, da bi se poudaril njen socialistični značaj; drugič, naj bi se spremenila zastava, ki naj bi bila po novem rdeča z državnim grbom, medtem ko bi republiške zastave ostale nespremenjene; tretjič, naj bi se uvedla funkcija podpredsednika republike, ki se voli za eno volilno obdobje, s tem da zamenjuje predsednika republike, če je odsoten in da ga zastopa v določenih zadevah, za katere ga pooblasti; in četrtič, naj bi se na 42-urni delovni teden, ki bi gotovo vplival kot spodbuda za pravilnejšo razporeditev delovne sile v proizvodnji, s tem pa tudi za stvarnejše zvečanje povprečne produktivnosti dela. V ustavo je mogoče vnesti samo načelno določbo o 42-urnem delovnem tednu, s tem da bi zakon o izvajanju ustave, čigar osnutek pripravljajo, predvidel postopek in čas za realizacijo te ustavne določbe.

Posvet ekonomistov in pravnikov

Občinski sindikalni svet v Novem mestu pripravlja skupni posvet ekonomistov in pravnikov, ki so zaposleni v gospodarskih organizacijah. Na sestanku nameravajo obravnavati vlogo in mesto strokovnih služb v gospodarskih organizacijah ter se pomeniti, kaj naj vsebujejo statuti gospodarskih organizacij glede perspektivnih planov proizvodnje in kadrov v podjetjih. Prav tako se bodo pomenili tudi o vlogi ekonomskih enot in drugem ter tako prispevali k razčiščevanju nekaterih vprašanj.

Miha Podgornik in provinca

V Tribuni, glasilo Zveze študentov, je 21. februarja 1962 objavil neki Miha Podgornik iz Novega mesta v rubriki »Pisma uredništvu«, sestavek »Zabavamo se, torej smok«. Napol anonimni avtor opisuje v glasilo Zveze študentov zalostno življenje študenta, ki »zaradi pomanjkanja sredstev ne more živeti v Ljubljani, temveč se uči kar doma iz skript«; pri stavljaja še opis življenja v »tako imenovani provinc«, nato pa preide na novomeški »bunker bar«, ki je po njegovem mnenju »pred časom sprožil veliko govoric v mestu« itd. V četrtem odstavku se Miha Podgornik spravi nad Dolenjski list; očita nam »zveze« s sumljivo očitanimi očeti, dolži nas, da v popolnoma napačni luči prikazujemo stvari o nedeljskem »novo dolenjsko idilo«. Avtor gre celo dlje: trdi, da

se Dolenjski list namesto resnice poslužuje »zgodnje socialističnih birokratskih metod obveščanja«. Kaj je hotel s tem povedati, verjetno sam ne ve.

Ko človek prebere sestavek »Zabavamo se, torej smok«, se najprej vpraša, s kom pravzaprav polemizira oz. skuša polemizirati Miha Podgornik. Težko je ugotoviti, kam je usmerjena njegova »kritika«: v začetku pisma toži nad nesrečno usodo študenta v provinci, nato se loti leto dni starih dogodkov o »nekem bunker baru« in hkrati očita svojim kolegom, da so otroci dobro situiranih staršev in da zanje študij ni važen, takoj nato pa se čuti poklicanega, da očita Dolenjskemu listu, glasilo občinskih odborov SZDL na Dolenjskem, kako se »spretno umika« kritičnemu pisanju. Miha Podgornik je na koncu svoje pisma uredništvu Tribu-

ne prepričan, da do takin in podobnih primerov ne prihaja samo v Novem mestu, temveč v kateremkoli drugem manjšem mestu in tudi v Ljubljani (!). Prav na koncu nain razoučene namen svojega pisanja: po njegovem mnenju bi morala študentska Tribuna več pisati o študentih, ki ne živijo v Ljubljani. »Ti so veliko bolj prepričani sami sebi, poti, ki si jih izbirajo, pa so pogosto zgrešene«.

To zadnje bo v pismu Mihe Podgornika še najbolj točno. Dovoliti nam mora, da mu javno pove, da ni res kar trdi o sebi, ko namreč pravi: »Zaradi pomanjkanja sredstev ne morem živeti v Ljubljani, zato stanujem kar doma, na tako imenovani provinci; v Ljubljano hodim samo taktat, ko opravljam izpite. Pri mojem študiju (pravo) je to še kar mogoče, ker se lah-

ko učim le iz skript.« Napol anonimni avtor iz Podgorja živi namreč stalno v Ljubljani in njegovi kolegi vedo, da ne živi tako revno, kot se zdaj predstavlja v Tribuni. Razen stipendije ima tudi primerno lep honorar za časnikarsko delo pri nekem slovenskem listu. Tudi ne bo držalo, da bi Miha Podgornik študiral pravo. Če bi ga, se ne bi v svojem spisu zapletel v kršitev zakonov, ki branijo čast in dobro ime. Tudi ni res, da bi Miha Podgornik »le enkrat ali dvakrat na mesec, večkrat pa še to ne, prihajal v Ljubljano«. Da se življenje v Novem mestu glede števila in kvalitete kulturnih prireditelj precej razlikuje od ljubljanskega, pač ni nova ugotovitev; tako je bilo in tako bo, čeprav si vsi želimo, da bi tudi Novo mesto imelo kaj več kulturnih dogodkov. Za posameznike se življenje res nenolično odvíja v kavarnah ali v kinematografih ob starih filmih, kot trdi to Miha Podgornik, čeprav je izbor

Do 10. aprila: pregled volilnih seznamov

ZIS je sprejel odlok, da morajo občinski LO pregledati in prepisati splošne volilne sezname do 10. aprila letos. Pregled bo potekal tako, da bodo iz volilnega seznama izbrisali vse umrle ali stalno odseljene, pa tudi tiste, ki jim je bila s pravomočno sodno odločbo odvzeta poslovna sposobnost. Vzporedno pa bodo volilne sezname vnesli vse osebe, ki so že ali še bodo do 15. maja 1963 do-

polnile 18 let, ter osebe, ki so se stalno naselile na območju občine, pa še niso v volilnem seznamu.

Odlok predvideva tudi, da se osebe, ki se dalj kot šest mesecev zadržujejo v kraju, pa se niso za stalno naselile, vendar je verjetno, da bodo tam ostale do 15. maja 1963 (sezonski delavci, dijaki itd.), tudi lahko vpišejo v splošni volilni seznam, če izjavijo, da žele biti vpisane v volilni seznam v občini, kjer se zdaj

zadržujejo. Seveda pa morajo biti izbrisane iz splošnega volilnega seznama svojega stalnega prebivališča. Te osebe, kakor tudi osebe, ki so se v letu 1962 ali prej naselile na območje občine, pa niso predložile potrdila, da so izbrisane iz splošnega volilnega seznama na območju svojega prejšnjega bivališča, bodo vpisane v splošni volilni seznam na podlagi pismene izjave, da so v splošnem volilnem seznamu svojega prejšnjega bivališča.

Osebe, ki služijo vojaški rok ali so na orožnih vajah, bodo vpisane v splošni volilni seznam stalnega prebivališča z opombo, da služijo vojaški rok ali da so na orožnih vajah.

Vsak državljan, družbenopolitična ali druga družbena organizacija ima pravico pregledati splošni volilni seznam in zahtevati morebitne popravke. Vlogo za popravke je treba predložiti ustno ali pismeno organu uprave občinskega LO, pristojnemu za splošno upravo, pri katerem se vodi splošni volilni seznam. Taki popravki so možni najdlje do 20 dni pred volitvami.

Po tem odloku bodo v gospodarskih organizacijah ustanovili komisije za izdelavo volilnega seznama in vanj do 31. marca 1963 vpišali vse osebe, zaposlene v gospodarski organizaciji, oziroma kmetovalce — člane kmetijskih združenj in člane njihovih družin, ki se ukvarjajo s kmetijstvom in imajo volilno pravico. Občinska komisija za volilne sezname pa bo sestavila poseben volilni seznam za vse obrtnike, včlanjene v zbornice.

Tudi v vsaki samostojni ustanovi bo ustanovljena komisija za izdelavo volilnega seznama. Vanj bodo vpisane vse osebe, zaposlene v samostojni ustanovi, ki imajo volilno pravico.

V volilne sezname pri vojaških enotah in vojaških ustanovah pa bodo vpisali vse osebe, ki služijo vojaški rok ali so na orožnih vajah.

Za pregled in razpis volilnih seznamov bodo skrbeli sekretariati republiških izvršnih svetov za zakonodajo in organizacijo, sekretariat ZIS za zakonodajo in organizacijo pa bo dal po potrebi še dodatna pojasnila za izvajanje tega odloka.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Ana Jamnik, gospodinja iz Bršlina; Angela Kastelic, gospodinja s Hriba; Stane Pelko, posestnik iz Obrha; Miha Brule, posestnik iz Stopič; Anton Conta, zidar iz Mihovega; Janez Cerne, posestnik iz Gornjega Vrhpolja; Jože Bratkovič, delavec iz Mihovega; Marija Becele, gospodinja iz Gornjega Vrhpolja; Ana Gorenc, gospodinja iz Cerovega loga; Marija Kos, gospodinja iz Gornjega Vrhpolja; Janez Gorenc, član kolektiva »Kremen«, Novo mesto; Martina Rangus, delavka iz Gornje Stare vasi; Stefka Bratkovič, gospodinja iz Gornjega Vrhpolja; Franc Koželj, upokojenec iz Loke; Ljudmila Pirkovič, gospodinja iz Gornjega Vrhpolja; Karolina Bratkovič, delavka iz Mihovega; Marija Zupančič, gospodinja iz Cerovega loga; Slavko Kastelic, delavec s Pristave; Alojz Zidarič, delavec iz Gornje Stare vasi; Stanko Blatnik, delavec iz Gornjega Vrhpolja; Janez Čukajne, posestnik iz Mihovega; Ivan Kolar iz Kmetijske zadruge Krško; Marija Kolegar, gospodinja iz Gornjega Vrhpolja.

Družinske pokojnine

Kdo bo imel pravico do pokojnine te vrste?

Po določilih predloga novega zakona o pokojninskem zavarovanju bodo imeli pravico do družinske pokojnine zakonci, otroci, starši in vnuki brez staršev, če jih je zavarovanec vzdrževal in če so bile te osebe člani njegove ožje družine. Pravico do družinske pokojnine pa lahko dobijo tudi člani širše družine zavarovanca, če jih je le-ta vzdrževal. Vendar bodo imeli prednost člani ožje družine.

Člani družine bi imeli pravico do pokojnine, če zavarovanec umre in je imel najmanj 13 let delovne dobe, od tega dve tretjini v obdobju zadnjih petih let pred smrtjo. Pravico do pokojnine bi imeli tudi v primeru, če je imel zavarovanec samo 10 let delovne dobe, vendar je od tega 5 let delal v zadnjih desetih letih pred smrtjo. Družinsko pokojnino bi dobili

tudi v primeru, kadar je zavarovanec umrl za posledicami delovne nesreče ali poklicne bolezni.

Po novem bo dobila vdova pravico do družinske pokojnine, če je ob smrti moza stara 40 let in je bila do takrat povsem nesposobna, da bi samostojno zaslužila. Pokojnino bi naj po predlogu novega zakona dobile tudi tiste vdove, ki imajo otroka, mlajšega kot 15 let ali starejšega, za delo nesposobnega otroka. Otroci umrlega zavarovanca (zakonski, nezakonski in posvojeni), vnuk, brat, sestra itd., ki jih je zavarovanec vzdrževal, bi dobivali družinsko pokojnino do 15. leta starosti, če pa se šolajo, do največ 26. leta. Mati zavarovanca bo imela pravico do družinske pokojnine, če je starejša od 45 let, oče pa, če je starejši od 60 let.

Poslej večja odgovornost uslužbencev javne uprave

Po dosedanjem uslužbenškem zakonu so bili kadri v javni upravi dostikrat neodgovorni za svoje delo. Mnogokrat je uslužbenec tega ali onega urada zadržal prošnjo ali pritožbo državljan v pisalni mizi, ker zadeve ni znal rešiti. Ni poznal vseh novih predpisov, pa je zadeve državljanov reševal tako, kot se je njemu zdelo prav. Ko se je kasneje ugotovilo, da je zadeva napačno rešena ali da do rešitve sploh ni prišlo, krivca ni bilo mogoče ugotoviti. Materialno ni bil nihče kaznovan, ljudski odbori pa so prevzemali stroške, ki jih je povzročilo slabo delo uprave. Uslužbenci uradov so si razen tega lastili pravico klicati državljan v urad, včasih čisto brez potrebe. S tem so posameznike pripravili ob delovni dan. Zakonita pravica državljanov se je doslej lahko krnila zaradi malomarnosti poslovanja javne uprave, komisije za prošnje in pritožbe pa so imele vedno več dela.

Vse to je dokazovalo, da Zakon o javnih uslužbencih, ki je pri nas v veljavi že vrsto let, ne ustreza več potrebam današnjega življenja, zlasti pa ne zdaj, ko je v osnutku nove ustave predviden tudi nov način poslovanja javne uprave.

Zaradi tega je v skladu s pooblastilom ZIS izvršni svet LRS sklenil preizkusiti nov uslužbenški sistem pri vseh

okrajih in skoraj pri vseh občinah v LRS. Ker je težko najti ustrezna merila za posamezno delovno mesto, bo treba v bodoče v večji meri upoštevati oceno kolektiva.

V novem pravilniku bo močno zaostreno načelo osebne odgovornosti, delo pa bo merilo za višino dohodkov. Marsikateremu, ki je zdaj »vedril« na odgovornem mestu v javni upravi, ne bo kazalo vztrajati na tem mestu, ker bo slabše zaslužil, kot če bi prevzel manj odgovorno delo, za katerega pa je sposoben.

Druga novost novega sistema bo javna kontrola v poslovanju uprave. Pri tem lah-

ko mnogo pomagajo službe za prošnje in pritožbe kot tudi službe pravne pomoči, ki lahko hkrati, ko rešujejo posamezno zadevo, opozorijo na napako uslužbenca v javni upravi.

Sredstva za poslovanje ljudskih odborov bi morala biti odvisna od ekonomske zmogljivosti komune in naj bi bila pri razvitejših občinah bistveno drugačna kot pri manjših. Novi uslužbenški sistem, ki ga bomo preizkušali do izida novega zakona, je treba smatrati kot nenehen proces izpopolnjevanja, saj se bodo razne pomanjkljivosti pokazale šele čez čas. Z novim načinom stimuliranja uslužbencev javne uprave pa bomo skušali doseči to, da bi državljan v uradih opravil delo čim hitreje.

Pokojnine za Jugoslovane v tujini

Po predlogu odloka bodo Jugoslovani, ki živijo v inozemstvu, dobili pravico do pokojnine po vrnitvi v domovino in vplačili v sklade pokojninskega zavarovanja na podlagi pogodbe z Jugoslovanskim socialnim zavarovanjem. Imeli bodo pravico do osebne pokojnine, do osebne in družinske pokojnine, ter do družinske pokojnine. Osebna pokojnina je zagotovljena samo za primer starosti ali invalidnosti. Pod

pravico do osebne in družinske pokojnine pa je razumeti, da lahko zavarovanci z vplačilom povečane premije za osebne pokojnine zagotovijo pokojnino tudi za člane svoje družine, ki živijo v Jugoslaviji. Pravico do družinske pokojnine bi imeli člani družine, če bi uživalec osebne pokojnine umrl.

Jugoslovani, ki živijo v inozemstvu, bi lahko uživali osebno pokojnino po 60. letu življenja, v primeru invalidnosti, ki je povzročila popolno nesposobnost za delo, pa bi lahko dobili pravico do osebne pokojnine po izpolnjenem 45. letu življenja. Osebna pokojnina bi se določala v zneskih od 30 do 70 tisoč din mesečno, pač v skladu s sporazumom pri sklepanju pogodbe. Eden od teh zneskov bi lahko veljal tudi za družinsko pokojnino.

Pokojnino bi bilo mogoče uživati, če bi bili izpolnjeni pogoji za njeno pridobitev in premija v celoti vplačana, uživalec pa bi že moral biti v Jugoslaviji. Če bi zavarovanec umrl prej, preden bi plačal premijo, ki jo je mogoče vplačati v celotnem znesku naenkrat ali pa v obrokih, bi člani družine lahko nadaljevali vplačevanje za pridobitev pravice do družinske pokojnine.

Generalni sekretar Indijskega zunanje ministrstva R. K. Nehru se je med obiskom v Jugoslaviji razgovarjal z državnim sekretarjem Kočo Popovićem in državnim sekretarjem za zunanjo trgovino Sergejem Kraigherjem. Z Kraigherjem sta se razgovarjala o razvoju ineljsko-jugoslovanskih gospodarskih odnosih ter o pripravah za svetovno konferenco o trgovini in razvoju.

Tone Gošnik

Rdeči križ med vajenci

V okviru šolske skupnosti na novomeški Vajenski šoli se kaže vidna pomoč tudi pri organizaciji RK na šoli. Te dni pa je bilo ustanovljeno na šoli društvo Rdečega križa. Navzoči mladinci so precej razpravljali o zdravstveni problematiki, ker so na zadnjem zdravstvenem pregledu vajenske mladine ugotovili več okvar vida, pljuč in nog. To so mnogokrat posledice poklica, včasih pa tudi pomanjkljive varnostne zaščite.

Tudi glede prehrane te mladine ni vse prav, saj se jih kar 67 v času pouka neprimerno hrani. V šoli imajo skromen zajtrk in enolončnico, doma pa navadno le slabo večerjo. Od vseh učencev jih ima le 10 odstotkov dobro hrano. Šolska kuhinja veliko pomaga, v njej se hrani po dvakrat na dan 90 odst. vse mladine na šoli. Ker podpirajo šolsko kuhinjo največ RK in starši sami, plačujejo učenci za hrano le 50 din na dan. Seveda pa ta hrana zadostuje le tistim vajencem, ki doma iz-

datneje večerjajo, teh pa je zelo malo, zato bi bilo treba nekaj ukreniti.

Zivahno so govorili tudi o zabavi, ki jo močno pogrešajo tako na šoli kot izven nje. Učenci vajenske šole so mnogo pridobili na tedenskih predavanjih v šoli za življenje, žele pa si predavnanj tudi s področja zdravstva, zaščite in potovanja. V tem obdobju bo pouk kmalu zaključen, zato ne bo mogoče več dosti storiti, novi skupini mladine pa bo treba več nuditi.

filmov zadnje čase kar presenetljivo dober. Mladinski ples v zadnjem času ni v nobenem zakajenem prostoru, kot trdi to Miha Podgornik; v našem tedniku smo o prejšnjem in sedanjem plesu objavili več tehničnih prispevkov, predvsem pa smo prispevali z javno razpravo k temu, da je bila ta vrsta mladinske zabave postavljena na trdno podlago in v središče mesta. Res manjka plesnega učitelja, toda stroški za mladinski ples žal ne prenesajo uresničitve vseh želja, ki so upravičene.

Medvedjo uslugo pa dela Miha Podgornik svojim kolegom, ko pavsalamo trdi: »V kavarnah je razen vseh vrst pijač na razpolago še šah in tarok. Studentje so seveda povsod zraven in pogosto s svojim obnašanjem ne dajejo ravno zglede ostali mladini. Zato pri ostalih meščanih nimajo kakega ugleda.« Poznam mnogo študentov, ki se zavedajo svojih dolžnosti in so dobri študenti in vem, da imajo ugled pri doma-

činih in v vseh organizacijah! Če pa bi Miha Podgornik zapisal, da on sam včasih ni ravno dajal zglede ostali mladini in da zato nima ugleda, bi bilo to pošteno. Kako naj mladina oz. javnost spoštuje študenta, o katerem ve, da na primer na strokovni ekskurziji po večerji »ne more« prej zaspati, dokler ne razbije vsaj 7 kozarcev? Kako naj imamo spoštovanje pred mladim človekom, bodočim slovenskim izobražencem, ki iz objektivnosti in prisrčnosti grize steklo v novomeški kavarni? Kako naj cenimo človeka, ki piše ognjevite članke proti alkoholizmu, sam pa z maligani vse prepogostokrat ljubkuje?

Leto dni potem, ko so se v Novem mestu pojavile govornice o »bunker baru« in kmalu spet potihnile, se Miha Podgornik zgraža nad svojimi kolegi, ki da se samo zabavajo. Člani kluba Omega, novomeški jamarji, mu bodo verjetno že sami odgovorili; če je bilo kdaj pri njih kaj narobe, so znali to tudi po

pravati in so z delom dokazali, da so vedno pripravljeno pomagati v javnem življenju mesta. Miha Podgornik pa je potreboval leto dni, da je pod tujim imenom nacei nekaj objavnih čenc in jih pogrebe privlekel na dan. Miha Podgornik je — mimogrede povečano — medtem tudi sam že bil v tem baru; dobro pozna »bogataške otroke«, člane tega mladinskega kluba, saj se je še pred leti z njimi vred podil po žabarskih njivah, na Krki in drugod okoli Novega mesta. Da jim danes očita njihovo veselje do glasbe (zabave), je netovariško! Leto dni, ponavljam, je imel Miha Podgornik čas, da bi se prek našega tednika ali občinskega mesta obrnil na javnost in jo posvaril pred nevarnostmi, ki prete novomeški mladini iz »nekega bunker bara«! Toda tega ni naredil; raje je zdaj napisal tole: »Dolenjski list, edini, ki bi o teh stvareh moral pisati, se je temu spretno izognil. So tudi to očeto-

ve zveze?« Odkod tak ne navadni pogum, odkod moralna pravica, očitati glasilo SZDL, kaj naj piše in kaj je njegova dolžnost? Babjih čenc v našem tedniku nismo in ne bomo pobirali.

Miha Podgornik pa se s tem še ni zadovoljil; verjetno je sklenil stvar pognat »na špic«, rad bi šel do konca. Trdi tole: »(Dolenjski list)... piše reportaže o nedeljskem plesu, kjer prikazuje stvari v popolnoma napačni luči, ustvarja novo »dolenjsko idilo«. Namesto resnice, ki bi bila za nekatere morda boleča (gotovo znanci urednika), pa se poslužuje zgodnje socialističnih birokratskih metod obveščanja.« Kdor ne govori resnice, temu pravimo na Slovenskem lažnivec. Uredništvo Dolenjskega lista meni, da je doslej zavestno in vedno služilo samo resnici; očitane neresnice v članku Mihe Podgornika je zato resna žalitev našega tednika. Članke na »znance urednika« pa je navadno pobalinstvo

jeznega mladeniča. Nekateri znaki govore namreč o tem, da je avtor z vsem, kar je napisal, hotel pravzaprav odgovoriti samo na naš uvodnik »Pod nogami so tla«, ki smo ga objavili listu 14. februarja v našem letu. Ker nanj ni imel kaj tehtnega povedati, je nabral prgišče starih novomeških čvek in z njimi po metodi »dolge roke« segel prek hrbtov članov jamarškega kluba na naše uredništvo.

Zaradi žalitev, ki jih je Miha Podgornik v Tribuni izlil na svoje kolege, novomeške študente, teh vrstic ne bi napisal. Prepričan sem, da mu bodo znali v svojem listu odgovoriti sami. Vedno smo bili hvaležni za vsako resno kritično besedo, ki je imela namen pomagati našemu tedniku; besede M. Podgornika pa takega namena nimajo in jih zato javno zavračam v imenu uredniškega odbora Dolenjskega lista. Menim, da jih lahko zavrnem tudi v imenu naše javnosti.

Povsod množične proslave 8. marca

V Novem mestu so povsod organizirali proslave za dan žena, ki so uspele ponekod bolj, ponekod manj. Na prvem terenu so zastopniki organizacij SZDL in ZB še dva dni pred praznikom obiskali na domu 10 žena, ki so med NOB izgubile svojce, dve izmed njih pa sta bili aktivni borci. Tovarišice so bile pozorno zelo vesele, prav tako tudi skromnega darila, ki ga je vsaka prejela.

6. marca zvečer pa je terenska organizacija SZDL organizirala proslavo za svoj teren v Košakovi gostilni. Najprej je bil kratek program: pevci »Dušana Jereba« so lepo zapeli več pesmi, med njimi je bila ženam najbolj všeč »Slavljenke današnje«, tovariš Moretti pa je govoril o pomenu dneva žena. Zatem se je razvila pristrčna zabava, na kateri so mlajše in starejše tovarišice iz tega tere-

na za nekaj ur pozabile na vsakdanje skrbi. Prijetne zabave in obdaritve so pripravili člani SZDL tudi na drugih novomeških terenuh.

Tudi v Dol. Toplicah so proslavljali 8. marec. V dvorani Prosvetnega doma je bila svečana proslava s kulturnim sporedom, ki so ga izvajali učenci osnovne šole. Prireditelj so poleg številnih domačinov obiskal: tudi zdraviliški gostje.

V Kremlju je priredilo proslavo v počastitev dneva žena DPM. Na akademiji je govorila tov. Senčarjeva o pomenu tega praznika, učenci pa so izvajali kulturni spored. Najpotrebnejšim ženam je bila razdeljena tudi skromna denarna pomoč.

Tudi žene v Sentrupertu so praznovale 8. marec. V nedeljo po prazniku so napolnile dvorano kmetijske zadruge, ki je bila skoraj premajhna

za vse. Pionirji so pod vodstvom učiteljev pripravili proslavo, zatem pa je bila zabava. Prireditelj: so bili zadovoljni, ker so se prijete večera udeležile tudi žene in matere, ki poznajo le delo, za zabavo pa navadno nimajo časa. Prireditelj je organiziralo DPM s pomočjo SZDL.

S podporo Socialistične zveze žena mladine in šolske mladine se je prvič po osvoboditvi zbralo iz območja krajevnega urada Kapele v gasilskem domu v Kapeleh nad 200 žena, ki so jim šolska mladina, mladinke in mladinci pripravili lep, bogat in pester program. Deklama-

cije, zborne recitacije, dramski prizorčki, glasbene točke, solo petje, ženski kvintet in na novo poživljeni in povečani mladinski orkester so poskrbeli, da so se žene od mladih deklet pa do starih nad 70 let prijetno razživele, po bogati zakuski in ob čaši vina pa zaplesale in plesale pozno v noč, za kar je poskrbel mladinski orkester.

Upajmo, da bo ta dan ostal kapelskim ženam v najlepšem spominu in da bodo vsako leto enako proslavljale svoj praznik.

V Žužemberku so dan žena proslavili z akademijo, na kateri so sodelovali mladinci

in pionirji. Razen tega so pripravili s pomočjo SZDL pogostitev za žene. Na Dvoru so pripravili podobno proslavo, ki je dobro uspeša. O podobnih pristrčnih počastitvah dneva žena pa poročajo tudi iz vseh drugih manjših in večjih krajev našega področja.

OBVESTILO

Od 11. marca dalje poslujejo vsi upravni organi občinskega ljudskega odbora Novo mesto v stavbi bivšega OLO na Ljubljanski cesti 2, razen sodnika za prekrške in matičnega urada, ki sta ostala še nadalje v stavbi na Glavnem trgu 7-I (Rotovž), ter oddelka za narodno obrambo in uprave za dohodke, ki sta še nadalje v stavbi na Novem trgu št. 9.

Krajevni urad, ki je bil doslej v Gotni vasi, se je preselil v Novo mesto in posluje na Glavnem trgu 7-I (Rotovž).

Občane obveščamo, naj se v bodoče zaradi živinskih potnih listov obračajo na krajevni urad na Glavnem trgu št. 7-I.

OBLO NOVO MESTO

Kako bomo uredili kopališče na Loki?

Vse kaže, da se bo treba poročega vprašanja, kako urediti in voditi kopališče na Loki, restavracije in čolnarno, resno lotiti. Doslej je bilo poizkušeno že marsikaj, objekti na Loki pa, kljub temu da imajo osnovne pogoje, še zdaleč ne ustrezajo namenu.

Prav gotovo tiči v zadevi neke napaka, ki jo je treba poiskati in odpraviti. Prva napaka je morda v tem, da je restavracija v namenu. Kot je videti, najemnik ne zna ali pa iz kakršnih koli vzrokov ne more dejavnost tako razviti, da bi v času sezone omogočil meščanom osvežujočo kopel in nudil gostinske usluge, izven sezone pa da bi izpremenil objekt v prijetno gostišče za široko javnost. Druga napaka je v tem, da se doslej nikomur ni posrečilo to prijetno in potrebno turistično točko v neposredni bližini Novega mesta, s kopališčem in restavracijo vred tiličati izpopolniti, kot je mogoče. Takšna so dejstva.

Ob vsem naštetem že leta nazaj puščamo vprašanja odprta, Loka pa je zapisana mrtvila in propadajo. To je nedopustna zlasti zato, ker toliko govorimo o pomenu turizma in o tem, da moramo izkoristiti vse možnosti za razvijanje te pomembne dejavnosti. Najboljše bi pač bilo brez dolgega razpravljanja in odlašanja prijeti z delom, saj smo o Loki že dovolj govorili. Ker ne gre tako, kot smo poizkušali doslej, bo treba prijeti drugače, slabše kot doslej pa najbrž biti ne more.

Občina upravlja kopališče. Ta, ki je za to neposredno zadolžen, kdorkoli je že, doslej ni uspel zadevo urediti tako, da bi kopališče služilo namenu in kaj prida hasnilo. Vzroki so lahko mnogoteri, ugotavljamo pa, da je kopališče pasivno. Z nedonosnimi posli se nihče ne ubada rad, zato jih prelajamo z ramena na ramo, uspeha pa seveda ni.

Prav gotovo na takšen način zadeve ne bomo rešili, z administrativnim poseganjem pa tudi ne. Potrebna je pobuda posameznika ali pa organizacije, ki bi bila živo zainteresirana narediti iz kopališča s primernimi dopolnitvami aktivno gospodarsko podjetje. Za takšno nalogo je potreben sposoben človek, kateremu ni vsaj za začetek pustili sproste roke, kot pravimo. Vsaj tako dolgo bi moralo biti tako, da bi stvar stekla.

Rad bi naštel nekaj inčič, izmed katerih bi, kot sodim, kazalo izbrati najboljše in najprimernejše. Zdržati bi bilo treba kopališče, restavracijo in čolnarno in voditi vse pod eno firmo. Restavracija bi morda lahko krila morebitno izgubo kopališča, vendar pod pogojem, da bi ljudski odbor kopališče prejel uredil in prevzel del stroškov za vzdrževanje. Kopališče z restavracijo in čolnarno bi morda lahko prevzelo turistično društvo, ki bi brez dvoma imelo interes iz vsega ustvariti donosen gostinstvo-turistični objekt. Namesto več gospodarjev bi bil en sam. V turističnem društvu pa je dovolj ljudi, ki jim je procvit Novega mesta pri srcu.

Se dve možnosti sta: ustanoviti samostojno gostinstvo podjetje na Loki, to je prva, in druga: Loko oddati v najem kakemu gostinstvo-podjetju pod pogojem, da hkrati

pa je vzdržuje in upravlja tudi kopališče in čolnarno.

Lotimo se zdaj še problema, kako Loko usposobiti, da bo donosna. V dobri letni sezoni je kopališče uporabno 90 dni, izkupiček od vstopnine vnese okroglo 150 tisočakov, v deželni sezoni pa precej manj, na primer 50 tisočakov. To ne zadostuje niti za kopališkega mojstra, ki bi skrbel za kopališče in pobiral vstopnino. Zato bi ga bilo treba s dodatno zaposlitvijo kje drugje. Morda bi šlo tudi tako, da bi komunalno podjetje, ki ima več delavcev, enega izmed njih v sezoni zaposlilo za potrebe Loke. Pobiral bi vstopnino, izposajal čolne in pral avtomobile, če bi na Loki uredili pralnice sanje. Zadeva je rešljiva tudi drugače: restavracija bi gotovo potrebovala nekoga za pomožna dela. Ta, ki bi bil zaposlen kot kopališki mojster, čolnar in pralec avtomobilov, bi bil prav lahko zaposlen preko vsega leta pri restavraciji.

Praden pričemo, pa ne smemo pozabljati, da bi v kopališču zamažali dobilek. Truditi se je treba, da bi bila izguba čim manjša, to naj bo vodilo. Kopališče naj bo privlačnost, ki bo zlasti v sezoni privabljalo goste v restavracijo. Povečalo bo obseg gostinskih storitev. S pravnimi prijemi in s primerno reklamo pa je treba doseči, da bo restavracija uspešno poslovala skozi vse leto.

S tem da v njej stoji nekaj litrov vina na dan, prodamo nekaj kaj kot in obloženih kruhkov, gostinstvo na Loki ne bo evetelo. Loka mora postati turistično novaljiva, poslane naj zabavije, če, ki bo na razmetere način privabljajo goste vse leto in jih prikljalo nase.

Kako doseči to? Če bi uredili prostor za balinanje (stroški niso veliki), bi privabili precej starih in mladih gostov. Kazalo bi prirejal ples bodisi v okviru gostišča ali pa za plesne prireditve oddajati v najem vse prostore društvom in organizacijam.

Postrežba in cene so nadvse pomembne. Loka bi morala zasloveti kot cenena in uslužna restavracija, v kateri si dobro postrežen. Najboljše in najcenejše, naj bo vodilo, pa bo uspeh zagotovljen.

Ljudje se radi zabavajo, zato bi bilo treba iskati vedno novih in novih oblik, ki bi poživile to, kar Loka nudi gostom. Morda glasbo (plošče, magnetofon), srečolov za plesalce, družabne igre, morda zabavne programe, šaljive nastope, nastope pevcev in podobno. Računati je treba tudi na avtomobiliste in goste od drugod, saj je Krka vabljiva tako za plavalce kot za ribiče in veslače. Sobe za prenočišča bi kazalo usposobiti, da bi lahko sprejelo tudi najzahtevnejše goste. Nočnine lahko vržejo marsikak dinar, ki je zdaj izgubljen. Pranje avtomobilov smo že omenili. Tozadnje priprave bi vlekale zelo malo. Colnov, ki bi bili na posodo, ne bi bilo nikdar dovolj. Ta dejavnost bi bila brez dvoma donosna. Pozimi bi brez večjih težav lahko na Loki uredili drsališče. Vodovod je napeljan, prostora je dovolj, ko zdrkne živo srebro pod ničo, bi bilo treba tla skropiti, in drsališče bi bilo pripravljeno. Koliko drsalcov, gledalcev in občudovalcev bi privabilo, je škoda poudarjati. Hkrati pa bi bilo vse naštetje tudi koristno.

Na kencu naj poudarimo še to, da ne gre pozabljati reklame. Brez te Loka ne bo zaživila in ne bo postala to, kar želimo, pa če se bomo še tako trudili. Več napisanih tabel v Novem mestu bi moralo opozarjati domačine in tujece, kje je Loka in kaj nudi tem, ki jo obiščejo!

Sredstva za ureditev kopališča so pri ljudskem odboru zagotovljena, saj bi že v lanskem letu pričeli z deli, če ne bi bilo tako hitro zime. Nekaj sredstev bo priskrbelo tudi Turistično društvo v Novem mestu.

Sestavek ima namen opozoriti na to, kaj bi lahko dosegli, če se bomo zadeve pravilno lotili.

Ne čakajmo in ne odlašajmo, ker je sezona pred durmi. Po hitimo in skušajmo narediti iz Loke to, kar je bila nekada: pri- ljubljena turistična točka Novega mesta. Morda jo je napel razvoj resda malce prehitel, to da z dobro voljo in s skupnimi močmi bomo zamujeno lahko kaj hitro nadoknadili.

Franc Lakner

ŠTEVILKE GOVORE

V 20. letih se je število radijskih naročnikov v naši državi desetkratno povečalo. Lani 1961 smo jih imeli 1.672.203, pet let poprej 710.694, leta 1939 pa samo 155.113 radijskih naročnikov.

Danes je na vsakih 11 prebivalcev Jugoslavije po en radijski naročnik.

Televizijskih naročnikov je bilo v naši državi leta 1961 61.538, leto predtem pa komaj 29.776. Razumeti je treba, da smo začeli pri nas dokaj pozno uvajati televizijo.

Leta 1960 smo imeli 924 ur domačega in 600 ur tujeega programa. Leto kasneje je to število naraslo odločno v korist domačih oddaj. Tako je bilo 1961 za

V Litostrou so v soboto proslavili dovršitev stotega specialnega mostnega žerjavnca, ki ni rezultat tujih licenc in dokumentacije, ampak plod samostojnega razvoja tehnike na temelju znanstveno-raziskovalnega dela. Podjetje ima zdaj v delu 56 takih žerjavov in skupni vrednosti 3 milijarde din. Stoti žerjav je izdelalo za neko indijsko cementarno.

1423 ur domačega in 397 ur tujeega programa.

V Jugoslaviji je danes 247 najrazličnejših muzejev. Največ jih imajo na Hrvaškem (92), na drugem mestu pa je Srbija (76). Tema dvema republikama sledijo Slovenija (27), Bosna in Hercegovina (19), Makedonija (17) in Črna gora (16).

Jugoslovanske muzeje je po uradnih podatkih obiskalo predlanskim 3.455.000 domačih in tujih gostov.

Nova številka »OBČANA«

26. številka »Občana« prinaša v uvodu misli iz referata in diskusije na republiškem posvetovanju o aktualnih nalogah kmetijskih zadrug. Sledi izčrpen članek Zvonke Hafner o prvih statutih krajevnih skupnosti v ljubljanskem okraju, tekst pisma Zveze prijateljev mladine o vprašanjih vzgoje in varstva otrok v naših občinskih statutih, nadaljevanje prispevka Vinka Mlakarja o delu upravnih odborov in delavskih svetov, članek o nalogah krajevnih skupnosti Medvode po združitvi te občine z občino Ljubljana-Siška, intervjuja s predsednikoma tržiške in ptujske občine o ne-

katerih značilnostih njihovega družbenega plana in proračuna, prispevek o problematiki zaposlovanja mladine v celjski komun, analitično obdelan članek inž. Lidije Podbregar-Vasletove: Storitvena obrt in potrošnik, prispevek Z. Kržišnika o delu hišnih svetov v občini Maribor-Center in članek Slavka Kobeta Vloga kolektiva zdravstvenega zavoda v procesu samoupravljanja.

Razen tega prinaša »Občana« še vrsto drugih sestavkov s področja šolstva, turizma itd. ter stalno rubriko s pestro problematiko pod naslovom Iz življenja komun pri nas in v drugih republikah.

Ivan Tavčar
CVETJE V JESEN

To je tullil Urbel; drugi dve kladi pa sta še bolj skrhano nadaljevali:
»Tobaka ni b'lo, sta pila vodo!«
Lisica! V meni je zaledenela kri. Zadnja kaplja krvi je izginila tudi Meti s cvetočega obraza in usni sta ji bili beli kot vosek. Culica z mojim velikim srcem ji je zdrknila iz rok ter padla na zemljo.

Urbel je še enkrat zakrutil:
»Lisica, lisjak sta pila tobak!«
V meni se je zbudila zver, ki tiči v vsakem človeku. Pri olikancu tiči sicer v temni ječi, ali gorje, če jo prebije! Meni jo je tisti dan prebila. Obrnem se ter vprašam srepo, komu velja to.

»Komu?« se zasmjeje Urbel. »Tebi in lisici, ki lazi s teboj! Pa tudi krivce boš dal sem!«
Ze je stezal koščeno roko po mojem klobuku. Meni se je ulegla rdeča megla pred oči. Z vso veliko svojo močjo — tačas sem bil prvi ljubljanski telovadec — sem ga usekal po režečem se obrazu, da je v hipu izgubil ravnotežje ter z dolgim svojim telesom treščil Maruši iz Selške doline v bogato zalogo »malega kruhka«.

Nato sem bil bliskoma pri bratih, ju železno pograbil za tilnik, z glavama nekoliko pozvonil, da je tlesknilo in da sem kar videl, kako so se delale bule. Pri tem sta jima kastorca odletela daleč proč. Nato sem še vsakega posebej očevaljal, da ju je zaneslo po bregu, kjer sta lovila svoji kamižolici in lovi-

la z roko po travi, da bi se ujela, kar se jima je končno posrečilo. Potem pa sta se spustila v beg.

Tudi Urbel se je medtem izvil iz desak in količev, popadel klobuček in kamižolico ter jo med krohotom množice popihal nizdol, kakor da bi ga nosila sapa.

Bili so kričači, ali korajžo so imeli samo v hitrih nogah!

Zgodilo se je torej! Doctor utriusque iuris — strokovnjak zasebne in cerkvene pravice se je stepel pri cerkveni slavnosti ter nastopil tako junaško, da mu nasprotniki še krivce niso mogli vzeti! Večje slave v pogorju doživeti ne moreš! Ko pa sem prišel k zavesti, me je kar mraz preletaval in sram me je bilo, da si nikomur nisem upal pogledati v obraz. Končno sem pa le dvignil pogled proti njej, ki je bila pravzaprav povod vsemu pretepu. Iz njenih oči mi je žarelo nasproti največje občudovanje in vsa srečna je vzdihnila:

»Grozno zal se mi zdiš!«
Zel sem torej največje priznanje, ker je v pogorju »grozno« ali »strašno« vrhunec, ki se sploh doseči da.

Prigugal se je tudi Danijel. Z junaškim pogumom je pograbil kastorec na tleh ter ga zalučal za onimi, ki so bežali.

»Da boste kaj na glavi imeli,« je vpil, »kadar vas postavijo za strašilo v turščico!«

Tudi Jakopin se je oglasil:
»Hoj, prav, da bodo vedeli ljudi v miru puščati!«
Danijel pa se je obrnil še k meni, rekoč: »Dali smo jih!«

Ali vse to mi ni dalo novega poguma in še vedno hudo potr sem hodil z Gore na Malenski vrh.

Med potjo me je sramežljivo vprašala Meta:

»Kaj če biti, kar je napisano na srcu?«

Čmerno sem odgovoril:

»Kaj če biti? Če mlada starega vzame, joka potem! Drugega biti ne more.« In dodal sem: »Če mene vzameš, pa boš tudi jokala!«

Slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja

Kdo ne pozna tega stavka, ki ga je zapisal največji umetnik slovenske prozne besede Ivan Cankar! S svojim bogatim literarnim delom je sam dokazal upravičenost tega stavka in pokazal, kaj vse lahko postane slovenska beseda, če jo oblikuje ljubezen in vera vanjo; lahko je petje in vriskanje, lahko pa postane tudi meč, s katerim se bori proti revščini, zatiranju in ponižanju.

Cankar izhaja iz revne družine, revnega kraja in revnega naroda. Že zgodaj je spoznal vse krivice, ki jih je tedanja družba prizadejala mlemu slovenskemu človeku. Spoznal je njegovo usodo in obenem usodo malega naroda, ki mora živeti v revščini in pomanjkanju, ki mora hlapčevati zato, da lahko veliki živijo v razkošju. »Komaž si stopil na svet, si bil, ti narod suženj, suženj med narodi. Otrok si bil, pa že suženj! Psovka ti je nauk delila, palica ti ga je vtepala... Včasih si zajokal, včasih si omahnil, ves truden, včasih pa si tudi planil. Ali komaž si planil, so te podrli na tla, zvezali so te tesneje in celo usta so ti zaklenili. V curkih je tekla kri iz tvojih žil, napajala je zemljo na več klafter globoke; zato je ta zemlja rodila...»

Spoznal pa je tudi tiste svoje rojake, ki so slovenstvo brez vsakega strahu zatajili ali pa so ideje rodoljubja istovestili s puhlimi strankarskimi frazami. Cankar je videl vse to in bolelo ga je. Vsa ta spoznanja so kanila v čašo njegove mladosti grenko kapljo in zagrenjenost ga je spremljala skozi vse življenje. Zavedel se je, kje je njegovo mesto. Sklenil je, da bo pisal. Toda ne o svetlih plesnih dvoranah, o slavnostnih sprejemih ali o spletkah višje družbe. Pisal bo o preprostem delovnem človeku, ki gara iz dneva v dan in si v znoju služi svoj kruh, pisal bo o njegovi tragiki, o lakoti, revščini in trpljenju, o svojem narodu: »Močan si, o slovenski narod! Tisoč in petsto let krvavih, izkrvavel nisi. Narod mehkužnik bi dušo izdihnil, še sveče ni mu ne žgali, še bilj bi mu ne peli — ti pa, tisočkrat ranjen, v trpljenju utrjen, ti komaž zmaješ z rameni pod težko sovražno pestjo in praviš: Nikarte, ta burka je stara že tisoč let!«

Seveda tako pisanje mnogim ni bilo všeč, saj je Cankar s svojo živo in prepričevalno besedo postavil prednje probleme, pred katerimi so česta zapirali oči, za katere so vedeli, pa jih niso hoteli videti. Cankar je stopil v boj z

Ljudje se bojijo misli bolj kot česar koli drugega na svetu, bolj kot uničenja, bolj kot smrti.
(Bertrand Russell, angleški filozof)

vsem svojim poletom, z močjo svoje besede. Bil pa je telesno preslab za ta boj in je sredi njega 11. decembra 1918 omahnil v smrt.

Ob obletnici Cankarjeve smrti so imeli Novomeščani priložnost udeležiti se »Večera Cankarjeve besede«, ki je bil v okviru kulturnega tedna v dvorani Zavoda za izobraževanje odraslih. Večer so pod vodstvom prof. Horvatove organizirali dijaki novomeške gimnazije, člani literarnega krožka. Dvorana je bila polna; v njej je bilo slovesno in hkrati pristržno vzdušje. Izvajalci so pokazali čut za umetniško besedo in so prekosili vsa pričakovanja. Cankarjev tekst je oblikovno in notranje težak in zahteva od recitatorja kar največjo mero truda in polikoznosti. In prav tu so se dijaki izkazali. Kar ne vemo, koga bi bolj pohvalili: ali Mehleto ali Kusiča, ali Zupančičevo ali Erpiča, Golezovo ali Možino. Najbolj bo prav, če pohvalimo kar vse enako, saj so vsi dali vse od sebe, vsi so ustvarili vzdušje, ki bo Novomeščanom še dolgo ostalo v prijetnem spominu. Odiomki iz Cankarjevih del so bili zelo dobro izbrani, niso utrujajoče vplivali na poslušalce, za kar se imamo zahvaliti zlasti občuteni recitaciji ter izvrstni glasbeni spremljavi pianista tov. S. Finka. Vežni tekst je napisal in bral dijak Tit Doberšek in je takole zaključil večer:

»Cankar je bil premlad za svoj čas. Pa saj so vsi veliki možje hodili pred svojo dobo. In zdí se nam, da se je rodil iz naših dni, iz dni narodovega boja za svobodo in boljše življenje, iz dni, ki jih je nekoč tako preroško napovedal: »Ali ura pride nekoč; ko bo odprl srce topel spomladanski veter, ko si bodo obravili enaki v veselju, ne v bridkosti, ko se bodo ljudje po-

zdravljali s cvetjem ovenčani in z glorio ljubezni: Kako je tebi, brat moj, ki si mi bil brat v bolezni? — Morda jih bo še nekaj, vsaj nekaj, ki bodo doživeli tisto blagoslovljeno uro. O, da bi bila med njimi ti in jaz.»

Pa je ni doživel. Umrl je, ne da bi videl zarjo tistega dne.

Z velikim obiskom na tem večeru so Novomeščani dokazali, da se zanimajo za take oblike kulturnega izživljanja in da si podobnih prireditev še žele. Spodbudni in priznanja polni aplavzi so to misel potrdili.

Anton Jakše

Akademska slikarka Zdenka Golob-Borčič z možem Bogdanom Borčičem na petkovi otvoritvi razstave v Dolenjskem muzeju

Zanimiva slikarska in knjižna razstava

8. marca zvečer se je zbralo v Dolenjskem muzeju lepo število ljubiteljev slikarske umetnosti in slovenske knjige k dvojnemu prazniku: k otvoritvi prve samostojne slikarske razstave akadem. slikarke Zdenke Golob-Borčičeve in knjižne razstave, ki prikazuje delež slovenske žene v naši kulturi in znanosti. Razstavi je odprl upravnik študijske knjižnice MIRANA JARCA tov. Bogo Komelj, ki je predstavil slikarko obiskovalcem

razstave in opisal njeno delo, ki je zadnja leta zlasti opazno v ilustriranju slovenskih knjig in prevodov. Poudaril je, da je slikarka po srednji šoli delala tri leta kot tekstilna delavka v Mariboru, kjer je globlje spoznala življenje in vrelce, iz katerih zajema vsak ustvarjajoči umetnik, nato pa se je lotila študija na ljubljanski akademiji likovnih umetnosti.

O knjižni razstavi, prirejani v počastitev letošnjega dneva žena, pa je tovariš Komelj med drugim dejal:

Sto petnajst let je preteklo, odkar je slovenska žena prvič objavila v tisku plodove svojega duha. To je bila Fanny Hausmannova, ki je v »Celjskih Slovenskih Novinah« in v »Sloveniji« začela objavljati slovenske pesmi. Čeprav so to bile skromne in preproste pesničke, so pa vseeno imele svoj pomen. Slovenski ženi so odprle pot v javnost. Prvi slovenski pesniki se je istočasno pridružila tudi prva slovenska pisateljica Josipina Turnograjska. V »Slovenski bčeli« je objavila povest Nedolžnost in sila, v kateri opisuje nesrečno usodo Veronike Deseniške. Fanny Hausmannova je kmalu umrla in se

ni mogla razviti, medtem ko je Josipina Turnograjska še objavljala.

Tako sta Hausmannova in Turnograjska bili prvi slovenski ženi, ki sta pretrgali z vsemi takratnimi predsodki in se iztrgali iz ozkega in utesnjenega družinskega kroga ter javno povedali, da je slovenska žena zmožna tudi intelektualnega dela. S tem sta odprli vrata slovenski ženi v javno življenje.

Žene so res poprijele za pero in pisale in slovensko književnost obogatile z marsikaterim dobrim delom. Med njimi se je v preteklosti najbolj povzpela Zofka Kvedrova, po njej pa je slovenska književnost imela še vrsto dobrih pesnic in pisateljic, katerih dela bodo trajno zapisana v naši književnosti.

Kaj kmalu so žene spoznale, da bodo svoje poslanstvo najbolj opravile, če bodo imele

le svoje lastno žensko glasilo. In tako je nastala v Trstu »Slovenka«, ki se je razvila v pomembno slovensko revijo. Okrog Slovenke so se zbirale slovenske intelektualke in pisale tudi o drugih problemih. Temu listu so sledili še drugi ženski listi in odslej slovenske žene niso več ostale brez svojega lista. Svoje časopise so uporabile kot javno tribuno za uveljavljanje svojih pravic. V svojih spisih so posegale že v vse zvrsti umetnosti in znanosti in najbolj napredne žene so že postale bojevnice za socialne pravice. Tudi v narodnoosvobodilni borbi so žene imele svoje časnike.

V razdobju stopetnajstih let so slovenske žene opravile velikansko delo. Niso si samo priborile enakopravnosti, ampak so postale tudi enakopraven ustvarjalec naše kulture.

Moj rodovnik

Budimpeštanski humoristični list »Ludas Matyi« je objavil nedavno tole humoresko spričo nove politike v madžarskih gospodarskih podjetjih.

Moja mati je krpala lonce, moj oče pa je bil šolski sluga. V pogojih zaostrenega razrednega boja sem bil po poreku zdaj delavec, zdaj uslužbenec.

Moj stric Demo je bil drobni posestnik s tremi jutri zemlje, imel pa je tudi osla. S tem oslom je opravljal drobno trgovino in tako postal mali kapitalist. Moja teta Janka je bila udarnica in kot taka je bila paradni okras mojega življenjepisa. Toda moj brat Edmund je bil leta 1952 izključen iz partije, ker je svojemu partijskemu sekretarju povedal neki reakcionarni vic.

Najbolj reprezentativni član naše družine, moj svak Samu, je opravljal funkcijo inženirja in člana ljudskega sveta. Kot napreden intelektualac jo je leta 1956 pobrisal v Ameriko, ampak to ni skoraj nič vplivalo na moj življenjepiš.

Moj stric Emil je bil pomožni pleskar in bi lahko mnogo pripomogel k izboljšanju mojega porekla. Toda stric je bil na žalost v prostem času buržoazni agent. Dobil je leto dni zapora, ko je v nekem trenutku neprečunljivosti na nekem sestanku vzkliznil, naj živi imperializem.

Tako je bil stric Emil za mojo biografijo mrtev. Napisal sem, da ga je leta 1930 ubil policaj kot udeleženca velikih delavskih demonstracij.

Na najnižjo točko svoje kariere sem prispel, ko sem bil zaradi nedoločene kulaškega vpliva na moj rodovnik razvrščen v četrti razred partijske kadrovske rezerve.

Po vsem tem je bil tudi stric Demo za moj življenjepiš praktično mrtev. Toda ko je bila moja tetka Janka proglašena za dvojno udarnico, sem se povzpela zaradi te obogatitve svojega rodovnika v tretji razred kadrovske rezerve.

Pozneje mi je uspelo dokazati, da je imel moj ded samo malo frizersko delavnico in da je zelo poceni opravljal svoje usluge. Tako se mi je posrečilo, da so me pričeli gledati kot potomca majhnega izkoriščenega delavca. V začetku leta 1956 sem se naposled vendar prebil in so ime uradno priznali, da sem potomec visoko izkoriščenega delavca.

Po kontrarevoluciji so hoteli dokazati, da ji nisem bil naklonjen. To so mi spočetka zamerili, naposled pa so mi oprostili, ker nisem zagrešil nobenega sektaškega odklona.

Zdaj pa, ko bi naposled moral uživati plodove svojega delavskega porekla, se je izkazalo, da to poreklo niti ni tako važno. To je nezaslišano! Medtem ko sem se mučil, da bi konstruiral svoj delavsko-kmečki rodovnik, so drugi študirali in se učili.

Tako sem se danes zopet znašel na izhodnem položaju. Rekli so mi, da so moji tekmeči odlični strokovnjaki, jaz pa nisem.

To sem hotel povedati in nič več

M. K.

Moški lahko postane neobčutljiv do lepe notranjosti — nikoli pa ne do lepih nog. Maurice Chevalier, francoski šansonjer

Nove izdaje MLADINSKE KNJIGE

Razen LISICE, o kateri poročamo na tej strani še posebej, je naša najglednejša založniška hiša dala pred dnevi na trg spet nekaj novih, privlačnih in zanimivih knjig. Naj omenimo na prvem mestu slovensko novitelo: pisateljica Branka Jurca nam je podarila UHACA IN NJEGOVO DRUSČINO, ki je že 86. knjiga v knjižnici Sinjega galeba. Delo je napisano živahno in prikupno; taki — in prav nič drugačni — so naši vsakodnevni znanci z ulic krog nas, taki smo bili nekoč tudi sami. Seveda nismo zbirali avtomobilskih značk in ne plakatov, počeli pa smo drugačne vragolije. Zato smo se izvirne domače knjige Sinjega galeba tolikanj bolj razveselili! Knjigo je domiselno in s tankim po-

sluhom za življenje ilustriral naš stari znanec Božo Kos.

Sest povesti iz vojaškega življenja Frana Maslja-Podlimbarskega je izbral za

OBIŠČITE

v Dolenjskem muzeju razstavo slik in ilustracij Zdenke Golob-Borčič in razstavo knjig ter tiskov slovenskih žena. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 13. ure. Vstop prost.

knjigo POKORNO JAVLJAM Janez Rotar; izšla je v knjižnici KONDOR, ilustracije pa so iz knjige »Hinko Smrekar — Crnovojnik«. Življenje slovenskih fantov v avstro-ogr-

ski vojski zaživi znova pred nami v svojevrstnem jeziku poklicnega vojaka in našega pisatelja Frana Maslja.

»KDO JE TA ZENA?«, knjižica, ki jo je napisal Poljak Oskar Jan Tauszinski, seznanja mladino z življenjem slavne raziskovalke in znanstvenice Marije Sklodowske, po kateri zaslugi smo spoznali prvo radijo.

PUSTOLOVSCINE BENA GUNNA je po R. F. Delderfieldu prevedla Zdenka Lovce. Knjiga so pisateljevi spomini na branje Stevensonovega romana Otok zakladov; avtor se je lotil otroške dobe Stevensonovih oseb in tako ustvaril knjigo, ki lahko upravičeno nosi naslov predhodnika Otoka zakladov.

V CICIBANOVI KNJIZNICI pa je pravkar spet izšla priljubljena MUCA COPATARICA Ele Perocijeve; knjigo je na novo ilustrirala in opremila Ančka Gošnik-Godec. Priljubljeno branje najmlajših bo tako spet na voljo vsem, ki prve izdaje ne morejo več dobiti. Knjigo, ki jo je natisnil Umetniški zavod za litografijo v Ljubljani, bodo tiskali verjetno tudi v dveh tujih jezikih, s tem pa prihaja Mladinska knjiga s svojimi izdajami tudi na tuj trg in razširja kulturno poslanstvo.

Zdenka Golob-Borčič: DOMACIJA

Milan Filipčič: REICHSTAG V PLAMENIH

10

Van der Lubbe - uganka

Marinus van der Lubbe, holandski državljani, star 24 let, brezposeln, po poklicu zidar. To so skromni osebni podatki mladega moža, ki ga je policija aretirala 27. februarja 1933 v gorečem Reichstagu. Aretil ga je stražar Poeschel. Lubbe je bil oblečen le v hlače in srajco. Pri aretaciji se ni upiral. Pri njem so našli holandski potni list na njegovo ime.

V sodno dvorano v Leipzigu so ga 21. septembra pripeljali prvega. Bil je edini uklenjen. Vsa dvorana je vanj uprla svoje poglede. Na njem je bila zgrajena celotna obtožnica. Vsi so pričakovali, da bodo zagledali odločnega požigalca, ki je zavestno storil svoje dejanje. Nacistična propaganda ga je ves čas preiskave kazala kot komunistični, ki naj bi s svojim požigom parlamenta dal znak za oboroženo vstajo kompartije Nemčije proti Hitlerju.

Pred poslušalci pa je stal zdaj van der Lubbe kot človeška podrija. Vstopil je kot mesečnik, v črtasti jetniški obleki, glavo je povešal globoko na prsi in z ugaslim pogledom sedel na prostor, določen za obtožence. Tak je bil tudi ves čas procesa. Vsa vprašanja je odgovarjal z »Ja«, »ne« in »ne vem«, ali pa je nerazložno mrmral nerazumljive odgovore, ki jih je posredoval poslušalcem prevajalec. Kadarkoli je vstal, da bi se približal sodni mizi, je eden od obeh policistov, ki sta bila njegova osebna stražarja, skočil pokonci in ga spremljal do mize.

Inozemski tisk je že drugi dan pisal, da van der Lubbe potrebuje bolj zdravniška kot pa stražarja. Nacisti so si izbrali prav ravno žrtev, ki naj bi odigrala v procesu vlogo Mefista. To ni bil Mefisto, to je bil bedni Faust. Že drugi dan procesa je predsednik sodišča napeljeval Lubbeja, naj prizna, da je komunist, in zato sugestivno izjavljaj: »Meni je jasno, vi ste komunist.«

Medtem je svet že zvedel za podrobnosti. Antifašisti, ki so na Nizozemskem preiskali Lubbejevo preteklost, so ugotovili vse kaj drugega. Res je bil nekdo član partije, toda izstopil je že leta 1931. Pridužil je se skupini »internacionalnih komunistov«, ki je v vsej Nizozemski štela dvajset članov. Skupina je bila anarhistična in se je borila proti delavskim organizacijam.

Glavni »krivec« - ljubček vodje SA

Nadalje so ugotovili, da je van der Lubbe homoseksualec. To je ugotovila nizozemska komisija in protiprosec v Londonu. Zanimiva podrobnost: van der Lubbe je bila na seznamu »ljubčikov« stotnika Röhna - voditelja SA-oddelkov. Sodišče je prejelo zato številne telegrame, ki so zahtevali, da bi poklicali kot pričjo na proces tudi Röhna. Seveda se to ni zgodilo, ker se je sodišče balo, da bi ta sled odkrila, kakšne zveze je imel Lubbe - »komunist« - z nacističnimi funkcionarji in kaj ga je tudi privedlo v Reichstag ter kdo mu je potisnil v roko žigalice. Ko je odhajal v Nemčijo, je Lubbe izjavil gospe van Zipp, da je to zadnjičkrat, ko potrebuje potni list, in da se v Nemčiji pripravlja nekaj velikega. Sodišče ni poskušalo pojasniti, kaj je bil in s kom se je družil Lubbe zadnji dan pred pogromom. To je storil šele Dimitrov in dokazal, da je bil Lubbe ta dan izključno v družbi nacistov.

Kako je prišel Lubbe v Reichstag? Sodišče je izvele iz njegovega mrmranja priznanje, da je vdril skozi okno restavracije. Sodišče je hotelo dokazati, da je Lubbe na svoji poti po sobanah parlamenta od vdora skozi okno pa do požiga opravil v 14 minutah 167 posameznih dejanj. Policijski komisar Zirpins je opisal Lubbeja kot računskega genija. In že 27. septembra je preiskovalni sodnik Vogt prisiljen izjaviti: »Iz Lubbejevih izjav ni bilo mogoče rekonstruirati njegove poti in početja.«

V Neuköllnu naj bi se 22. februarja 1933 dogovoril van der Lubbe s komunisti za požig. Glavna pričja naj bi bil delavec Panknin. Pogovor naj bi tekkel tekoče:

Panknin: »Zdaj je pravi trenutek za revolucijo.«
Zachow: »Zažgati moramo vse, predvsem državna poslopja.«

Nato Lubbe: »Tako naj se zgodi.«
In Bienge, četrti udeleženec pogovora, naj bi dodal, da morajo člani SA politi z bencinom in zažgati. Priča Panknin navaja, da je Lubbe pokazal člansko knjižico Komunistične stranke. Na vprašanje, kako je to lahko spoznal, Panknin odgovori: »Ker je bila rdeča.« Nato naj bi Lubbe odšel v Komunistično centralo, ker je vprašal za pot do tja.

Nemški tisk je podčrtal važnost Pankninovih izjav v preiskavi. To je bil za nacistične važen adut. Vse so pripravili, niso pa računali, kaj se bo zgodilo. Na procesu je provokator Panknin zmešal streno. Posamezne izjave je zdaj pripisoval Zachowu, zdaj Biengeju. Nerodna zadevsčina. Sodišče molče poslušalo to zmešnjavo. Zamolči tudi dejstvo, da je članska knjižica nemške kompartije vezana v črno in nizozemska v modročno platno.

Delavec Zachow in Bienge izjavita na procesu, da se z Lubbejem nista pogovarjala, temveč da ju je samo vprašal za pot do doma Karla Liebknechta.

Z zlomljenim glasom izjavlja Zachow: »Dovolj sem kaznovan. Prihajam iz koncentracijskega taborišča.«

Marlenka Stupica: ZIMA (ilustracija iz Cicibana)

STRELI OBUPANE ŽENE

Drama bodoče mamice je pretresla Rio de Janeiro, hkrati pa sprožila živahne razprave v javnosti

Dvaindvajsetletna Marli de Souza, uslužbenka državne zavarovalnice v Niteroi, se je pred leti morala podvrči hujši operaciji in je tako po mnenju zdravnikov došla iz gubila upanje, da bi lahko kdaj rodila. Pred nekaj dnevi pa je zdravnik pri njej vendarle ugotovil začetek nosečnosti.

Presrečna Marli je pustila službo, da bi neprilicovani srečni dogodek pričakala s kar največjo previdnostjo. Ko

se je v svoji ulici hotela izstopiti iz avtobusa, ji je sprevodnik delal težave pri vrnitvi drobnice. Sprva sta se in sofer je prepil končal tako, da je pritisnil na plin, preden je Marli stopila na pločnik. Padla je in nezavestno so jo prenesli v stanovanje. Zdravnik, ki so ga takoj poklicali, je ugotovil izliv krvi in izgubo otroka.

Dogodki, ki so sledili, se nam zdijo kot da so s film-

skega platna: globoko pretresena Marli je pograbila revolver, planila na cesto, vzela taksi in oddvajala z njim do končne postaje avtobusa, da bi našla krivca svoje nesreče. Iz drevega taksija je izstrelila dve krogli v avtobus, nato pa skočila na cesto in izstrelila še ostale naboje skozi prednjo šipo avtobusa.

Od vseh strani so pridrveli soferjevi kolegi in se vrgli na Marli. Le policijski patrulji, ki se je neprilicovano pojavila, se lahko Marli zahvali, da je niso linčali.

Soferja so prepeljali v bolnišnico s hudimi poškodbami. Izgubil je eno oko. Marli je morala v preiskovalni zapor, toda pravnik meni, da bo oproščena.

VOĐJA BANDITOV UBIT

Eden najbolj znanih, pa tudi najbolj krvoločnih banditov Južne Amerike Teofilo Rojas, ki so ga na kratko imenovali tudi »Chispas« (Iskra), je sredi preteklega tedna zaključil svojo banditsko kariero. Bandit, ki naj bi zakrivil smrt 592 ljudi - od teh 162 samo v letu 1937 - je padel pod streli kolombijske vojaške patrulje.

Nekatera poročila govorijo celo, da je Rojas kriv za

NI MOGEL PRENESTI...

V New Yorku so pred kratkim prijeli Floriana Višnjevskega in ga postavili pred sodišče zaradi 15 požarov, ki jih ni zanetil. Sodili pa mu bodo zato, ker je že šestnajstični brez kakršnegakoli razloga poklical gasilce. Njegova obramba: »Nisem mogel prenesti, da sedi toliko gasilcev brez dela!«

JACK LONDON:

KRISTOF DIMAČ

PRIREDIL: Stanko Smenc RIŠE: Janez Gruden

139. »Naj velja, kar hoče, morala bova uiti. Veš, to so pristni divji Indijanci, le njihov poglavar je bel; kaže da je Skot. Danny McCan poskuša že šest let, da bi se ločil od nje. Pozna pot, vendar nima dovolj poguma. Toda zdaj smo trije in mislim, da jo bomo srečno popihali.« je pojasnjeval Cook.

Bomba v koku ni eksplodirala

»Nehvalečnost je plačilo sveta.« je resignirano pomislil Nathan Wise, ko je bilo v bolnici kolumbijskega distrikt preiskano njegovo duševno stanje. Nathan, tridesetletnik iz mesta Phoenix v Arizoni, je spravljen predem ameriško zvezno prestolnico v pravo razburjenje.

S svojim avtomobilom se je pripeljal do stopnišča sodnega ministrstva in zahteval, da ga pustijo do Edgarka

sefa zvezne kriminalne policije, da bi obtožil Kennedyja in bimet veleizdajstva. »Se je kot »Nathan Wise« mu poročila prepredila. »Nathan« je legel na tla svoj avto in izjavil v sveti tempirano pozorja policajev, »kajol alarmirani in pennsylvanske ave-ganila in večkrat

jim je izpod avtomobila zagotovol: »Nisem slaboumen.«

Naposled je prispel gasilski avtomobil, gasilci so pritrtili cev na bližnji hidrant in so hoteli Wisa ali Wiskowskega enostavno odploviti izpod njegovega avtomobila. Potem so izpraznili spodnja nadiptropja na obeh straneh ceste in uprizarili se ofenzivo s solzivcem. S solzami oblit se je možak priprijel izpod avtomobila, nakar so ga kljub protestom in odporu strpali v policijski avto. Tempirana bomba se je izkazala za kovček, napolnjen s starimi časopisi in baterijo...

Smrtne nesreče koroških cest

Cestni promet v sosedni deželi - na Koroškem je zahteval v letu 1962 kljub zelo strogim prometnim predpisom veliko število smrtnih žrtev. Saj je zaradi prometnih nesreč izgubilo življenje 132 oseb. Skupno je bilo lani na koroških cestah zaradi 4441 prometnih nesreč 132 mrtvih in 3271 poškodovanih.

V 136 primerih so ugotovili, da so bili soferji vinjeni, 33-krat pa so brezvestni vozači pobegnili ter se niso

Zaradi steznika...

V mestu Stoktonu (Kalifornija, ZDA) obstaja komisija za nesreče pri delu. Njena naloga je oceniti, po čigavi krivdi je prišlo do nesreče in kako bo z izplačilom odškodnine.

Te dni se je ta komisija ukvarjala z nenavadnim primerom: prodajalka v neki trgovini steznikov si je poškodovala tri členke hrbtnice, ko je poskušala zapeti steznik ženi, teži 100 kg. Prodajalka je morala po običajnih v tej trgovini storiti pač vse, da zadovolji kupca. Komisija je odločila, da poškodovani prodajalki izplačajo 1000 dolarjev.

Z - mesto matografov

Matografski francoskega centra za kinematografijo ima Francija danes milijone matografov. To je največje število matografov na svetu. V vsaki uri se v matografskih dvoranah predvaja 15 matografov. V vsaki uri se v matografskih dvoranah predvaja 15 matografov. V vsaki uri se v matografskih dvoranah predvaja 15 matografov.

rat, ki voha

zelo občutljiva na alarmne signale eksplozivnih plin. Ze čišče čišče alkohole in se konstituiral v periskopu in konstituiral v periskopu in konstituiral v periskopu.

E V ZAPOR

so sodišče je obsodilo ženo, da je bil prijet šest mesecev zapora zaradi zadrževanja in koledarja in koledarja in koledarja in koledarja.

Iran uspeh

najmehga ameriškega Williamsburgha in koledarja in koledarja in koledarja in koledarja.

99 NAGRAD: HIMO hladilnik, SESALEC ZA PRAH, JEDILNI SERVIS in 96 KNJIŽNIH DARIL - vse je pripravljeno za vas! Ali ste poravnali vsaj polletno naročnino za Dolenjski list?

SKOZI ZAMET K POROKI

Tina Santini iz S. Constanze se je morala pred dnevi nekaj kilometrov daleč prebiti skozi visok snež, da je prišla do cerkve v občini Fano, kjer jo je čakal ženin Julio Berlucci iz Kanade s 105 povabljenimi gosti.

Takole so ga pospravljali s črnomaljskih ulic. Čeprav je pred durmi pomlad, vremenski napovedi skorajda moramo verjeti...

Poročni obred je bil napovedan za deseto uro. Zenin in njegova družina iz Mondola, povabljeni ter fotografirani so se nevesto zaman pričakovali, ker jo je na poti od domače hiše zadržal visok snež. Snežni plug bi moral

cesto sicer očistiti, toda v zadnjem trenutku so ga poklicali drugam, da bi iz zameta rešil nekaj avtobus.

Nevesta je nekaj ur čakala, potem pa se je odločila, da pojde na poroko kar peš. Naredila si je škornje, vzela v roke lopato ter si v snegu pričela utirati pot, pri čemer so ji seveda pomagali bratje in ostali sorodniki. Prav na koncu pa je hodila nevestina mati, ki je v kovčku nosila njeno poročno obleko. Po dveh urah je nevesta s svojimi ljudmi prišla do mesta, od koder so pot nadaljevali s avtomobilom.

Poroko so vseeno opravili, čeprav s peturno zamudo.

Dvomljive modne revije

Pretelko leto je Smilja Bumber, gospodinja iz Beograda, tožila beogradska novinarka, ker sta v listu »Mladost« napisala, da organizira modne revije, ki pa so v resnici le razgovor za organiziranje sestankov manekenk s poslovnimi ljudmi. Pisali so, da je siliila manekenke, naj se po reviji pridružijo raznim direktorjem.

Na razpravi so manekenke povedale, da je pisanje obeh novinark resnično. Sodišče je novinarka oprostilo, Bumberjeva pa je morala plačati stroške. Medtem se je za zadevo pozanimalo beogradsko okrožno sodišče in v uradni preiskavi ugotovilo, da je

Jubilejna proslava planincev

Predzadnjo sredo ob 20. uri je bila v nabito polni dvorani kina Union v Ljubljani svečanost ob 70-letnici Planinskega društva Matica in Planinske zveze Slovenije. Proslavo je začel predsednik Planinske zveze Fedor Košir in govoril o pomenu planinstva in ljubezni do lepe narave, zatem pa predstavil znanega planinskega pisatelja prof. Evgena Lovšina, ki je v lepi besedi podal zgodovino slovenskega planinstva in pokazal 250 barvnih diapozitivov. Pevski oktet Poštarskega društva je lepo zapel več pesmi med posameznimi točkami sporeda.

Vsi, ki smo bili navzoči, smo z globokimi vtisi zapuščali to slavnost, ki je bila otvorilna prireditve v okviru proslav 70-letnice planinstva. S. Sk.

Trije medvedi na pojedini v svinjski kuhinji

Lani novembra je Janko Breclnik iz Hinj skoz okno svoje hiše opazoval tri medvede, ki so prišli v vas in zavili naravnost v njegovo svinjsko kuhinjo. Ko je po njihovem odhodu se gledal, je ugotovil, da so medvedje zmanjšali zalogo korenja za okoli 100 kilogramov... M. S.

Stefanija Gradzenska:

Iz zdravnikovega dnevnika

10. OKTOBER. — Danes sem se seznanil s čudovito plavalasko. Prišel sem ji dvorit. Ko je izvedela, da sem zdravnik, se je strašno razveselila: »To je fantastično! Pomislite, brž ko kaj zaužijem, se me loti odvratno kolcanje. Samo hipec, takoj vam bom pokazala!«

11. OKTOBER. — Povabili so me na kosilo. Ob meni je sedela gospodarjeva mati. Ko je izvedela, da sem zdravnik, mi je pričela pripovedovati zgodbe o vseh svojih šestih čirih.

12. OKTOBER. — Naposled sem se seznanil z našo slavno igralko, mično Marijo V. Dolgo časa nisem mogel razumeti, zakaj je tako prijazna z menoj. Slednjič mi je postalo jasno. »Zelo me veseli, da sem spoznala zdravnika,« mi je rekla. »Ali bi mi lahko predpisala kakšno zdravilo proti nahodu? Prisuhihite, kaj se dogaja v mojem nosu!«

13. OKTOBER. — Danes sem imel srečo, da so me predstavili znamenitemu pesniku. Nisem si drznil pričeti razgovor, toda pesnik je pričel prvi: »Vi ste torej zdravnik? No, morda pa mi boste vi lahko rekli, kaj je z menoj: vsako jutro čutim v ustih nekaj kislega!«

14. OKTOBER. — Odsel sem k zobozdravniku. Ko sem sedel, mi je pričel vrtati zob. Pri tem me je kratkočasil s pripovedovanjem. »Prej sem bil zdrav kakor bik,« je pričel, »toda v zadnjem času — odprite, prosim, usta bolj široko — je v mojem organizmu prišlo do motenj. — Ali bolji, da, saj vem, vrtanje ni prijetno. — Ko se zjutraj prebudim, nisem isti človek kot zvečer. Da, dragi moj, nihče nima takšnega teka kot jaz — razširite, prosim, usta! — Vzemirja pa me kašelj. Ne vem, morda preveč kadim. — Prosim, še malo bolj odprite usta! — Bojim se, da z mojimi pljuči nekaj ni v redu. Naj bo že kakor koli, ampak možki, ki je prekorajil petdeseto, ni več deček. — Držite mirno glavo, prosim! Seveda boli, ker je živec odprt. — Kaj pa bi mi svetovali za izboljšanje splošnega stanja? — Malo bolj široko, prosim!«

15. OKTOBER. — Danes sem bil na proslavi rojstnega dne neke znanke. — Vsi so bili veseli, samo ena dama je sedela ob strani in molčala. »To je gospodična Kapusta,« mi je nekdo pojasnil. »Neumno in grdo bitje, zato je nihče ne mara.« Smilila se mi je, zato sem sklenil, da za zapletem z njo v pogovor. »Zdi se, da ste žalostni. Ali se morda, slabo počutite?« — »Ne,« je odgovorila. — »Da se dobro počutite? je mar mogoče, da ste zdravi?« sem jo vprašal in srce mi je prišlo hitreje biti. — »Nič mi ne manjka,« je potrdila. Se isti večer sva se zaročila.

16. OKTOBER. — Obiskal sem svojo zaročenko v hiši njenih staršev. »Dovoli, mama, da ti predstavim svojega zaročenca!« je zagostolela. »Ah, mama bo zate eden najzanimivejših zdravniških primerov: kakor hitro pojde malo sadja, že dobi strašno drisko. Oče pa je pravo nasprotje: stolicilo ima samo enkrat na teden, pa se to ne vedno. Seveda te bomo seznanili tudi s stricem Henrikom. Ne moreš si predstavljati, kakšen glavobol ima! In teto Felo s svojimi ledvičnimi kamni. In Boba z njegovim večnim bruhanjem! Čudovit maček, sinko moje svačinje Barbare, ki večno trpi za angino. Kar sedi, zdaj bodo vsi prišli, da se seznanijo s teboj!«

Murkova lisica

(Iz letošnjih PUSTNIH NOVIC v Vidmu-Krškem)

Na nekem ožjem lovu je Murko ustrelil lisico. Bila je garjava, zato jo je odvrgl pod breg. Naslednjo nedeljo so priredili lovcu v isti smeri skupni pogon. Ko so stali na »stanihu« in čakali, je Rajerjev Karel zagledal lisico, ki je tekla mimo njega, in ustrelil. »Te že imame« je zaklical in se pogal za njo. Veselja pa je bilo kmalu konec, kajti zvitorepka, na katero je streljal, je zbežala, Kori pa je zagrabil za mrzli Murkov odstrel. »O, ti prostitutka, ti si pa že trda!« je zaklel in jo odvrgl v grmovje.

DOLGO SPANJE KOT PROBLEM

Velike razlike med ljudmi glede na njihove potrebe po spanju so znanstvenike privedle do tega, da so pričeli iskati vzrok potrebe po dolgem snu. Za poizkuse so izbrali podgane, ker menijo, da je ta pojav zelo pomemben faktor nasledstva. Toda le pri živalih bi lahko v razmeroma kratkem časovnem obdobju opazovali več generacij.

Znani psiholog dr. Will B. Wobb z univerze v Floridi je eden od ljudi, ki so se odločili, da bodo odkrili, kaj sil nekateri ljudi k dolgem spanju. Učenjak upa, da bo s poizkusi na živalih lahko odkril skrivnosti centra za spanje in njegovo zvezo z nasledstvenimi faktorji. Prepričan je tudi, da nastopajo razen genetskih faktorjev tudi drugi, na primer navada. Če to drži, bodo pokazali poizkusi dr. Wobba.

ZAVAROVANI KOLESARJI

Zahodnonemška vlada namerava izdati odlok o obveznem zavarovanju kolesarjev. Število nesreč med kolesarji, pešci in avtomobilisti stalno narašča, toda posebno med ponesrečenimi kolesarji je mnogo taktih, ki v primeru nezgode nimajo potrebnih sredstev za zdravljenje.

OMEJENO KAJENJE

Neka tobačna tovarna v Neuchatelju je izdelala novo vrsto cigarete. Lete so namenjene strastnim kadilcem, ki bi radi zmanjšali dnevni obrok kajenja. Zavitek je opremljen z uri podobnim mehanizmom, ki se ne odpre, dokler ne mine določen čas.

140. Zjutraj je Kris po taborišču. Bilo je živahno. Vsak je imel svoje delo. Prihajala je velika skupina lovecev. Psi so renčali in mu kazali zobe. Sredi taborišča je zagledal svilen šotor. Zaveso so se razgrinile in pred njim je stalo mlado dekle. Kris je ostrmel zaradi njene lepote.

141. Tisto popoldne je odšel Kris po taborišču. Bilo je živahno. Vsak je imel svoje delo. Prihajala je velika skupina lovecev. Psi so renčali in mu kazali zobe. Sredi taborišča je zagledal svilen šotor. Zaveso so se razgrinile in pred njim je stalo mlado dekle. Kris je ostrmel zaradi njene lepote.

Požarno varnost bo treba okrepiti

13. februarja so na seji Občinske gasilske zveze v Brežicah med drugim razpravljali o požarni varnosti. Seje se je udeležil tudi predsednik ObLO tov. Milan Šepetavec. Ugotovili so, da bo treba gasilska društva, najprej tista v središčih, opremiti s sodobnejšo opremo. Le na ta način se bo zmanjšala škoda, ki nastaja zaradi požarov.

V letu 1962 je bilo v občini Brežice 5 požarov, povzročena škoda pa je preseгла 30 milijonov dinarjev. V razpravi so ugotovili, da vzroki za to niso toliko v organizaciji gasilcev, kot v slabi opremljenosti društev. Občinski ljudski odbor želi, da bi bila gasilska služba učinkovitejša, zato bo prispeval del sred-

stev za nakup nove opreme in vozil. Predsednik ObLO je predlagal, da bi v letu 1963 kupili vsaj dva gasilska avtomobila s potrebno opremo; eden bi imel tudi cisterno. Razen tega je nujno treba kupiti vsaj 1500 metrov B in C cevi. Ljudski odbor bo v ta namen najel posojilo, del sredstev pa bodo prispevala gasilska društva in gospodarske organizacije. S sodobno opremo bodo najprej oskrbeli matično društvo v Brežicah in društvo Brežice okolica, ker sta slednji največkrat klicani na požarišče. Pozneje pa bi začeli reševati probleme društev v okoliških središčih.

Na seji so sprejeli tudi sklep, da bodo v Brežicah uvedli stalno dežurno službo

poklicnih gasilcev, ki bi bili sposobni z dobro opremljenim vozilom ob vsakem času odhiteti na požarišče.

K takšnim odločitvam je vodilo dejstvo, da je v občini Brežice kar 31 prostovoljnih gasilskih društev, žal pa so domala vsa brez opreme, ki bi zagotavljala učinkovito posredovanje v primeru požarov. Sredstev ne kaže drobiti, zato bodo opremlili razen že omenjenih še društva v Dobovi, na Bizeljskem, v Brežicah, Obrežju in Skopicah. Računajo, da jim bo to uspelo v dveh do treh letih. V razpravi in v poročilih so ugotovili tudi to, da ima večina društev težave s sredstvi, s pridobivanjem mladine in s prostori. Pri delu z mladino so dosegli nekaj več uspehov gasilci v Brežicah, Bukovsku, Zg. Pohancah, Mostecu, Mihalovcu, Obrežju in Skopicah. Nekoliko več skrbi bo treba posvetiti tudi vzgoji kadrov, čeprav so se v nekaterih društvih trudili tudi s tem. A. M.

Pred kulturno-prosvetno revijo v Brežicah

V Brežicah se že precej časa pripravljajo na medobčinsko kulturno-prosvetno revijo za območje bivšega novomeškega okraja. Pripravljani odbor s svojimi pomožnimi organi se pogosto sestaja, ker se zaveda odgovornosti, ki jo je prevzel z organizacijo te revije, ki bo od 26. aprila do 4. maja v novih prostorih Prosvetnega doma v Brežicah. Sodelovala bodo tudi prosvetna društva iz bratske Hrvatske, da se bodo tako obnovile kulturne vezi, ki so jih že od nekdaj povezovala in ki so v letih prirejanja slovensko-hrvatskih festivalov v Brežicah pomenili veliko politično manifestacijo za ves obseleki in posavski predel.

Na reviji bo prikaz kulturno-prosvetnega življenja v tem delu naše ožje domovine. Nastopale bodo dramske družine, pevski zbori, folklorne skupine, recitatorji, zabavni ansambli, harmonikarji in tamburaški orkestri. Solska mladina bo na razstavi prikazala izdelke likovne vzgoje, skupaj s foto klubi pa tudi fotografsko dejavnost.

Priloge v Brežicah in sam program revije kažejo, da bodo Brežice z okolico doživele velik kulturni praznik.

Privediteljcem želimo, da bi revija lepo uspela, že zdaj pa se tudi veselimo zanimivih kulturnih prireditev, ki bodo prinesle po daljšem času tudi v naše mesto vsestranski kulturni užitek in razvedrilo. D. R.

Družina, vredna pohvale

Na enem izmed zadnjih zborov volivcev na Velikih Malencah pri Brežicah so razpravljali o ureditvi krajevne poti iz Vel. Malenc v zaselek Vitovec. 59 ljudi je obljubilo, da jo bodo popravili v dolžini 1 km.

Žal pa se je temu sklepu odzvala le družina Pavlovič iz Velikih Malenc. Člani te družine so sami razširili 200 m poti, prekopali 300 kubničnih metrov zemlje, opepljali 60 voz zemlje in pri tem opravili nad 1.000 ur prostovoljnega dela. Sedaj je potrebno ta odsek poti popraviti in posuti s peskom.

Če bi se vsi prijeli dela s tako vneto, bi bila pot lahko v celoti urejena. S skupnim delom pa bi se dalo na Vel. Malencah urediti še marsikaj drugega, kar je predmet razprav na raznih sestankih, npr. regulacija potoka Globočica, obnova električnega omrežja, razširitev ceste proti Mrzlavi vasi itd. S. F.

Prvi nastop obnovljenega mladinskega orkestra v Kapelah

Po kratkih pripravah in morda tudi na spodbudo pred nedavnim objavljenega članka v »Dolenjskem listu«, da mladina v Kapelah ne dela, so se kapelski mladinci Jožek Požar, Jožek Veble, Damjan Vahen, Ivan Šepec, Jožek Šepik in Vinko Veble odločili, da obnovijo svoj orkester in prvič zopet javno nastopijo na proslavi dneva žena. Brez pomoči, brez posebnega vodstva so si izbrali program, se ga naučili in vse navzoče tudi prav prijetno presenetili. Po končanem programu so ta večer udeležence med plesom pozabile na vsakodnevno težko kmečko delo in proslavljale svoj dan kot še nikdar.

Mlademu orkestru, ki je dokazal, da lahko tekmuje z drugimi sličnimi orkestri, pa želimo, da bi mu tako Socialistična zveza kot druge organizacije nudile pomoč, da bi orkester še povečali, si nabavili instrumente in notni material, saj doslej niso dobili še nikake pomoči od niko-

gar, na plesnih prireditvah pa ne morejo igrati, saj so skoraj vsi učenci ali dijaki. Kapelski mladinci torej ne spijo, imajo svoj orkester, kmalu pa bodo dokazali, da imajo tudi dramatski krožek, ki se pridno pripravlja na prvo uprizoritev. D. V.

Praznovanje dneva žena v Brežicah

Pravo praznično razpoloženje je vladalo v Brežicah pred 8. marcem, dnevom žena. Občinski sindikalni svet je pravo-

časno sklical sejo, na kateri so določili program proslave. Sklenili so, da bodo letos povabili Slovensko ljudsko gledališče iz Celja, ki naj bi po uvodnem govoru o pomenu dneva žena uprizorilo Zmajčev »Jubilej«. Dvorana je bila nabito polna. Žene so modernu uprizorjeno delo in igranje celjskega gledališča toplo pozdravile.

PREDLOG: še rajonski odbori DPM

Pred nedavnim je bil v Brežicah v dvorani Doma JLA občni zbor Društva prijateljev mladine za mesto Brežice. Udeležba je bila kar lepa, saj šteje društvo prek 600 članov in članic in je eno največjih v celjskem okraju. Od navzočih pa je bilo največ tovarišic, razumljivo, saj so one najbolj zainteresirane za vzgojo otrok.

Pred pričetkom občnega zbora je na željo članic predaval dr. Marko Pirc o kontracepciji in posledicah splava. Predavanje je bilo zelo kvalitetno in poučno predvsem za mlajše žene.

Predsednik DPM, ki je poročal o delu, je poudaril, da bo v občinskem statutu potrebno ugotoviti otroško varstvo. Ko je govoril o proble-

mih mladine v Brežicah, je povedal, da bi bilo treba preprečiti uživanje alkohola pri mladoletnikih. Pri tej akciji pa je potrebna pomoč gostincev. V Brežicah se lahko govorimo o pobalinstvu, kajti nekateri mladinci pogosto delajo nereda pri kino predstavah.

Predsednik je pohvalil rajonske odbore SZDL, pri katerih je društvo vedno naletevalo na razumevanje in pomoč. Več sodelovanja pa bi želeli z ljudskim odborom. Umesten je tudi predlog, da bi ustanovili še rajonske odbore DPM, s čimer bi dosegli še tesnejše sodelovanje s Socialistično zvezo.

Lani je s pomočjo DPM letovalo na morju 62 otrok, lepo pa je uspela tudi akcija za nabiranje starih otroških oblek in obutve, ki jo je organiziralo društvo. Vse, kar so dobili, so dali Rdečemu križu, ki je darovano obleko in čevlje razdelil najpotrebnejšim. Pri praznovanju novoletne jelke pa je DPM obdarilo vse šolske in predšolske otroke.

Tudi v razpravi se je pokazalo, da je društvo doseglo lepe uspehe, predvsem v povečanju članstva v preteklem letu. Novozvoljenemu 32-članskemu odboru želimo, da

bi letos požel še večje uspehe pri vzgoji mladega rodu. M. A.

Plodno delo Rdečega križa

4. marca je bil v Brežicah občni zbor občinskega odbora RK. Poleg nekaterih predstavnikov družbenih organizacij, sta se ga udeležila tudi predstavnica republiškega odbora Ivica Znidaršič in zastopnik okrajnega odbora RK Celje Franc Strahovec.

Iz zelo izčrpnega referata predsednika Dušana Jovanoviča je bilo videti, da je RK v preteklem letu v raznih krajih organiziral 24 predavanj, k se jih je udeležilo 1320 ljudi, razen tega pa po osnovnih šolah več predavanj s filmi o zdravstveni vzgoji. V nekaterih krajih so bili za kmečko mladino tudi tečajji o prvi pomoči. Do konca šolskega leta pa bodo take tečaje imeli po vseh osemlečkih.

Bilo je tudi več predavanj o boju proti alkoholizmu, ki so prav dobro uspela. Prek občinskega odbora RK je bilo na letovanje poslanih 110 otrok šibkega zdravja, v krvodajalski akciji pa je v okviru občine sodelovalo 275 oseb. V občini je 2518 članov te organizacije. Ponekod število članov upada, ponekod pa narašča.

V poročilu o delu komisije za boj proti tuberkulozi je dr. Minko Brič povedal, da je bilo lani v dispanzerju pregledanih 9.079 ljudi, na domu pa je bilo opravljenih 941 patronažna obiskov.

Predsednica komisije za podmladek RK tov. Vogri-

nova je povedala, da je okoli 80 odstotkov vseh šolskih otrok članov podmladka. Njihovo delo se je pokazalo v higienskih koticah in pri čuvanju reda in čistote na šoli.

V razpravi so delegati načeli vrsto problemov v zvezi z malimi asanacijami vaških

vodovodov, precej govora pa je bilo tudi o šolskih kuhinjah. Sprejeli so več sklepov, ki jih bodo skušali kar najbolje izpeljati, treba pa bo mnogo dobre volje, kajti celovni načrt, ki so si ga zastavili, je zelo obširen. V glavnem zajema borbo proti alkoholizmu in tuberkulozi.

Pokongresna konferenca brežiške mladine

V nedeljo, 23. februarja, se je v Domu JLA v Brežicah zbralo 60 delegatov, izvoljenih na pokongresnih konferencah mladinskih aktivov. Konferenci so prisostvovali tudi predstavniki vseh političnih organizacij.

Sekretar občinskega komiteja ZMS, tovariš Ivan Petelin, je seznanil delegate z nekaterimi sklepi, sprejetimi na letni konferenci, zatem pa je Boža Češnar, ki je bila delegatka na VII. kongresu LMJ, podala izčrpen referat, v katerem je zajela smernice za bodočo nalogo, sprejete na tem kongresu. Ponesla je tudi prisrčne pozdrave vse jugoslovanske mladine, kakor tudi mladine iz vseh kontinentov sveta.

Tovariš Franc Volčanšek, predsednik občinskega komiteja ZMS, je govoril o štipendiranju visokošolcev in o izobraževanju kmečke mladine. V razpravi, ki je sledila, se je pokazalo, da mladina resno opravlja svoje naloge. Predlagali so, naj bi praktični pouk o sodobnem kmetijstvu uvedli predvsem v šolah na podeželju, ki bi ga organizirali lahko s pomočjo strokovnjakov kmetijskih združenj. V samskem času pa naj bi za kmečko mladino prirejali seminarje iz kmetijstva.

Govorili so tudi o avanturizmu, ki povzroča vse prepoposte želje po odhodu v inozemstvo. Tu se

kaže premalo ideološkega dela v mladinskih aktivih in ga bo treba poglobiti. Ko so razpravljali o štipendiranju visokošolcev, so menili, naj bi jim v bodoče posvečali več pozornosti, da bi se lahko spreti seznanjali s problemi gospodarskih organizacij, od katerih prejema študentske štipendije.

Ko so obravnavali delo posameznih mladinskih aktivov na va-

Mladina celjskega okraja bo letos gradila pomembni cesti v tem okraju

V celjskem okraju bodo letos prvič večje mladinske delovne akcije. Mladina bo pomagala pri gradnji in asfaltiranju cest proti Logarski dolini in Rogoški Slatini. Obe cesti sta pomembni zlasti za nadaljnji razvoj turizma, čeprav sta tudi sicer gospodarsko pomembni za kraje ob teh cestah. V ta namen nameravajo osnovati v celjskem okraju 3 mladinske delovne brigade študentov in dijakov, 5 brigad pa bo tvorila mladina iz Zrenjanina, Tuzle, Vinkovca, Zemuna in Kranja. V vsaki brigadi bo 60 brigadirjev, kar pomeni, da bo pri gradnji cest v tem okraju sodelovalo skoraj 500 mladincev in mladink.

Brigadirji bodo bivali v Smarju pri Jelšah in v Rečici ob Savinji, kjer bo poskrbljeno tako za vzgojo kot za razvedrilo.

Računajo, da bodo vse brigade — te naj bi delale julija in avgusta — prihranile s svojim delom nekaj čez 5 milijonov dinarjev. Z drugimi besedami: vsaka brigada bo na osnovi vložnega dela, po

si, so ugotovili, da bi bilo lahko mnogo plodnejše, če bi mladina imela svoje prostore, tako pa je odvisna od drugih organizacij ali društev.

Na nekatera vprašanja je odgovoril sekretar občinskega komiteja ZKS tovariš Vinko Jurkas, ter zaželel mladini še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu. M. A.

odbitku vseh stroškov, ustvarila čez milijon dinarjev vrednosti. Razen teh okrajnih delovnih akcij pa bodo tako kot prejšnja leta tudi letos krajevne občanske delovne akcije. Te bodo mladinski komiteji načrtnije in bolj množično kot doslej zasnovali skupaj z drugimi družbeno-političnimi organizacijami in z ljudskimi odbori. Predvsem pa bodo vse letošnje delovne akcije načrtnije povezovali z izpolnjevanjem predvidenih nalog v družbenih načrtih okraja in občine. Predvidevajo, da bodo mladi ljudje samo pri običajnih delovnih akcijah opravili čez 80.000 delovnih ur pri gradnji raznih manjših objektov.

Ne jezite se, če ga v trafiki zmanjka: DOLENJSKI LIST si naročite na vaš domači naslov

Sele nekaj mesecev je star Mario Živoder iz Prigorja pri Savskem Marofu; ker tam blizu ni zdravnika specialista za otroške bolezni, sta prišla z mamicco v Brežice. Počitek v mlečni restavraciji — in še »ku-ku« z lučko, ki je tako močno poblislila...

V Brestanici potrebujejo novo prodajalno

Krajevni odbor in krajevna organizacija Socialistične zveze v Brestanici sta na zadnji skupni seji razpravljala o

preskrbi z zelenjavo ter s mlekom in mlečnimi izdelki. Ugotovili so, da posestvo pri KPD in kmetijska zadruga pridelujeta vsaj v sezoni dovolj zelenjave. Tudi primerna zaloga zelenjave za zimo (okisano zelje in repa, korenje, peteršilj, zelena, redkev in podobno) bi lahko eden izmed obeh proizvajalcev pripravil, tako da teh izdelkov preko zime ne bi zmanjkalo. KPD prodaja mleko in mlečne izdelke drugam. Vse kaže, da je v Brestanici dovolj in da bo treba poiskati je primerno prodajalno, v kateri bi lahko gospodinje te predmete vsakdanje rabe kupile. Prodajalna bi lahko izven sezone nekatere zelenjavne proizvode kupovala drugod, saj je železniška postaja blizu.

Na plenarnem zasedanju CK ZMS so izvolili za novega sekretarja Toneta Florjančiča, dosedanega predsednika OK ZMS Ljubljana. Na plenumu so razpravljali o vlogi mladine v gospodarskih organizacijah ter o novih metodah in oblikah dela Zveze mladine. Med drugim so poudarili, da se bodo morali mladi upravljalci v proizvodnji vključevati v vse oblike družbenega samoupravljanja, ki so osnovni pogoj za dvig produktivnosti in stalno rast življenjskega standarda.

Komunisti so se uspešno lotili proizvodnje kot prve naloge

Okoli 60 od skupno 73 komunistov v senovškem rudniku se je v četrtek, 7. marca, zbralo na letni konferenci ZK. Kot gosta sta bila prisotna sekretar ObK ZK Videm-Krško tovariš Milan Ravbar in podpredsednik ObLO tovariš Karel Štrban. Povečanje proizvodnje v lanskem letu, znižanje stroškov in povečanje skladov kažejo, da so se komunisti uspešno lotili proizvodnje, ki je brez dvoma prva naloga. Razprava na konferenci pa je hkrati pokazala, da bo treba posvečati več pažnje delu z mladino, družbenemu življenju nasploh, vztrajati pri reševanju perspektive rudnika, ker zaloge premoga polhajajo, in se resno lotiti tudi vprašanja stroškov za bolniško. Na konferenci so izvolili nov 7-članski rudniški komite, za sekretarja komiteja pa tovariša Rada Kozoleta.

Osnovne organizacije ZK so se lani, zlasti po IV. plebiscitu CK ZKJ, pričele živo zanimati za proizvodne probleme. Uspeh ni izostal. Problematika se je v primerjavi s planom za leto 1962 povečala za 5,2 odst., po vrednosti pa je bila za 6,3 odst. večja od planirane. Posebno skrb so lani posvečali kakovosti in se na moč trudili, da bi poslali na trg čimveč debelejših vrst premoga. Poslovne stroške so lani v primerjavi z letom 1961 zmanjšali za 0,5 odst., čisti dohodek se je povečal za 16,6 odst., osebni dohodki za 12,3 odst., bruto skladi pa za 98,2 odst. V odstotku izraženo znižanje stroškov je morda na videz majhno, kljub temu pa pomeni zelo velik uspeh, zlasti če upoštevamo to, da so cene reprodukcijskega materiala, ki ga rudnik uporablja, poskočile, cene premoga pa so ostale neizpremenjene.

Na konferenci so ugotovili, da so omenjeni uspehi posledica seznanjanja kolektiva z interno zakonodajo, s pra-

vilniki in poslovniki, ki so jih sprejeli organi samoupravljanja. Ekonomske enote so dosegle svoj namen. Približale so problematiko proizvajalcu. Rudar je doumel, da je njegov osebni zaslužek odvisen od tega, koliko in kako bo naredil. Nekdanje prerekanje, ki se je začelo z »dajte«, je prenehalo, ker se vsak član kolektiva zaveda, da mora kolektivu najprej nuditi in da lahko šele nato zahteva.

V obdobju pomanjkanja premoga je kolektivu z zavestnim delom uspelo kot edinemu premogovniku v Sloveniji presežati planske obveze. V oktobru lani so presegli plan za 870 ton, v novembru za 1930 ton, v decembru za 3016 ton (vse v rednem delovnem času), v januarju letos za 325 ton, v februarju pa so organizirali v separaciji tritretjinsko delo, kopali so tudi ob nedeljah in tako presegli plan za 5120 ton. Se posebej pa naj poudarimo, da je bilo lani v rudniku zaposlenih 61 ljudi manj kot prejšnja leta.

Poročilo pa tudi razprava sta opozorila na delo z mladino. V osnovnih organizacijah so lani izključili 12 komunistov, na novo pa niso sprejeli nobenega. Mladinska organizacija je komajda zaživela, vse doslej pa so ji odrasli nudili premalo pomoči. Ugotovili so, da bodo morali problemom mladine prislusniti zlasti komunisti. Knjižnica je slabo obiskana, prosvetno društvo si želi sodelovanja mladih, za telesno vzgojo je med mladino premalo zanimanja, gostinski lokali pa se polnijo. Izobraževalno in ideološko vzgojno delo z mladino ni kratkoročna naloga. Obojega se bo treba lotiti resno, pri tem pa bodo morali sodelovati vsi komunisti. Hkrati s tem bo treba mladini nuditi tudi večje materialne možnosti, predvsem pa ji bo treba oskrbeti prostor.

V razpravi je stekel pogovor tudi o bodočnosti rudnika. Zaloga premoga je vedno manj, odločitve o gradnji cementarne ni, kolektiv pa je vložil v raziskovalna in načrtovalna dela okoli tega vprašanja že precej milijonov. Posebna komisija republiškega izvršnega sveta, ki je pred nedavnimi obiskala rudnik, je sprejela sklepe, ki povedo zelo malo. Kolektiv ne more dopustiti, da bi se to, zanj življenjsko vprašanje reševalo šele v skrajni sili, zato pričakuje od družbe pomoč. Poleg preusmeritve v proizvodnjo cementa bodo skušali najti še kakšno drugo rešitev. Razvoj rudnika in Senovega je odvisen od kolektiva in prebivalcev, zato se bodo morali zlasti komunisti s problemi preusmeritve politično spopadati in vztrajno iskati rešitev.

Bi ali ne bi? — kuža se pomišlja...

Videm-Krško

V februarju sta bila izven bolnišnice rojena dva dečka.

Poročili so se: Karel Bogovič, poljedelec iz Križ, in Ana Kovačič, poljedelka iz Kostanjka; Jožef Znidaršič, zidar, in Marija Koren, šivilja, oba iz Loga pri Boštanju; Ivan Božičnik, delavec iz Križev, in Amalija Hudina, poljedelka iz Kostanjka; Alojz Valand, zidarski pomočnik iz Vidma-Krškega, in Vida Dimc, tovarniška delavka iz Malega Podloga; Edvard Dimc, osebni upokojenec, in Marija Perušek, gospodinjstva pomočnica, oba iz Vidma-Krškega.

Umrlj so: Ursula Sternad, upokojenka iz Vidma-Krškega, 77 let; Maks Molan, posestnik iz Zdol, 73 let; Jakob Urek, kmetovalec iz Peterji, 69 let.

Matični urad Podbočje

V februarju je bila izven bolnišnice rojena ena deklica.

Poročili so se: Jože Gramc, pekovski pomočnik iz Gazič, in Jožefa Zorko, hči kmeta iz Dobrave; Maks Ručič, kmet iz Črešnjice, in Albina Pešec, hči kmeta iz Dobrave; Alojz Marolt, kmet, in Pavla Hosta, hči kmeta, oba iz Podbočja; Janez Žarn, kmet iz Velikega Mraševega, in Antonija Petrečič, hči kmeta iz Pruge.

Umrlj so: Franc Kralj, delavec iz Sela, 67 let; Alojzija Jalovec, gospodinja iz Malega Mraševega, 67 let; Franc Zibert, kmet iz Sutne, 83 let; Marija Heraković, kmetovalka iz Brezovice, 74 let.

Še vedno: most brez lastnika?

memben že zaradi tega, ker je edini na tem predelu in ker povezuje Kozjansko z avtomobilsko cesto ter Dolenjsko z železniško postajo v Vidmu-Krškem.

Samu mimogrede naj omenimo, da je tovarna celuloze in papirja v Vidmu-Krškem prisiljena, odkar je težji pro-

ducijski material za potrebe »dolenjske« strani, so prisiljeni z železniške postaje odvažati preko Brežic s kamionom, ker preko mostu ne smejo... Pri Stadionu Matije Gubca je nastalo začasno skladišče hlodovine, odkupljene na dolenjski strani. Do tja jo dovažajo s traktorji, od tam pa preko mostu na železniško postajo s konjsko vprego... Gradbinci, ki grade največ na Vidmu, niso mnogo na boljšem. Ves gradbeni material, gramoz in vse stroje morajo dovažati tja preko Brežic in tamkajšnjega mostu. Hotelu Sremič so v lanski jeseni odpadli vsi aranžmaji s tujimi gosti, ki so se namenili ogledati našo trgovce. Tujci bi morali na mostu — avtobus je namreč smel samo do tja — peš do hotela Sremič, vendar na tem, kot vse kaže niso bili navdušeni in so raje obisk odpovedali. Pogodbe so bile sklenjene že prej, podaljšani prevoz prek Brežic pa v ceni ni bil vračunan. Iz enakih vzrokov so odpadle tudi vse letošnje pogodbe za obisk tujih gostov v hotelu Sremič.

Preko mostu v Vidmu-Krškem je šlo, dokler ni bila uvedena omejitev, približno 750 ton tovorov na dan. Zaradi obzovov, ki jih morajo opravljati odtlej, utrpi družba vsak mesec okoli 18 milijonov škode. V letu dni torej 216 milijonov dinarjev škode ali polovica tega, kolikor bi veljal novi most.

Most je brez lastnika (brez dvoma je to v vsej zadevi najbolj žalostno), kljub temu pa se organi komune v Vidmu-Krškem trudijo, da bi problem kakorkoli rešili. V teku so pogovori s predstavnikoma Vojne oblasti v Zagrebu in z republiškim organi LRS o začasni rešitvi. Ker so nosilci mostu dobri in lahko po oceni strokovnjakov prenesejo ubremenitev do 70 ton, bi bilo treba zamenjati zgolj prečno konstrukcijo, ki je že izrabljena. Če bodo pogajanja uspešna, bodo na stare nosilce položili konstrukcijo za pontonski most, ki bi jo za leto ali dve posodila Vojna oblast iz Zagreba. V tem času pa bo treba oskrbeti sredstva za novo gradnjo, ker se bo sicer stari problem ponovil.

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

met čez most prepovedan, voziti svoje izdelke po veliko slabši cesti do Brežic in šele odondod po avtomobilski cesti proti Zagrebu ali proti Ljubljani. Tudi KZ Videm-Krško ni v veliko boljšem položaju. Umetna gnojila, semena in ves ostali reproduk-

Spominu Jožeta Lajkoviča

V sredo, 6. marca, smo pokopali zaslužnega moža in aktivista v NOV Jožeta Lajkoviča iz Velikega Mraševega. Jeseni 1941, ko so pričeli Nemci izseljevati naše ljudi v tujino, se je pokojnik naselil v svojem hramu v Dotu pri Podbočju, ki je bil pod italijansko zasedbo. Pri njem so se zbrali terenci in aktivisti. Njegova zidanka je bila ves čas vojne zbirališče partizanov, terencev, kurirjev in ostalih sodelavcev. Poleti 1942 so mu italijani ustrelili ženo, ko je grabila seno na Slinovcih. Ostal je sam z mladoletnimi otroci. Zena smrt ga je zelo potrla, vzbudila pa mu je še večji odpor in sovraštvo do

okupatorja. Poslej se je še z večjo vnemo vključil v delo za osvoboditev.

Vsi, ki smo ga imeli radi, ga bomo še dolgo pogrešali. Bil je zelo načitan in o vseh političnih in gospodarskih dogajanjih doma in v svetu vedno na tekočem. Zaradi svoje poštenosti in razgledanosti je bil pri ljudeh daleč naokrog zelo priljubljen, kar je pokazal tudi pogreb, ki se ga je udeležila množica ljudi.

Od pokojnika se je poslovil v imenu ZB tov. Sketa, ljudje pa so se s solzami v očeh poslovili od priljubljenega Jožeta, ki ga bodo ohranili v najlepšem spominu.

J. S.

V dveh letih dela: petkrat več sredstev

Stanovanjska skupnost v Vidmu-Krškem je bila v mehaniki nekdanjega novomeškega okraja prva, ki je začela in pričela nuditi gospodinjstvu svoje usluge. Na videz neopazno, pa vendar vztrajno je razširjala svojo dejavnost, po dveh letih življenja pa ima že kar 9 servisov: pralnico, kemično čistilnico javno kopalnico, obrat družbene prehrane, šiviljski servis, krojaški servis, čevljarjski servis, mlazarski servis in elektro-servis.

Servisi poslujejo uspešno

Približno dva milijona dinarjev je bila vredna začetna glavica, s katero so pričeli pred dvema letoma: prispevek ObLO in dedščina oca bivšega gospodinjstvenega prometa. Največ je prispeval k temu obrat družbene prehrane (14 milijonov), sledita čevljarjski servis (6 milijonov) 651 tisoč) in kemična čistilnica (4 milijone 500 tisoč) ter nato ostali. Zlasti je razveseljiv uspeh kemične čistilnice, ki je pretežni del prometa ustvarila z delom, saj predstavlja reprodukcijski material dokaj razjono postavko, ter s tem dokazala, da je bil takšen servis v Vidmu-Krškem zelo potreben.

Kako pa ostali? Naj povežmo, da so prav vsi servisi lansko leto končali z uspehom. Ni velikih dobičkov, saj za to niti ne gre, svojo dejavnost, pa so kljub temu upravičili in še za sklade je ostalo nečaj. S prostori so še vedno težave, zlasti mlazariji so zelo na tesnem, vendar upajo, da se bodo kmalu selili v prostore, ki jih je »Mesopodjetje« zgradilo za hleve. Tam bodo, ko bodo rešene formalnosti okoli nakupa stavbe, združili vse servise, tako da ne bodo več razmetani po vsem Vidmu in po Krškem.

Najteže je šlo z obratom družbene prehrane. Najprej ni bilo poslovodje, ki bi obratu pomagal čez začetne težave. V prvi polovici lanskega leta je bila celo izguba, vendar jo je uspeh v drugi polovici leta izravnal. V tovarni papirja in celuloze ponovno razpravljajo o toplih obrokih, in kot vse kaže, se bodo sporazumeli, da bo po 50 dinarjev prispeval kolektiv, po 40 din pa delavec. Zmogljivosti obrata bodo nato izkoriščene, pa tudi za delavce bo boljše. Resneje pa bodo morali razmisljati o prevozu hrane, ker je dusedanji dokaj primitiven. Na trcičku vozijo obroke v porcijah. Hrana se pri tem

ohladi in tudi nehygienično je. Tovarna bi pač lahko oskrbela termos posode. Ko bi v razpravah okoli toplega obroka v tovarni papirja in celuloze, namesto da so govorili: razlika, ki jo plača podjetje gre iz osebnih dohodkov, raje že takrat rekli: za dinar, ki ga boš prejel kolektivna prispeval za topli obrok, boš zaslužil 15 drugih dinarjev, ker boš sit laže delal, bi bila marsikatera težava prihranjena.

Nismo pozabili na varstvo otrok!

Morda se besedo, dve o načrtih: precej stvari imajo v programu. Stanovanjska skupnost se še vedno loteva servisa gospodinjstvenih pomočnic, čeprav je lani razpisana anketa pokazala zelo slab odziv. Prepričani so, da je v gospodinjstvih precej žena, ki bi jih pomočnica za občasna večja čiščenja močno razbremenila. Potreben je servis za popravila hiš (zidarji, kleparji, vodovodni inštalaterji, plekarji). Tudi za otroško varstvo bo treba postoriti še marsikaj. Na Vidmu raste ob Kolodvorski ulici stanovanjsko naselje, v katerem bo še letos 150 stanovanj; otroški vrtec je torej nujno potreben. Dogovorili so se, da bodo tam

eno stanovanje preuredili v otroški vrtec. V starem naselju pa je že odkupljena stavba, ki jo bodo s pomočjo ObLO (v ta namen bo prispeval šest milijonov) počasi preurejali v otroški vrtec z ambulantnimi prostori in pionirskim klubom. Lani so namenili 330 tisoč dinarjev sredstev za otroška igrišča in s sodelovanjem hišnih svetov uredili dve, letos pa bodo uredili še eno in dve izpopolnili z novo opremo.

- Pred dvema letoma so bila osnovna sredstva stanovanjske skupnosti v Vidmu-Krškem vredna 2 milijona. Letos so vredna 18 milijonov, od tega je 7 in pol milijonov posojil.
- Zanje plačujejo vsako leto 750 tisoč dinarjev anuitet.
- Začetna glavica se je povečala z delom skupnosti za petkrat, s posojili pa je postala 9-krat večja. Sodelovanje in razumevanje očin ter vseh kolektivov, ki so kakorkoli pomagali, da je stanovanjska skupnost začela, je pripomoglo k tolikšnim uspehom.

Stanovanja za trg

Gradbeno podjetje Sava v Vidmu-Krškem je najelo pri komunalni banki v Novem mestu 154 milijonov din posojila za obratna sredstva, ki jih potrebujejo za gradnjo stanovanj za trg. Na Vidmu že gradijo 2 stolpca s po 20 stanovanji, ki bosta dograjenata še letos v avgustu ali septembru. V vsakem je 9 dvo-sobnih, 10 trosobnih in eno dvoipol-sobno stanovanje. V obeh stolpcih bo centralna kurjava. Kvadratni meter stanovanjske površine prodaja gradbeno podjetje Sava po 64 tisoč dinarjev, centralna kurjava pa bo ceno povišala za 3 do 4 tisoč dinarjev pri kvadratnem metru. En stolpič je že odkupila tovarna celuloze in papirja, v drugem so vsa stanovanja razen treh prodana raznim kupcem, za tri pa se poteguje občinski stanovanjski sklad. To je v Vidmu-Krškem prva gradnja stanovanj za trg, v kateri nastopa kot investitor in prodajalec gradbeno podjetje. Oba stolpca so začeli graditi lani novembra.

Še enkrat bencinska črpalka

V občini Videm-Krško je registriranih 870 motornih vozil, ne da bi šteli mopede. Razumljivo je, da pri tolikšni motorizaciji področje občine pač potrebuje sodobno bencinsko črpalko, ki bi napajala železne konjčke. Vse kaže, da bo nova, res sodobno urejena črpalka zgrajena še letos. Zgradilo jo bo podjetje Petrol, ki bo v ta namen prispevalo 20 milijonov dinarjev, občina bo prispevala 5 milijonov, nadaljnjih 5 milijonov pa bo dala kot posojilo Petrolu v prihodnjem letu. Novo črpalko bodo gradili pri občinskem bloku nasproti kina, pod delavnicami podjetja Transport.

POSAVJE

„Vidko in Alenka paseta mulo...“

Nekaj čez eno popoldne je bilo, ko so mi otroci, ki so se sankali za sevniško Koptarno, pokazali pot v šmarski vrtec. Že v veži, ko sem pred več vrati ugibala, kje naj vstopim, sem zaslišala vesele otroške glasove. Šla sem za njimi!

— Dober dan!
— Zdravooo-o-o! se je glasil odgovor v zboru. Malčki so jemale plašče z obešalnikov in se oblačili. Tovarišica BRIGITA POPELAR, njihova vzgojiteljica, jim je pri tem pomagala, vsakemu pa stisnila v roko še bel listek za mamico.

Medtem se usedem za mizico na stolček iz kraljestva palčkov. Naenkrat je bil ves drobiž okoli mene.
— Kdo je pri vas najbolj priden?
— Tale! Pokazali so na malo lepotičko črnih las in modrih oči, ki se je nerodno muzala s prstkom v ustih.

— Kako ti je pa ime?
— Melitka!
— Čigava pa si?
— Od mamice!
— Koliko si pa stara?

Dvignila je štiri prste.
— Tovarišico čakam, — jim poljasnim, — medtem mi pa vi kaj povejte!

Zvedela sem, da Vidko in Alenka vedno paseta mulo, da se Vidko drsa po hlačah, tako da se mu kar svetijo, da je Biserkina mamica v službi v Koptarni, da gre Damjanca domov s sestrico, da je enkrat Rajko rožco dol vrgel, da Matjaž vse razmeče po koticu, da je »gospoda Novak pršel in Rajka kregal in da je Alenka eno karto strgala...

Takole so zlobudrali. Pesnice pa niso hoteli zapeti, čeprav je tovarišica rekla, da jih znajo dosti.

Ko so bili vsi, ki so morali domov, oblečeni, je priselila tudi tovarišica Popelarjeva. O svojem delu je povedala takole:

— V vrtcu je 34 otrok, ki prihajajo od sedme ure zjutraj dalje. Do devetih mi pomaga pomožna negovalka, sicer pa sem v tem vrtcu edina strokovna moč. Oskrbovalnina za otroke znaša 1000 din. V tem znesku je v šteto varstvo, vzgojno delo in

malica. Kosila otroci pri nas ne dobe. Prostori, kot vidite, niso najbolj primerni, saj je oblačilnica, umivalnica, jedilnica in igralnica vse v eni sobi.

V Sevnici imamo dva vrta: našega in enega prav v Sevnici, oba pa imata skupno upravo. Naši otroci imajo veliko veselje z lutkami. Saj imamo oder! Pri tem pokaže v sednji prostor.

Res sem zagledala kar »imenitna« lutkovni oder. Videla sem tudi lutke, ki jih je tovarišica napravila sama. Ko jih je jemala iz zaboja, so otroci takoj spoznali svoje junake: volka, Pavliho, žabjega kralja, babico in druge.

— Koptarna je naredila ogrodje, denar za zavese pa smo dobili pri raznih podjetjih.

— Kakšne pa imate težave?
— Nimamo jih! Vsi nam radi pomagajo, kolikor morejo!

Od zgovornih malčkov v šmarskem vrtcu sem se poslovila šele čez dobro uro. R. B.

Občinska konferenca ZROP

Predzadnjo soboto se je na občinski konferenci ZROP v Sevnici zbralo 21 delegatov osnovnih organizacij, razen njih pa zastopnik okrajne zveze iz Celja.

Delo organizacije je bilo v preteklem letu dokaj uspešno, saj so ustanovili 5 krajevnih organizacij, v Luki pa je bila ustanovljena samostojna strelska družina. Povsod so imeli predavanja o uporabi modernega orožja, o obram-

savske občine, ki so bile priključene celjskemu okraju. Na seminarjih bodo obdelali 5 tem, ob koncu pa bodo sodelovali preizkusili s testi.

Na občnem zboru so poudarili, naj bi mlajši oficirji, ki prihajajo iz JLA, organizaciji pomagali bolj kot doslej.

Z zbora volivcev v Trzišču

V Trzišču je bil pred kratkim zbor volivcev, na katerem so obravnavali družbeni plan in statut občine. Na zboru, kjer sta bila navzoča tudi predsednik in tajnik občine, se je razvila živahna razprava o gradnji štiristanovaljskega bloka. Vaščani si želijo, da bi dobili v novem bloku dvoran za sestanke in prireditve, sredstev pa ni. Prosil so zastopnika občine, naj skušajo to kako urediti, saj bi vaščani radi pomagali z vožnjami in prostovoljnimi delom.

Precej je bilo govora tudi o odvzemu zemlji. Na vsa tovrstna vprašanja so dobili ljudje odgovor, zato menimo, da je bila kritika nekaterih vaščanov brez podlage. L. M.

SEVNIŠKI VESTNIK

bi pred značnimi napadi in o pomenu RK v vojni in miru.

Kot bodočo nalogo so si zastavili popularizirati postojanje iz NOB ter svojem članstvu nuditi čim boljše vojaško in politično izobrazbo. V zvezi s tem bodo zaprosili za pomoč Delavsko univerzo v Sevnici.

Okrajna zveza ima že pripravljen delovni načrt za za-

Matični urad Sevnica je zapisal

V februarju so bili izven bolnišnice rojeni 4 dečki in 2 deklici.

Poročili so se: Alojz Tomazin, kmet iz Smadnika, in Jožefa Senik, poljedelka iz Zavrta; Franc Vene, kmetovalec, in Jožefa Tomazin, ob iz Rovišč; Alojz Koren, kmet iz Segonje, in Jožefa Tomazin, poljedelka iz Dol. Orel; Franc Simončič, kmet iz Zabukovja, in Ana Zvegič, poljedelka iz Brezovega; Ferdinand Imperi, železničar iz Ledine, in Antonija Kovač, delavka iz Loge; Niko Malus, mlilničnik, in Margareta Molek, oba iz Sevnice; Janez Koren, dimnikar, in Jožefa Oblak, bolničarka, oba iz Sevnice; Tomislav Knežević, delavec, in Hermína Leskovek, delavka, oba iz Sevnice; Maks Jošt, železničar iz Kumpolje, in Gabrijele Cerjak, poljedelka iz Zabukovja; Anton Jene, elektromonter, in Jožefa Cerjak, šivilja, oba iz Sevnice; Stefan Senica, uslužbenec iz Podgorice, in Jožefa Zvegič, knjigovodkinja iz Sevnice; Viktor Sinkovič, železničar iz Lukovca, in Marija Motore, delavka iz Zigarkega vrha; Franc Strnina, železničar iz Obrežja, in Stefka Videc, delavka iz Ledine; Jože Romih, kmet iz Strišča, in Marija Spec, posestnica iz Zabukovja; Jakob Gorjup, upokojenec, in Ivanka Mraz, gospodinja, oba iz Loke pri Zid. mostu; Anton Jesih, delavec iz Dol. Orel, in Zofija Vinter, kmečka hiš iz Gor. Radulje; Albin Steblaj, kmet iz Sevnice, in Franciška Strlekar iz Vrha pri Boštanju; Jože Košir, železničar, in Neža Goddec, gospodinja, oba iz Kumpolje.

Umrli so: Jože Vrtovšek, upokojenec iz Dol. Boštanja, 86 let; Jože Savinc, inval. upokojenec iz Loga, 49 let; Marija Brečko, posestnica iz Zabukovja, 84 let; Genovefa Kodine, preužitkarica iz Canja, 64 let; Terezija Budna, preužitkarica, iz Krajnih brd, 75 let; Mihael Zupan, preužitkar iz Canja, 79 let; Terezija Mervič, gospodinja iz Razborja, 70 let; Marija Kleinovsek, gospodinja iz Radeča, 77 let; Ivana Beršnjak, preužitkarica iz Okroglice, stara 82 let; Antonija Kreuch, oskrbovalnica iz Loke, 89 let; Martin Možič, kmet iz Ledine, 63 let; Franc Možič, delavec iz Orelja, 61 let; Vesna Jazbec, otrok iz Sevnice, 6 mesecev; Elizabeta Hafner, upokojenka iz Sevnice, 72 let; Jožefa Ulbi, upokojenka iz Sevnice, 90 let; Ivana Musec, upokojenka iz Šmarja, 82 let; Matija Bizjak, prevlitar iz Brezovega, 84 let; Franc Gošče, upokojenec iz Arta, 60 let.

TREBNJE

Na zborih volivcev, ki potekajo te dni po vsej občini, predelujejo ljudje osnutek statuta občine Trebnje. Vrstni red zborov je tak kakor zadnjič; udeležba je zadovoljiva, razprava pa še kar zanimiva. Pričakujejo, da bo razprava še poglobljena, ko bodo o osnutku statuta podrobneje razpravljali še posebej sindikati, mladinska organizacija, društva in drugi.

Občni zbor AMD bo v nedeljo dopoldne ob 9. uri v Trebnjem.

»Pokaži, kaj znaš«, priljubljena prireditev bo tokrat v rokah članov trebanjskega AMD. Prireditev bo v soboto zvečer v prosvetnem domu v Trebnjem.

Kako je s planom v dveh mesecih?

Po podatkih, s katerimi razpolagajo pri ObLO Trebnje, so podjetja v tej občini dosegla od 1. januarja do 28. februarja naslednje rezultate: tovarna šivalnih strojev »Mirna« je realizirala (finančno) svoj plan s 47,9 odstotka, destilacija alkoholnih in nealkoholnih pijač »Dana« na Mirni s 114,9 odst., obrat »Iskra« v Mokronogu je dosegel 109,1 odst., mizarstvo »Hrasta« v Sentovrencu 122,9 odst., »Mesoizdelke« v Mokronogu 54,3 odst., kovinsko podjetje v Trebnjem 43,1 odstotka in »Kemo oprema« v Trebnjem 125,9 odstotka.

MIRNA: tečaj za polkvalifikacijo

Tovarna šivalnih strojev na Mirni je priredila tečaj za pridobitev polkvalifikacije. Tečaj obiskuje okrog 30 delavcev kovinskega in lesnega oddelka pri podjetju

Novice iz Mokronoga

Krajevni odbor SZDL Mokronog je na svoji zadnji razširjeni seji razpravljal o potrebi ureditve zobozdravstvene službe v Mokronogu. V razgovorih s krajevnim odborom Mirna naj bi se ta služba uredila tako, da bi zobozdravnik ordiniral tri dni v Mokronogu, tri dni pa na Mirni. Poslovni prostori bodo pripravljene, potrebno pa bo poiskati sredstva za nabavo instrumentarja in opreme. Odbor je sklenil v ta namen zbirati prostovoljne prispevke med občani. Akcija naj bi se pričela takoj po sprejetju tega skle-

pa na zboru občanov. Prepričani smo, da bo akcija uspela, saj so občani za ureditev službe močno zainteresirani zlasti še, ker morajo sedaj iskati zobozdravnika daleč od svojih bivališč.

Proslava praznika žena je bila izredno lepa. V petek se je v veliki dvorani združnega doma zbralo okrog 150 žena, katerim so učenci osnovne šole in godba prosvetnega društva pripravili pester kulturni program. — Krajevni odbor SZDL je prisotne žene pogostil pri pogrnjenih mizah,

godba pa jim je igrala za ples. V dobrem razpoloženju so si žene imele povedati marsikaj iz vsakdanjega dela.

Prosvetno društvo »Emil Adamič« je naštudivalo Marinčevo komedijo »Poročil se bom s svojo ženo«. V Mokronogu že dalje časa niso igrali, sedaj pa je tudi dramska skupina zaživela. Zanimanje za tovrstne prireditve je med previbalstvom veliko. V. V.

0 statutih delovnih organizacij

V vseh gospodarskih organizacijah trebanjske občine potežajo v tem mesecu občni zbori sindikalnih podružnic. Kot je povedal predsednik občinskega sindikalnega sveta tovariš Darko Kristof, teče razprava na občnih zborih največ o problemih proizvodnje, rekreaciji delavcev in pripravah na statut gospodarskih organizacij. S tem v zvezi obravnavajo okoliščine pri izdelavi statutarne osnutka. Seznanjajo se s tem, da je v občinskem merilu že osnovana posebna komisija za izdelavo statuta delovnih organizacij, imenovala pa sta jo ObLO in ObSS. Znano je tudi, da bo za komisije pri

»Grmada« povečuje promet

Gostišče »Grmada« v Trebnjem je v zadnjem času uredilo notranje razmere in izboljšalo način poslovanja, promet po povečalo že na 1,5 milijona dinarjev mesečno. Se lani je obrat posloval z izgubo, zdaj pa ima dobiček, kar je nedvomno precej spodbudno za nekajčlanski kolektiv družbenega gostišča.

„Pozimi počivamo, kot bi rekla“

»Zelite, prosim?«
Vprašanje, na katerega skoraj ne moreš odgovoriti, če nisi prišel v trgovino nakupovat. Če boš rekel »NIC«, te bodo imeli za čisto navadnega »firbas« ali postopaka, prodajalke pa te bodo pustile na miru. Če boš rekel: »Nekaj bi rad pogledal«, ter res samo pogledal in odšel, boš drugič slabo postrežen. Po kratkem premisleku sem izbral odgovor, ki se mi je zdel najbolj posreden:
»Z vami bi rad govoril, če utegneta?«
»Z mano? Kaj pa je?«
»Rad bi vašo izjavo, kako se počutite v Trebnjem, če je vse tako in tako, kaj vam je všeč, kaj pogrešate, cenite itd. Skratka, rad bi se pogovoril o vašem življenju, delu in ostalem.«
Tovarišica Milka Hofbauer, prodajalka v specializirani prodajalni trgovskega podjetja v Trebnjem, je hitro izjavila, da ni vajena takih obiskov in odgovorov, vendar je rada povedala, kar sem jo vprašal.
»Tu sem od leta 1946. V glavnem v trgovski stroki.«

dali, letnega pa še ne kupujejo.«
»Kako je pri vas doma?«
»Mislite, kajšno imam stanovanje? Vlažno je.«
»Je vedno tako?«
»Ne vedno. Pozimi.«
»Kaj je po vašem mnenju v Trebnjem problem števil 1?«
»Stanovanj ni.«
»Problem števil 2?«
»Družbena prehrana. Potrebujemo dober obrat družbene prehrane.«
»Kaj si najbolj želite?«
»Novo trgovsko hišo v Trebnjem in trgovino nonstop.«
»Se kaj?«
»O ja, da bi asfaltirali cesto vsaj do križišča oziroma do odcepa mirenke ceste.«
Z. J.

Milka Hofbauer

»Se je kaj izboljšalo, odkar ste specializirani?«

»Se je in še kako. Ljudje sami pravijo, da jim je bolj všeč sedanja način prodaje. Vsaj vedo, kaj lahko kje kupijo.«

»Prodajate samo tovarniško blago?«

»Ne. Na novo smo začeli prodajati konfekcijske izdelke in pohištvo. Za pohištvo se ljudje zelo zanimajo.«

»Imate veliko strank?«
»Pozimi počivamo, kot bi rekla. Zimske blago smo v glavnem pro-

TREBANJSKE NOVICE

Ni lahko biti geometer

Kadar vidite na polju, v gozdu ali kje drugje moza v pumparicah, gozdaricah in s čepico na glavi, moza, ki drži pred seboj mapo, in medtem ko daje nekemu onstran parcele znake, venomer nekaj zapisuje, vedite, da je to geometer, »žvenir«, kot mu rečejo Dolenjci. Geometer je še danes silno čislana osebnost, zlasti na podeželju, kamor ga vabijo, da s teodolitom in jeklenim trakom potegne veljavno mejo med spornimi kvadratnimi metri zemlje. Seveda je čestokrat tudi »žrtev«, kajti do sporazuma vselej ne pride in mora v toči psovok, zmerjanja in kričanja pobrati šila in kopita ter se vrniti v pisarno. Več metrov je doživelo druge nevšečne zadeve, na primer: prišli so v vas k strankam, ki so naročile meritev, pa so jim brž obesile na vrat svoje težave, češ: »Glejte, bajto imam razpokano, otroci so v šoli, davke pa plačujem od zemlje, ki jo uživa sosed« ali pa: »Že ves teden smo vas pričakovali, da bi videli, kako živimo! Poteželanji še vedno mislijo, da so geodetski strokovnjaki tudi organi, ki bodo reševali socialne probleme.«

Ko sem se pogovarjal s šefom katastrskega urada v Trebnjem tovarišem Juletom Golobičem, je povedal, da so imeli geometriji iz Trebnjega velike težave v neki vasi pri Mokronogu, kjer so se mudili zaradi sprememb kultur na parcelah, ki bodo prišle v poštev pri arondacijskem po-

stopku. Neobveščeni oziroma napačno obveščeni ljudje so hitro raznesli glas, da so prišli »ljudje z občine in da nam bodo vzeli zemljo«. Tovariš Golobič je dodal, da tako gledanje ljudi na delo strokovnjakov geodetska opravila znatno otežkoča. Geometer se čestokrat vrne tudi »prazen« s terena, kar je dvojna škoda. Treba je ponovno iti na teren in ponovno sklicati prizadete stranke. Pripeti se, da geometer izgubi ves dan zaradi nekaj kvadratnih metrov sporne zemlje. Domačinom, ki jim pomagajo in vedo, da geometer svojih storitev ne bo smel zaračunati, se nikamor ne mudijo, ko je na primer treba posekati veje, počistiti grmovje, da bodo lahko položili merski trak itd.

Ni lahko biti geometer, čeprav je delo geodetskega strokovnjaka privlačno, navidezno lahko, zlasti tisto na terenu. Kajti na splošno je geodetska služba še vedno utesnjena zaradi zastarelih predpisov. Tako ni nobenemu geometerju dovoljeno, da bi lahko opravljali manjša projektantska dela, zlasti ne pri nizkih gradnjah (ceste, železnice), medtem ko gradbeniki lahko opravljajo nekatera geodetska dela. Z novimi predpisi — nekateri veljajo, kot pravijo geometri, še iz časov Marije Terezije, če ne vsaj iz let okrog 1890 — bo treba te stvari odpraviti, priznati in pravilno oceniti naporno in odgovorno delo v geodetski službi. I. Z.

Belokranjski problemi na črnomaljskem rešetju

Na nedavnem zboru volivcev v Crnomlju je bilo ugotovljeno, da je bil družbeni plan preteklo leto realiziran le za 90 odstotki, na kar je vplivalo predvsem nedokončanje investicijskih del v posameznih podjetjih, ki so imela premalo sredstev za opremo. Predsednik ObLO Janez Zunič je povedal, da je sedaj potrebno tudi združevanje sredstev, saj je v komuni veliko podjetij, ki imajo premalo lastnih sredstev za investicije. Če bi z združenimi sredstvi opremili zdaj eno zdaj drugo podjetje, bi gospodarske organizacije naposled dobile krepko osnovo za lastno udeležbo pri natečajih. Direktor v Beltu, tovariš Žnidaršič pa je menil, da moramo urediti tudi politiko gra-

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

Kadrov ni in stanovanj ni, so ugotovljali. Belsad je trenutno brez kemika, brez tehnika in inženirja so tudi v Liču in v Lesno predelovalni industriji Zora. Rekli so, da bo treba kader stipendirati, vendar skladno s potrebami podjetij. Med razpravo o splošnih problemih so menili, da se

čuti pomanjkanje profesorjev in predmetnih učiteljev, dasiravno je na Zavodu za zaposlovanje prijaviženih devet profesorjev iz drugih krajev, ki bi bili na voljo. Stanovanja bo tudi potrebno zagotoviti, medtem ko bi šole pomagala opremiti podjetja. Tako bo obrat Iskre v Semicu opremil tamkajšnje osemletko s potrebnimi učili.

Nadalje so ugotovljali, da je pravilno in pravočasno obveščanje občanov v komuni osnova za njihovo sodelovanje v gospodarstvu. Pojasnila so predvsem dolžni dati odborniki ljudskega odbora.

Zbor volivcev pa je obravnaval tudi združitev obeh belokranjskih komun. Pri tem so ljudje poudarjali, da je Bela krajina geografsko in ekonomsko zaokrožena celota, in da ne sme biti ovir za združitve. Z zmanjšanjem števila uslužbencev bi komuna prihranila celih 30 milijonov dinarjev. Kljub temu pa bo po ugotovitvah razprave občini še vedno manjkalo okrog 80 milijonov dinarjev za nemoteno poslovanje.

Občani so zahtevali, da se pospeši gradnja ceste Novo mesto-Metlika-Luziana, saj je to srčna žila belokranjskega gospodarstva. Razen tega bo treba poskrbeti še za druge objekte, saj bomo prihodnje leto praznovali 20-letnico zasedanja SNOS, ki je bilo v Crnomlju.

Na sliki so udeleženci tečaja, ki je bil 8. marca zaključen v prostorih hotela LAHINJA v Crnomlju. Štirinajst gostinskih delavcev se je izpopolnilo v strežbi in kuhinji; posebej so na tečaju poudarili pomen domačih jedi in domačih, izvernih pogrinjkov, ki jih v gostinstvu in turizmu še vse premalo upoštevamo. Tedaj je s pomočjo tovarišic iz novomeškega Zavoda za napredek gostinstva in gospodinjstva lepo uspel (Foto: Albin Božič, Crnomelj)

Po 20 letih spet na Suhorju

Spet je zadnela vesela pesem žena in mladine, harmonikar je raztegnil svojo harmoniko, tako da je veter nosil odmev čisto blizu do Gorjancev in tja dol do Kolpe.

Praznovala so žene Suhorja in okolice, z njimi pa tudi žene vse Bele krajine. Pred dvajsetimi leti so žene na Suhorju prvič praznovali svoj dan — 8. marec. Na zgodovinski proslavi 9. marca so izvajali skoro isti program kakor pred dvajsetimi leti. Govor je imela ista gospođa kakor pred dvajsetimi leti — Rezka Jelenič, ena prvih aktivistk na tem terenu. Nastopil je pevski zbor osnovne šole Suhor in pionirke s svojimi recitacijami. Ves program, čeravno čisto po »partizanski«, je bil izvajan skrbno in z občutkom, marsikatero oko se je zasolilo ob spominu na ranjene in padle partizane, katerim je bila posvečena lepa pesem in recitacija. Zapel je tudi pevski zbor žena s Suhorja. Z izredno originalnimi točkami so sodelovale na proslavi tudi žene iz bližnjega Zumberka iz vasi Drage.

Govornica je v svojem nagovoru orisala pomen in vloge žena med NOB, ki pa niso delale in skrbele samo v zaledju za vojsko in ranjence, ampak so se mnoge borile tudi s puško v roki, krvavile in umirale v internaciji in po zaporih. Gotovo je, da so žene na terenu Suhor bile med najbolj aktivnimi. Nekatere so delale za OF že v 1941. letu, mnoge 1942, ko pa je bila ustanovljena organizacija AFZ v letu 1943, so se žene masovno vključevale v delo za OF. Marca meseca 1943 je bil ustanovljen v Dolomitih iniciativni odbor AFZ Slovenije. Kmalu zatem ali skoro isto-

časno so bili ustanovljeni terenski, rajonski in okrožni odbor AFZ za Belo krajino. 8. avgusta 1943 je bila v gozdu nad Suhorjem prva konferenca AFZ za okrožje Bela krajina. Tu je bil tudi izvoljen odbor AFZ za Belo krajino. Sekretarka je bila Francka Dolenc.

V organizaciji AFZ je bilo med vojno v Beli krajini vključeno 98 odst. vseh žena. Žene so na to zelo ponosne, ravno

tako na svoje napore in žrtve. V tem smislu je tudi izzvenela proslava na Suhorju. Na proslavi so bile zbrane mnoge žene, matere in žene padlih borcev. Pa tudi mnogo mladine in pionirjev, zastopniki občine Crnomelj in Metlika, nekdanja članica glavnega odbora AFZ Slovenije Mica Drakšler-Marjana, zvezni poslanec Niko Belopavlič in predstavniki vojaškega garnizona Crnomelj.

Na zboru volivcev v Gribljah

Na zboru volivcev v Gribljah so razpravljali tuar o šolanju svojih otrok. V Gribljah imajo kar precej otrok in le štirirazredno osnovno šolo. Otroci morajo obiskovati višje razrede osnovne šole v Podzemlju, do tam pa je dobrih pet kilometrov. Solarji morajo v zimi, snegu in deževju prehoditi 10 km v obe smeri. Med Gribljami in Podzemljem je čez cesto večkrat voda, da otroci niti ne morejo čez. Več otrok je pre-

hlajenih in bolnih ter morajo zaradi tega izostajati od pouka. Z vozovi gredo ponje, zdaj ta zdaj oni. Otroci pridejo domov utrujeni, večkrat mokri in prezeblji, da se tisti dan ne morejo učiti, drugi dan pa zopet ne, ko morajo vstati. Potrebno bo nekaj ukreniti: ali uvesti na šoli še višje razrede ali pa uvesti redno avtobusno progno, da bo otrokom omogočen prevoz v šolo in nazaj. JŠ.

Matični urad Crnomelj

V februarju so bili rojeni izven bolnišnice 3 dečka in 2 deklici.

Poročili so se: Janez Zupavec, upokojenec iz Uršnih sel, in Marija Jerman, gospodinja iz Kočevja pri Crnomlju; Franc Petrovič, kmetovalec iz Vranovljeva, in Ana Grabrijan, kmetovalka iz Dol. Pakle; Stanislav Kralj, zidarski pomočnik iz Vojne vasi, in Ana Ivančič, kmetovalka iz Dol. Suhorja pri Vinici; Anton Vrščaj, krojač, in Terezija Štefanič, tekstilni tehnik, oboje iz Crnomlja; Jožef Klevišar, delavec iz Dobljč, in Justina Movrin, delavka iz Crnomlja; Zdravko Bahor, kmetovalec iz Dragovanje vasi, in Ivana Rom, kmetovalka z Griča pri Crnomlju; Stojan Djordjevič, oficir, in Jožeta Zunič, uslužbenka, oboje iz Crnomlja; Viktor Schweiger, plekar, in Anica Kuzma, kmetovalka, oboje iz Butoraja; Aleksandar Djukić, oficir iz Crnomlja, in Terezija Berus, uslužbenka iz Novega mesta.

Kragulj v draški kuhinji

V petek, 8. marca, je Jože Bajuk ujel v kuhinji kragulja. Ptič je lovil kokoši po dvorišču, pa so ga nagnali. Zaletel se je v okno kuhinje, razbil šipo in letal po kuhinji, dokler ga ni prijel fant in ga kaznoval za razbito šipo.

Vinogradniki so komaj čakali odjuge. Zdaj so pričeli z deli po vinogradih. Trostjo umetni gnoj in režejo trte, skrbi pa jih, če že ni prepozno. Vg

Mihaelu Novaku v spomin

Pretekli petek je številne Semicane presunila žalostna vest, da je v Ljubljani za vedno zaprl oči dolgoletni prosvetni delavec in pobudnik prosvetnega življenja v Semicu Mihael Novak. Rojen je bil 1893 v Zgornjem Kašju pri Ljubljani, 1928 pa se je za stalno naselil v Semicu in si ustvaril družino. Skupaj z ženo sta začela orati ledino prosvetnega življenja. Kmalu je Novak zbral okoli sebe talentirane igralce iz okolice Semic ter jih z neverjetno potrpežljivostjo učil iger, s katerimi so mno-

gokrat razvedrili domačine, gostovali pa so tudi v Metliki, Crnomlju, Vinici in drugod. Tudi pri gasilcih je režiral več iger, s katerimi so nastopali na domačem odru in drugod. Okupacija je njegovo delo za nekaj let prekinila, leta 1943 pa se je zopet z vsemi silami vrgel na prosvetno delo, dočler ga ni lani bolezen priklenila na posteljo. Pokopali so ga na pokopališču na Zalah, kjer so ga na zadnji poti spremlili tudi številni Semicani. D.F.

Z dobro voljo gre vse

V Zavodu za zaposlovanje invalidov in drugih za delo nezmožnih oseb v Metliki je našlo priučitev in kruh mnogo ljudi, ki bi se sicer težko prebijali skozi življenje, za marsikoga izmed njih pa bi morala skrbeti družba. VIDA KRAŠEVEC šteje med žene, ki jim življenje ni priznalo, odkar dela v Invalidskem podjetju, pa ji je, kot je povedala, mnogo laže.

Po vojni imam 7 let delovne dobe: 5 let sem delala pri »Betli«, zadnji 2 leti pa tukaj. Marsikaj sem prestala. Nogo imam zaradi boleznih negibljivo v kolku. V proizvodnem podjetju, kjer niso imeli razumevanja za moje težave, je bilo težko vzdržati. Po 8 ur sem morala stati, delala sem v barvarnici, po krivici sem preslišala marsikatero pikro besedo ali opazko. Odkar sem tu, je boljše in laže. Vodja oddelka sem in učim druge, kako poprijeti, kako se obrniti, kako streči stroju, da bo proizvodnja tekla.

Vida Kraševc

Štiri otroke imam, mož pa dela na cesti. Ko pridem domov, najprej kuham. Toda zdaj, ko je doma samo še najmlajši, gre. Ali si lahko predstavljate, kako je bilo včasih, ko so me čakala doma 4 lačna usta? Dva sta na srečo v Ljubljani na univerzi, dekleta pa dela pri RTV. Ne

pozabljajo name, iz Ljubljane pa mi še vedno prinesejo, če nič drugega, vsaj žehno... Tudi za »profesorja« sem doma, vse naloge pomagam, dokler gre, ko pa tistega, kar se učijo, ne zmorem več, »pa kričim, pa pridigo držim... Pokonci me drži upanje, da bo našim otrokom boljše, kot je bilo nam.

Proslava 8. marca

Na predvečer 8. marca je krajevni odbor SZDL v Metliki organiziral akademijo z lepim kulturnim programom. O pomenu 8. marca je govoril član ObLO Metlika mr. Gojko Jug. Pri akademiji so sodelovali pevski zbor osnovne šole, instrumentalni kvintet, tamburaški orkester osnovne šole, recitatorji in folklorna skupina. Tamburaški orkester, ki je nastopil na RTV Ljubljana, je posebno navdušil navzoče. Zlasti pa z zadnjo točko s solo pevcem Martinom Crnugljem. Organizatorjem in izvajalcem gre vse priznanje in zahvala.

SKUPNA KONFERENCA ŽENA

Pred 8. marcem je bila v Crnomlju skupna seja odborov Konference za družbeno aktivnost žene občine Metlika in Crnomelj. Na seji so razpravljali o pripravah za konferenco, ki bo izvedena do 10. aprila, ter o pripravah za volitve. Priprave za proslavo 8. marca so bile že v teku in tudi uspešno izvedene v vseh večjih krajih Bele krajine.

Tragična smrt

Pretekli teden je prebivalstvo Metlike in okolice pretresla vest, da je tragično preminila Karolina Orlič, gospodinja iz Metlike, mati petih nedozasnih otrok. V trenutni zmedenosti je skočila skozi okno iz 1. nadstropja na pločnik. V bolnici v Novem mestu je poškodbi podlegla. RK v Metliki je zbral kot pomoč otrokom 70.000 din. S težko prizadeto družino sočustvuje vse mesto.

Na Kočevskem zboru je bila tretjina delegatov žena

Regina Fir pripoveduje o svojih spominih

— Do 1941 sem živila v Zagrebu in že tam prišla v stik z naprednim delavskim gibanjem. Ko sem se 1941 vrnila v Metliko, sem takoj dobila »zvezec«, kot smo rekli takrat. Naj omenim, da je moja sestra Slava Fir, poročena Mavrič, bila 1941 že član SKOJ. Takoj sem začela pomagati na razne načine.

O posebni ženski organizaciji smo začeli govoriti šele na jesen 1942, takoj po zvezni konferenci žena v Bosanskem Petrovcu. Že prej nam je pri frontovskem delu, zlasti pri nas v metliškem okolišu, uspelo žene množično vključiti v narodnoosvobodilno gibanje. Obstajale so posamezne skupine žena, ki so opravljale konkretne naloge: zbirale so hrano, orožje, strelivo, sanitetni material, prenašale sporočila in obvestila ter opravljale kurirske naloge.

Neštetokrat je bilo treba ilegalno preiti prek žice, s katero so Italijani ogradili Metliko.

Na I. konferenci AFZ v Dobrniču nisem sodelovala,

Regina Fir

ker je bil takrat, v oktobru 1943, skoraj istočasno zbor odposlancev v Kočevju, na katerem sem bila kot odp-

slanec iz Metlike. Kolikor se spominjam, nas je bilo na Zboru odposlancev slovenskega naroda v Kočevju vsaj tretjina žena v dvoranah. To je za žene zelo mnogo pomenilo, saj je bil to prvi parlament, na katerem smo djetlej sodelovale. Bilo je nadvse slovesno, čeprav žene do takrat v dobrih dveh letih narodnoosvobodilnega gibanja niso bile redkost kot članice v raznih odborih OF. Z našega področja se je Kočevskega zbora udeležila, kolikor se spominjam, še Stanka Bajuk iz Curil, zdaj poročena Sagadin.

I. ženske konference v Bosanskem Petrovcu se ni udeležila nobena izmed naših domačink, kljub temu pa šteje mo za svoji delegatki Mico Slandrovo-Marinkovo in Maro Rupena-Osoinikovo. Mara Rupena je pred odhodom na to konferenco veliko delala na našem področju, Mica Slan-

drova pa po povratku s konference. I. konference AFZ v Dobrniču so se kot naše delegatke udeležile: pokojna Marija Pečarič iz Curil, Marija Voljavce iz Metlike in Martina Prus iz Metlike.

Po konferenci je delo zažvelo še bolj kot prej. Odbor AFZ v Metliki pa smo ustanovile že pred dobrniško konferenco, spomladi 1943. Spominjam se, da mi je 7. marca 1943 v rajonu na Radovici dala podrobna navodila za uslanovitev in delo odbora Mica Slandrova. V tem prvem odboru so bile kot članice: Romana Hanzelj, Ivanka Lindič, Olga Popović, Nada Malnerič, Milica Grčar, pokojna Mica Prus in jaz kot sekretarka.

Ko smo prenašale naskrivaj čez metliško žico razno blago, sem spoznala marsikaj predmet, za katerega do takrat sploh nisem vedela, da je na svetu. Prenašale smo

kemikalije za fotografe, razne vrste baterij, sanitetni material, papir za naše tehnike, tiskarsko črnilo v tubah in škatlah, le kdo bi se spomnil vsega... Pred žico pri bloku smo imele v Metliki celo skladišče, ki je bilo pri nas ali pa pri Završnikovih. Material smo nosile najprej v eno izmed teh dveh skladišč, nato pa smo ga po malem spravljale čez. Onkraj žice je bilo drugo skladišče pri Edj Skofovi, kjer smo blago puščale. Posluževala smo se raznih zvižajč, če pa ni šlo drugače, smo se dogovorile tako: mlajše deklice je motilo karabinjerje, ki so se seveda napenjali kot purani, mi pa smo medtem hitele nositi. Pri Završnikovih so bile šivilje, neredko so šivalni stroji brneli vso noč, če je bilo treba sešiti karkoli za partizane. Karabinjerji so imeli tik ob hiši bunker. Če so vprašali, kaj so delale vso noč, je bil izgovor hitro pri roki: neko dekletje se poročil, pa je treba šivati balo tudi ponoči, ker je bila pozna z naročilom...

Ruševine naj izginejo iz mesta!

Odbornik ObLO tovariš Ljudvik Golob je 5. marca zvečer sklical zbor volivcev II. terena v Novem mestu. Uvodoma je obrazložil perspektivni program razvoja tega novomeškega predela, nakar se je razvila živahna razprava. Tovariš odbornik je navzoče opozoril, da je plan proračuna zelo napet, zato se bodo po perspektivnem načrtu opravila le dela, ki jih bo možno izvesti v okviru razpoložljivih sredstev. Dodal je, da je v ta namen potrebno varčevati in preprečiti nepotrebno trošenje sredstev. Po perspektivnem programu razvoja Novega mesta bi bilo nujno asfaltirati vse ulice

in ceste v mestu, manj prometne poti pa primerno urediti. Na zboru so predlagali, naj se v okviru možnosti reši tudi vprašanje trgovskih in drugih lokalov. Trgovine je treba modernizirati in jih opremiti z ustrežno reklamo. Izložbena okna bi morala biti razsvetljena in odprta vso noč, tako da Novo mesto ne bi bilo videti kot vas, ampak kot mesto, ki se vsak dan povečuje, modernizira in je vsestransko središče Dolenjske. V ta namen bi se morala spremeniti oziroma olepšati tudi zunanja podoba mesta. Volivci so obravnavali ustrezen odlok, ki je pripravljen v zvezi s tem. Po tem odloku

naj bi v doglednem času izginile iz mesta vse ruševine, ki so ostale še iz vojne in zelo kazijo mesto. Skrbeti za uveljavljanje novega in odstraniti staro, dotrajano — je poglavitna naloga, za izpolnitev katere se je na zboru zavzelo blizu 80 volivcev II. novomeškega terena. Izglasovali so tudi priporočilo, naj bi bil čim prej sklican sestanek lastnikov ali upravljalcev starih hiš na Glavnem trgu in predstavnikov Zavoda za upravljanje družbenega premoženja. Na sestanku bi se bilo treba pomeniti o ureditvi osrednjega predela Novega mesta.

Volivci II. terena so razpravljali še o drugih vprašanjih in s tem dokazali, da so voljni vključiti se v proces

čenskim pokopališčem. Zeleli so tudi, da bi to naselje dobilo dobro dohodno cesto.

Podobna razprava je bila tudi na IV. terenu v Kandiji, kjer so volivci soglasno sprejeli že zgoraj omenjeni odlok. Odbornik in predstavnik občine pa sta po potrebi in zelo dobro obrazložila družbeni program občine in proračun za leto 1963, prav tako pa tudi investicijsko in proračunsko delitev sredstev.

ZA KRAJEVNI PRAZNIK MIRNE PEČI

ČESTITA VSEMU PREBIVALSTVU, VSEM DELAVCEM, KMETOM, TOVARISICAM IN TOVARISEM V OSTALIH POKLICIH

PLETILSTVO »DOLENJKA« MIRNA PEČ

ČESTITKAM SE PRIDRUŽUJEJO VSE KRAJEVNE POLITIČNE ORGANIZACIJE.

Še o krajevnih organizacijah na Otočcu

Pred nedavnim je predsednik krajevnih organizacij SZDL na Otočcu glede na članek, ki je bil objavljen v predzadnji številki Dolenjskega lista, povabil zastopnike vseh organizacij na posvet. Izkazalo se je, da je mladina res s pismenimi vabili iskala sodelovanje z ostalimi organizacijami, pa ni bilo odziva.

Delo v mladinskih organizacijah je težko, ker mladina hitro dorača in je spet in spet treba novo vodstvo. Vse organizacije bi morale mladini nuditi pomoč in z njo stalno sodelovati, starši, ki so delavni člani organizacij, pa naj bi svoje otroke usmerjali v delo pri mladinski organizaciji.

Pri nas vse organizacije delajo v razmeroma slabi pove-

zavi, kar je ovira za uspešno delo. Od vseh ima gasilsko društvo sorazmerno največ uspeha, verjetno zato, ker se ne ukvarja s političnimi problemi in kar je s tem v zvezi. Tudi delo »Partizana« je uspešno in kljub nasprotovanju nekaterih staršev je mladina zelo navdušena za šport. Vse organizacije pa najbolj ovira pri delu to, ker ni primernega prostora in ne sredstev za ureditev dvorane. Letos je prevzel skrb za dvorano zelo delaven tovariš iz Otočca, zato menimo, da bo gotovo našel možnost, da bi vsaj za silo uredili kak prostor.

Če pa hočemo, da bodo vse krajevnih organizacije res dobro delale, bi morali že pri volitvah novih vodstev izbrati take ljudi, ki so voljni de-

lati, po izvolitvi pa bi morali vsi pomagati, ker organizacija smo vsi, ne samo odbor. Seveda pa je kritizirati mnogo laže kot delati.

Krajevna organizacija
ZB Otočec

Proslava v Mirni peči

16. marca bodo v Mirni peči spet počastili krajevnih praznik: spomin na leto 1942, ko je na ta dan odšlo v partizane nad 40 borcev in bork. Večja skupina domačinov je odšla v vrste NOV že februarja 1942, posamezniki pa tudi že v prvem letu vojne proti okupatorjem. Letos bo proslava v soboto, 16. marca, ob 19. uri zvečer v mirnopedškem prosvetnem domu. Spregovorili bodo o pomenu krajevnega praznika, Partizan bo prispeval nekaj telovadnih točk, vmes pa bodo recitacije in drugi nastopi. Po proslavi bo v domu zabava s srečolovom, igral pa bo domači kvintet.

Pridite — Mirna peč vaši znance in prijatelje, aktivisti in nekdanje borci NOB!

Mladina v počastitev dneva žena

V proslavah, s katerimi so v novomeški občini počastili dan žena, je sodelovala tudi mladina in pripravila nekaj samostojnih programov. Prav lepo so 8. marec praznovali v delovnih kolektivih. V Farmisovem obratu »Krkas« so uprizorili krajšo igro in jo posvetili ženam. Proslave v delovnih kolektivih novomeške občine so bile na splošno pripravljene v sodelovanju med aktivni ZMS in sindikalnimi podružnicami.

S SUHOKRANJSKE POLICE

Oskrbovanje z vodo. Zvirčani in Prevoljčani se jezijo zaradi neurejenega suhokranjskega vodovoda. Pravijo, da dobivajo vodo po obrokih in da včasih po 10 dni čakajo na vodo. Vodarino redno plačujejo, zato želijo, da bi čimprej popravili okvaro na glavnem vodovodu, ki je baje med Ambrusom in Višnjami.

Solska stavba na Prevolah terja takojšnjih popravil. Zunanje stene niso ometane, zato se zidna opeka lušči, na severovzhodni strani pa se je celo pričel krusiti zid. Ker streha nima snegobrana, je sneg, ko je zdrsnil s strehe, potegnil za seboj strešno opeko. Tudi kanalizacija okoli

stavbe ni urejena, zato atmosferska voda zamaka zidovje.

Predstavnik občine Novo mesto so računali, da bi za leto 1963 zagotovili sredstva za zaščitna dela, vendar sredstva v družbenem planu za to niso zagotovljena. Ker pa se škoda na stavbi prevleče šole iz dneva v dan večja, bo treba sredstva pač nekje dobiti.

Nadaljnja restavracijska dela na Žužemberskem gradu predvidevajo v letošnjem letu. Prav tako bodo še letos uredili gostinski lokal s prenočišči na camping prostoru na Loki pod Žužemberkom. Treba pa bo urediti tudi okoličnice: stranska pota, hišna dvorišča, predvsem pa asanirati gnojšča. Tudi jarek okoli gradu je treba počistiti, zelenice na trgu dosejati in olepšati z rožami, če hočemo, da bo turizem v tem delu doline Krke bolj zaživel kot doslej.

M. S.

Podlaga naj bo ocena gospodarjenja

Te dni potekajo občni zbori sindikalnih podružnic v gospodarskih organizacijah novomeške občine. V manjših podjetjih so občni zbori pretežno že opravljeni, do konca marca in prvih aprilskih dni pa bodo imele občne zbornice tudi podružnice večjih in ostalih podjetij. Namen zborov je, da sindikati ocenijo dosedanje gospodarjenje in pripravijo podlago za statute delovnih organizacij. Razen tega je potrebno razpravljati o še nerazčiščenih vprašanjih (zlasti ponekod) delitve dohodka, vlogi in pristojnosti EE, organizaciji in delovanju služb v podjetjih, večji proizvodnji, delavnosti in drugem.

Ob koncu politične šole za člane ZK

Danes so začeli v novomeški politični šoli za člane ZK, ki se bo končala v soboto, obravnavati zadnje poglavje iz programa predavanj za to šolo. Te dni bosta končala z delom tudi dva oddelka mladinske politične šole, in sicer na Grmu, ki so jo obiskovali srednješolci, ter v Novem mestu, kjer je bila MPS organizirana za mladino iz proizvodnje.

Krajevni komite ZMS v Šentjerneju

V drugi polovici marca bodo v Šentjerneju ustanovili krajevni komite ZMS in s tem izpolnili željo 300 mladincev, ki živijo na šentjernejskem območju.

Po treh letih spet proslava v Drganjih selih

V nedeljo, 10. marca, so tudi žene iz Drganjih sel in okolice praznovale svoj praznik — dan žena. V privatni hiši tov. Pu-

rebra se je zbralo nad 30 žena. Pionirji in cicibanji so pripravili program, SZDL pa je bila organizator prireditve. S pomočjo vsake organizacije ZB in KGPK Straža, ki sta prispevala denar, je SZDL organizirala tudi zabavo. Zene so po 300 din prispevale same. Prireditelj je zelo uspešen, žene pa so bile zadovoljne tembolj, ker že tri leta niso imele proslave za svoj praznik.

A. L.

60 mladincev za zvezno brigado

Zvezne akcije pri gradnji avtomobilske ceste se bo letos udeležilo 60 srednješolcev in srednješolk iz novomeške občine, ki bodo v sestavi ljubljanske - jeseško - novomeške mladinske delovne brigade. Ker lokalne brigade v občini niso predvidene, je za zvezno brigado veliko zanimanje. Z agitacijami za to brigado bodo končali do 20. aprila.

Tudi v Dol. Toplicah klubska soba

Krajevna organizacija SZDL v Toplicah je že pred leti nabavila televizor, ki ga posebno rada gleda mladina. Predstave so redne. Za splošno izobrazbo in razvedrilo mladine pa je to premalo, zato so začeli urejevati klubska soba, ki bo v mali dvorani prosvetnega doma. S sredstvi SZDL bodo kupili razne igre in opremo. Treba pa bo nabaviti tudi več časopisov in revij in pritegniti mladino, da bo rada zahajala v klubska soba, kjer se bo lahko izobraževala; tako jo bomo odvrnili od pohajkovanja in posedanja po gostilnah.

D. G.

MOJSTRU JOŽETU UDOVIČU NA PRERANI GROB

Komaj nekaj dni zatem, ko smo pokopali Antona Knafliča, je preminil še tov. Jože Udovič st., poznan po širni Dolenjski kot soldat in pošten obrtnik kovinar. S smrtno udoviča in Knafliča sta se podira markantna stebra novomeškega obrtnišva.

Udovič je dolga desetletja vodil ključavničarsko delavnico v Novem mestu. Izučil je lepo število vajencev, zaslužila in kruha pa je dal neštetim pomočnikom. Ker je tudi on občutil vso težo vajenskega in pomočniškega stanu, je skrbel, da je bilo njegovim vajencem in pomočnikom bolje. Kot mlad pomočnik je mnogo potoval in končno odprl v Novem mestu lastno delavnico. Kot samostojen obrtnik je bil član strokovnega združenja kovinarjev v Novem mestu, kasneje pa, ko se je to združenje spojilo z drugim, je bil v njem vedno v odboru. Poleg tega je bil član pomočniške in mojstrske izpitne komisije, kjer je bil sicer strog in zahteven, vendar pa nadvse pravičen.

Kot marsikomu tudi njemu nista priznani niti prva niti druga svetovna vojna. Zlasti v drugi je mož zelo veliko pretrpel. Kot odločen Slovenec ni gledal trpljenja našega naroda križem rok, marveč je pomagal, kjer je bil mogel. To pa je nakopal mnogo sitnosti nje-

mu in vsej družini. Trpljenje se je še stopnjevalo po odhodu sina Jožeta v partizane. Od oktobra do novembra 1943 so ga vlačili Nemci po zapornih v Novem mestu, Krškem in Celju. Tu je bil zaprt v »Starem piskru«. V novembri 1943 je bil odpeljan v Mülberg, kjer je bil do konca decembra, a v januarju 1944 so ga odpeljali kot vojnega ujetnika v Gabrielshütten, kjer je ostal do konca vojne.

Komaj se je po končani vojni vrnil, je še ves bolan spet pričel delati v svoji delavnici, ki pa jo je moral še prej pripraviti, ker je bila od bombardiranja močno poškodovana. Kaj kmalu je spoznal, da je nastajajoča oblika socializma, nega sektorja dela boljša, pa se je vključil vanjo ter v tem sektorju vodil kovinarsko delavnico. Toda prekmalu so se pokazale posledice prestanih zaporov in ujetništva. Zbolel je in prepustil vodstvo delavnice drugemu, sam pa zaprosil za upokožitev, vendar pokoja ni dolgo užival.

Da je bil pokojni tov. Udovič resnično spoštovan kot obrtnik in človek, je pokazal njegov pogreb, ki se ga je udeležilo veliko število njegovih stanovskih tovarišev in drugih ljudi.

Pokojnika bomo ohranili v častnem spominu.

Polde Cigler

Priprave na sezono

Turistično društvo v Dol. Toplicah je pri delu doslej oviralo to, da ni imelo lastnih prostorov. Od kar pa si je uredilo primeren lokal, je mnogo laže. Zdaj se z vso vneto pripravljajo na novo turistično sezono, o čemer so govorili tudi na zadnji seji.

Z domačim prebivalstvom bodo navezali še tesnejše stike in skušali oskrbeti čim več sob, ki bi jih oddajali zasebniki v Toplicah in bližnji okolici. Se pred otvoritvijo letne sezone bo turistično društvo povabilo na razgovor vse, ki sobe oddajajo in jim povedalo, kakšno oskrbo morajo gostom nuditi. Ker je veliko povpraševanje po perspektivah Dol. Toplic, jih bo društvo založilo skupno z zdraviliščem. Propagandni material bo šel čimprej v tisk, nakar ga bodo razposlali. Nameravajo oskrbeti tudi lepe razglednice iz Toplic in okolice, kakor tudi spominke.

Na sestanku so sprejeli sklep, da se tridnevne seminarje, ki ga organizira Turistična zveza Slovenije, udeležijo tudi član domačega društva Franc Zvan. Govorili so o

denarnem poslovanju, o pobiranju turistične takse in o namestitvi lesenih košev za odpadke v parku. Turistično društvo v Toplicah je pridno zagrabilo za delo, zato menimo, da bo novo turistično sezono pričakalo pripravljeno. D. G.

Mladi komunisti na seminarjih

Od 11. do 28. marca potekajo v Šentjerneju, Dolenjskih Toplicah in Novem mestu seminarji za člane komunistov, ki so v organizaciji do treh let. Na seminarjih, ki sta jih organizirala občinski komite ZKS in delavska univerza v Novem mestu, obravnavajo zgodovino ZKJ, program in statut organizacije, družbeni in ekonomski sistem, vlogo ZK in drugih družbeno-političnih organizacij, idejno vzgojno delo in našo notranjo graditev. Na seminarjih se bodo mladi komunisti še bolj seznanili s problemi, ki jih morajo vsak dan reševati v praksi.

NOVOMEŠKA KOMUNA

napredka, zlasti še v času, ko razpravljamo o urbanistični ureditvi Novega mesta.

Volivci I. terena so se po razpravi o družbenem planu in proračunu za leto 1963 strinjali z odlokom, ki predvideva ureditev naselij in mest v turistične in druge namene. Rekel so, da bi bilo potrebno urediti kanalizacijo na Cankarjevi cesti in javno razsvetljavo v novem naselju nad lo-

Novomeška kronika

■ Dobre filme ljudje radi gledajo; to je potrdilo tudi izredno zanimanje za »Križarjev« v kinu »Krkas«, ki so dosegli verjetno rekord obisk. Pohvaliti moramo vneto novega vodstva tega kinematografa, ki skrbi za zadnje čase za kvaliteten spored. Tudi reklama za obiskovanje predstav pomaga, da so ljudje bolj obveščeni o programu.

■ Če je kje potrebna cestna svetilka, je to prav gotovo pred novo upravno stavbo Zavoda za upravo nepremičnin (poleg NOVOLESOVE upravne stavbe). Blata je toliko, da so čezmej položili deske, izkopani jarki, razsuto kamenje in drug material pa ovirajo vse obiskovalce kina, da se v trdi temi spotikajo in globoko zajemajo lepljivo brogvo v čevlje. Posebno naporna je pot do kina »Krkas« mimo te stavbe za vse starejše ljudi. Čudimo se, da tu še ves čas zadnje ni boljše razsvetljave!

■ Dobro pripravljeno akademijo v počastitev dneva žena je v Centrek zvečer obiskalo toliko ljudi, da so v dvorani kina »Krkas« celo stali. O pomenu 8. marca za osamosvojitve ženak je govoril ravnatelj učiteljskega Milana Smerdu, sodeloval pa je orkester Svobode Dušan Jereb pod vodstvom Draga Šproca ter recitatorji, pionirji in člani gledališke družine Svobode Dušan Jereb in režiser Mare Glonar. Domiselno potekanje prizorov na odru je bila novost za proslavo; reči je treba, da so ljudje novo obliko takih prireditev toplo pozdravili.

■ Vedno več kotalkarjev je tudi v Novem mestu, le da nimajo nikjer prostora za ta lepi in koristni šport. Veliki uspehi ljubljanskih kotalkarjev doma in po svetu nedvomno privlačijo mladino, da jih je začela posnemati. Zdaj je kotalkanje po pločnikih in tudi na asfaltu pred trgovino AVTO DELI na Glavnem trgu, vendar vedno v nevarnosti, da pride do prometne nesreče. Prej ali slej jim bo treba urediti primerno betonsko ploščad, morda na Loki ali na sedanjem otroškem igrišču. Prav gotovo bi se potem ta šport tudi v Novem mestu lepo razvil.

■ Ugar Zdravko Budna, ki je imel lokal na Glavnem trgu, se je moral hitro preseliti, ker bo v pritličju Kobetove hiše velika trgovina, ki so jo začeli te dni urejati. Tovariš Budna je dobil začasno zatiščico pri »Okrasu«, čez nekaj dni pa se bo vseli v nove prostore. V veži med lokalom Ljubljanskega dnevnika in med Karasovo brivnico urejajo lokal za tovariša Budno.

■ Pred bivšo Bergmanovo lekarno na Glavnem trgu, kjer je bila do nedavne trgovina »Tapetnik«, so postavili lesen plot. Ker Novomeščani zanimajo, kaj bo tu novega, pojasnjujemo, da lokalni predureja vrtnarija komunalnega podjetja za cvetličarno. Računajo, da bodo dela prihodnji mesec končala. Obeta se nam dovolj cvetic, saj do pred kratkim vsa leta po vojni ni bilo nobene cvetličarne, zdaj pa bomo imeli kar dve.

■ Močno obiskan je bil minuli ponedeljek novomeški živilski trg. Videti je bilo, da pomlad ne bo zatajila, saj so prodajali še telon. Prvič letos je bil napredaj registrat po 80 din merica, radič po 100 din, zeljnate glave so prodajali po 100—180 din, jajo je bilo po 25 din dovolj, prav tako mleka po 55 din, silvovke po 600 din, orehov po 150 din (firki), jabolki po 100—130 din, krompirja po 45 din, smetane v skodelicah po 100 din, čebule po 150 din itd. Vrtnar je odprl letošnjo sezono z rožami in lončkih, bilo pa je dovolj tudi umetnih rož, platenin, konfekcije in lončenih izdelkov. Vrtničarji so pridno začeli kupovati semena za zgodnjo setev.

■ Gibanje prebivalstva: rodilo so: Jožefa Gradečki iz bloka Nad mlini — Ireno, Elizabeta Luzar iz Ulice Majde Silc — dečka, Magda Cvar iz Vrhovčeve — dečka, Fani Remec, Nad mlini 25 — dečka. — Porok ta teden v mestu ni bilo — umrl je Feliks Mušet, otrok iz Kristanove 19, star 5 mesecev.

Tu Kovno gledališče

V nedeljo, 17. marca, bo ob 10. in 11. uri igrata »Meh za smeh«. Predstavi bosta v pritličju gimnazije. Cena 20 in 30 din. Vabijeni!

Kino »KRKA«

16., 17. in 18. marca ameriški kinemaskopski film »ZGODBA Z NASLOVNE STRANI«. Režija: Kliford Udet. Igrata Rita Hayworth, Ethony Fachio. FN št. 9.

20. in 21. marca ameriški film v vstavisonu »NAJLJUBSI UCENEK«. Režija: George Seaton. Igrata: Clark Gable, Doris Day. Točen čas predstav objavljamo v oglašnih omnicah. Obiskujte posebne predstave po znižanih cenah (60 din)!

Planinska predavanja na novomeški osnovni šoli

Na osnovni šoli v Novem mestu deluje poleg drugih krožkov že več let tudi planinski krožek, ki ima mnogo članov. Ta krožek prireja poleti izlete v naravo, pozimi pa predavanja z barvnimi diapozitivi. Letošnje zimo smo imeli že dve predavanji. Prvo je pred nedavnim imel tov. Ljubo Zagar. Spoznali smo blejsko in bohinjsko kotlino, izvir Save Bohinjke, Komno in Triglavsko jezero. Stirinalet dni kasneje pa nam je predaval predsednik Planinskega društva v Novem mestu tov. Rudi Jereb o zgornjem Posočju. Obeha tovarišema se zahvaljujemo in ju vabimo, kot tudi druge, da nas s predavanji še kdaj popeljejo po naših lepih gorah.

Renata

V »grenki« trgovinici

Na »glavnemu trgu v Trebnjem. Zunaj je napis »Lekarna«, na vratih pa je napovedan delovni čas. Če nimaš recepta, je bolje, da ne vstopiš. Če vstopiš in ne znaš povedati, kaj bi rad, ti je lahko neročno. No, mene je vlečlo, da bi — z dovoljenjem, seveda — malo poizvedel o »inventarju« v tej »grenki« trgovinici.

»Kakšna zdravila prodajate?»

»Predvsem domača.«
»Jih pripravljate tudi v lekarni?«

»Da. To so razna mazila, kapljice in drugo.«

»Koliko strok imate na dan?«

»Poprечно 200 V glavnem ženske.«

»Kdo izdaja recepte?«

»Večinoma trebanjski zdravniki. Izdajamo pa tudi zdravila na recepte drugih zdravnikov.«

»Lahko vedno razberete z recepta, kakšna zdravila je treba izdati?«

»Večinoma. No, tu in tam se najde tudi recept, ki je pomanjkljivo izpolnjen.«

»Kaj morate vedeti in poznati, če hočete pripraviti zdravila po ustreznih receptih?«

»Vedeti je treba, kako posamezno zdravilo učinkuje, kako se pripravi. Sploh pa je treba poznati pripravno delovanje in učinek zdravil, za katera recepti niso potrebni.«

»Kolikšna praksa je potrebna, da se vsa tega naučite?«

»Predpisan je enoletni staž, sicer pa se je treba venomer učiti, ker se proizvajajo zdravila novejšega tipa in drugih lastnosti.«

»Lahko poveste, kakšne bolezni prevladujejo v občini?«

»Po tem, kakšna zdravila ljudje jemljejo, sodim, da je največ reumatičnih, srčnih in želodčnih bolezni.«

»Kaj bi predlagali za boljše poslovanje?«

»Adaptacijo lekarne. Vodovod bomo dobili že aprila.«

»Pa drugače?«

»Delo, ki ga opravljam, je dočakaj naporno.«

IVAN ZORAN

te? sem vprašal mr. JANO HILLMAYR.

»Grenka in sladka. Sirupi so sladka zdravila,« je rekla. »Domača ali uvožena zdravila?«

Okrajno prvenstvo posameznikov

V soboto in nedeljo je nastopilo v Kanizariji še deset posameznikov, ki so se borili za uvrstitev med najboljše, ki bodo imeli še en nastop na kegljišču Pionirja v Novem mestu.

Največje zanimanje je bilo za nastop lanskega prvaka Staneta Weisa, vendar mu je zmanjkalo trideset kegljev, da bi se lahko boril za prvo mesto. Dosegel je 790 in 804 keglje. Ostali tekmovalci so dosegli: Vinko Weis 785, 770, Vukšinič 767, 770, Padovan 742, 792, Murn 800, 724.

Teh pet tekmovalcev se je uvrstilo v finalni del tekmovanja. Skupni vrstni red pa je naslednji: Mrzлак 1651, Hren 1624, Rodič 1617, S. Weis 1594, Venta 1574, Juntez 1560, Asani 1552 itd.

V torek in sredo nastopijo še štirje tekmovalci prve Pionirjeve ekipe, ki so imeli v soboto in nedeljo nastop v hrvaško-slovenski ligi.

PIONIR v hrvaško-slovenski ligi

Kegljaška ekipa Pionirja se je z osmim mestom v republiški ligi uvrstila v tekmovanje najboljših ekip Hrvatske in Slovenije, ki nastopajo v hrvaško-slovenski ligi. Tu nastopa po osem ekip iz Slovenije, sedem iz Hrvatske in zastopnik Bosne, to je skupno šestnajst ekip.

Pionirjeva ekipa je v prvem kolu nastopila v Ljubljani, kjer se je srečala z ekipo Varteksa iz Varažдина. Lokomotivo z Reke in Slovenskim prvakom Triglavom iz Kranja. Pionir je najprej nastopil na kegljišču Gradisa, kjer je dosegel rezultat 4897 kegljev, kar je povpreček 816. Najboljša sta bila Hren z 862 in Mrzлак z 852 keglji. Sledijo Barbič 833, Legiša 822, Vesel 773 in Filipič 755. Ostale ekipe so na tem kegljišču dosegle naslednje rezultate: Lokomotiva je bila 6 kegljev prehitela Pionirja in dosegla 4903, Triglav je bil daleč najboljši s 5076, Varteks pa je dosegel 4966 kegljev.

V drugem nastopu pa je Pionir na šeststem kegljišču prehitel oba hrvaška predstavnika in podrl 4868 kegljev. Posamezniki pa so dosegli naslednje uspehe: Legiša 838, Hren 837, Mrzлак 833, Vesel 814, Barbič 782 in Romih 764.

Triglav je dosegel odlični rezultat 5259, Lokomotiva 4851, Varteks pa je popolnoma odpovedal in podrl 4784 kegljev.

ŠAHOVSKI BRZOTURNIR

Na rednem mesečnem brzoturnirju ŠD Novo mesto 7. marca je sodelovalo 15 šahistov. Presencenje je pripravil mladinec Mrvar, ki se je uvrstil na odlično 2. mesto. Vrstni red: Penko 13, Mrvar 11, Bartolj in Malnar 10,5, Kranjc 9,5, Ič, Gazvoda, Abramovič in Mamič 8,5, Adamič

in Judež 5,5, Tisu 5, Berger 4, Todič 2,5, Koboš 2.

Šahovsko prvenstvo ŠSD »Katja Rupena«

Zanimanje za šahovsko igro med pionirji na osnovni šoli v Novem mestu je zelo veliko. Šahovska sekcija pri SSD deluje redno enkrat tedensko in vključuje nad 20 pionirjev.

Poleg rednega študija šahovske teorije je sekcija izvedla tudi več tekmovanj: simultank, mesečne brzoturnirje in 10. marca prvenstvo SSD. Sodelovalo je 14 šahistov, prvih sedem je osvojil IV. kategorijo.

Vrstni red: Petelinkar 10,5, Gerdin, Sušteršič in Djurašević 10, Dvornik 9, Jeranič 8,5, Puš 7, Malus 6,5, Pečič in Abramovič 6, Prijatelj 3, Mohorič 2, Zupančič 1,5, Matko 1. I. P.

Z uživanjem mleka krepimo zdravje!

šću v Ljubljani. Mestno reprezentanco Crnomlja so branile sledeče igralke: Rajgelj, Furjan, Cokan, Weiss, Kvas, Bižal, Butala, Rožič, Zupančič. Po mnenju strokovnjakov je bila najboljša igralka na turnirju Zinka Weiss iz Crnomlja. V moštvo Partizana bo nastopila v spomladanskem delu igralca Sonja Cokan, ki je zelo nadarjena in bo močno okrepla vrsto Crnomljskega Partizana. M-K

Kegljavke za dan žena

Kot vsako leto je bilo v Kočevju že tradicionalno tekmovanje ženskih kegljaških ekip za dan žena. Tega tekmovanja se je kot lani tudi letos udeležila ženska ekipa Pionirja in dosegla drugo mesto. Zmagala je domača ekipa z rezultatom 1945, Pionir je dosegel 1883, Kočevje II pa 1750. Zanimiva je bila tudi borba med posameznicami. Najboljši rezultat je dosegla domačinka Serčerjeva (364), sledijo tri članice Pionirjeve ekipe, in sicer: Osolnik (343), Ponikvar (337) in Simc (334).

(en)

Uspehi in težave v Sevnici

Konec januarja je društvo pripravilo smučarske tekme (123 tekmovalcev), v februarju pa celovečerno telovadno skedemijo (104 nastopajoči). Med letom je pripravilo društvo tudi več stroških tekmovanj in 9 tekem v odbojki. Organiziralo je celodnevni izlet s kamioni v Kočevski rog na Bazo 20, k partizanski bolnici Jelendol in v druge pomembne kraje iz NOV. Poleti je poslalo na povabilo bratskega TVD Partizanovo mesto na skupno tekmovanje v Portorož 40 mladincev in vodnikov.

Vzporodno s tako obširnimi delom gredo tudi izdatki, katerih je bilo za 2.671.000 din. Če anuitele za najeta posojila znašajo 1.158.000. Sportnih in telovadnih rekvizitov je bilo lani nabavljenih za 447.000 din. Stroški tekem, tečajev, izletov in taborjenja so 168.500 din, ostalo so stroški za adaptacije v domu ter za vzdrževanje in oskrbovanje doma in pritlikli. Sredstva je pridobil Partizan od dohodkov kina, od prireditvev, članarine, najem-

nin in nekaj od dotacij. Višina najetega posojila znaša še 2.960.000 din. Zdj čaka odbor poleg skrbi za razširitev telesnovozgojne dejavnosti še: ureditev in oprema športnega igrišča pred domom, večja obnovitvena in vzdrževalna dela na domu in priprave za gradnjo športnega bazena.

Na občnem zboru so bile razdeljene zaslužnim vodnikom in nekaterim članom uprave 3 plakete zvezne uprave Partizana ter 6 plaket in 15 diplom okrajne zveze za telesno kulturo Novo mesto. Občni zbor je potekal v pravem delovnem vzdušju, po občnem zboru je bil prijeten družabni večer.

Marijivemu društvu želimo še mnogo lepih uspehov!

bm-

KEGLJAŠKI DVOBOJ STARIH PARTIZANOV

O napovedanem kegljaškem dvoboju starih partizanov iz Ljubljane in Crnomlja, ki naj bi se odigral v počastitev občinskega praznika Crnomelj na dvosteznem kegljišču v Kanizariji, je bilo že pisano v našem tedniku. Ker gre tu za redko športno tekmovanje med borci narodnoosvobodilne borbe, je prav, da o tem športnem dogodku poročamo podrobneje.

Cim je bilo dokončno dogovorjeno gostovanje ljubljanske kegljaške kluba »Hostar«, katerega člani so izključno samo stari borci iz NOB, so se začeli v Crnomlju pripravljati za nastop z vsro resnostjo. Čeprav je preostajalo do napovedanega dne le nekaj dni in v Crnomlju ni kegljaškega kluba starih partizanov, so se za nastop začeli pripravljati še z večjo voljo in prizadevnostjo. Najprej so sestavili širši izbor vseh kandidatov, ki naj bi prišli v poštev pri sestavi desetčlanske ekipe, po trodnevem treningu na kanizarskem kegljišču pa so izbrali desetorico najboljših.

Tudi kanizarska Svoboda kot pobudnik tega tekmovanja je poskrbela, da je bilo do 23. februarja, vse pripravljeno. Uredili in popravili so kegljaški stezi ter poskrbeli za ostalo.

V soboto zvečer je bil prostor za gledalce na kegljišču

že mnogo pred začetkom zaseden. Se več Takega obiska ne pomnijo, odkar obstoji kegljišče. Med gledalci ni bilo opaziti samo stalnih kegljaških simpatizerjev, videti je bilo tudi mnogo starih borcev, ostalih športnikov in mladine. Če si prislunhli njihovim pogovorom, si slisali: napovedi o zmagi, kako bo uspešen legendarni Daki, ki je vzbujal posebno zanimanje med navzočimi, zlasti med mladino. Skratka, vse kegljišče je bilo v nestrpnem pričakovanju.

Sodnik Vrščaj je naznanil otvoritev tekmovanja. Ko sta se nato obe ekipi postrojili, vsaka na eni kegljaški stezi, je kegljišče utihnilo, kajti vsi navzoči so se zavedali, da danes ne gre za navadno kegljanje, pač pa za športno srečanje starih borcev iz slavnih dni naše revolucije. Začeli so pozdravnimi nagovori. Najprej sta inž. Rozman in Hudejša, kot predsednik in tajnik kanizarske Svobode pozdravila obe partizanski kegljaški ekipi. V imenu Kanizarčanov sta jima podarila šopke svežih nageljnov, zaželela najboljše športne uspehe, nazor je predsednik društva izročil vodji ekipe iz Ljubljane v začetni lučaj kegljaško kroglo, ki jo je pred leti kanizarska ekipa osvojila na tekmovanju v Žužemberku. Temu pozdravu je sledil še pozdravni nagovor in dobro-

došlica tov. Zuniča, kapetana crnomljske ekipe. Po obeh pozdravih se je zahvalil v imenu Ljubljancanov njihov kapetan moštva. Med ostalim je povedal, da so vesel, ker so zopet v Beli krajini, kjer so partizanili, ter izrazil željo, da bi takta tekmovanja postala v bodoče tradicionalna spomin na partizansko borbo in tovarništvo. Nato je predstavil navzočim ljubljansko kegljaško ekipo. Za Ljubljano so nastopili: Stane Semlič-Daki, Ivo Starin-Venček, Savo Vilhar-Silne, Feliks Karimik-Pele, Albin Andoljšek-Bine, Stane Vrščaj-Nace, Jože Minar-Ciril, Viktor Bernič-Viki, Ivan Perlež-Miljan in Franc Smrke-Još. Posebnost v ljubljanskem sestavu so bili sami borci iz 1941. leta.

Sledila je izmenjava spominskih daril in športni pozdrav. Ves pozdravni del pa je bil mnogo bolj svečan, mnogo veličastnejši, kot ga je lahko opisati. Se dolgo ne bo šel v pozabo trenutek, ko so med pozdravnimi nagovori zunaj kegljišča odjeknile partizanske salve. Pod vodstvom starega tomsičevca Jožeta Maceleta so kanizarski strelici izvedli pravi bojni metez in s strelji iz pušk in številnimi detonacijami presenetili vse navzoče ter pripomogli, da je bilo slavnje še toliko bolj pristrčno, res partizansko.

Potem se je začelo tekmovanje. Ze po prvih lučajih sta prenehali slavnostno vzdušje in zadržanost gledalcev in že po prvih rošadah kegljev je bilo slisati burno navijanje, zdaj za ene, zdaj za druge. Predvsem pa je veljalo bodrenje domačinom, ki so imeli v začetku očitno tremo. Po skoraj dveh urah je zmagala ljubljanska ekipa z razliko 16 kegljev.

Ljubljani: skupaj 332 kegljev. Posamezniki: Perlež 43, Vilhar 41, Starin 41, Karimik 35, Andoljšek 34, Daki 29, Smrke 29, Minar 22, Vrščaj 22 in Bernič 18.

Crnomelj: skupaj 316 kegljev. Posamezniki: Janez Zunič 43, Ivo Glazer 37, Franc Kocjan 36, Karel Zupančič 35, Stane Gregorič 32, Bojan Fabjan 32, Tone Malerič 30, Polde Stariha 23, Polde Jelencič 21 in Janko Weiss 20.

Po tekmovanju je bil v prostori hotela Lahinja tovariški partizanski pomenek.

Prireditvev je kljub vsemu uspeša, saj je zbudila poleg nekdanjega tovarništva še vrsto koristnih pomenkov in nasvetov. Ko so stari partizani razhajali, je bilo v vseh le ona želja: čimveč in še tesnejših stikov ne samo na športnih področjih, temveč tudi v ostalih dejavnostih.

-ko

Takole je skakal na zadnjih občinskih smučarskih tekmah v Krškem Franc Ambrožič, državni prvak v klasični kombinaciji za 1963 (Foto R. Riedl)

ZIMSKI ŠPORT V ČRNOMLJU

V čast občinskega praznika Crnomelj je crnomljski Partizan organiziral 17. II. tekme v sankanju, slalomu in smuku. Udeležba je bila zelo velika, saj je v sankanju nastopilo kar 107 tekmovalcev, in sicer 68 moških in 39 žensk, v slalomu in smuku pa 41 tekmovalcev. Proga za sankalce je bila v Crnomlju na Gričku, za smuk in slalom pa v gozdu »Sebastjans«.

Rezultati:
Sankanje — ženske: 1. Nada Zigič 0:40; 2.—3. Lidija Alijevič 0:45; 2.—3. Tanja Gregorič 0:45.
Moški: 1. Janez Škof 0:37; 2. Damjan Zupančič 0:38; 3. Dušan Miler 0:40.

Dvojlce — ženske: 1. Fortun — Benčič 0:38; 2.—3. Zigič — Božič 0:40; 2.—3. Carapović I — II 0:40.
Moški: 1.—4. M. Kobe — Brus 0:25; 1.—4. V. Kobe — Novak 0:35; 1.—4. Sodek — Vidic 0:35; 1.—4. Saje — Piculin 0:35.

Smučanje — slalom: 1. Marjan Vitkovič 22:0; 2. Marjan Malerič 22:30; 3. Janez Weiss 24:10.
Smuki: 1. Stane Hutar 15:00; 2. Franc Malerič 16:10; 3. Vilko Ovčinek 16:11.

Skupaj — kombinacija: 1. Marjan Vitkovič 39:30; 2. Marjan Malerič 41:00; 3. Stane Hutar 43:20.

V odbojki: PARTIZAN

V okviru športnih prireditvev je TVD Partizan organiziral turnir v odbojki. Udeležili so se ga TVD Partizan, Mladost, Belsad in JLA. Zmagal je Partizan Crnomelj, ki ni izgubil nobene tekme. Partizan je s tem osvojil že sedmič prvo mesto v tem tekmovanju.

ROKOMETAŠICE tretje v LRS

21. februarja je bil v Ljubljani rokometni turnir mestnih reprezentanc Slovenije. Mestna reprezentanca Crnomlja je nastopila kot kompletna ekipa Partizana Crnomelj. Prvo mesto je osvojila reprezentanca Ljubljane, drugo Kopec, tretje Crnomelj. Z malo več sreče bi bile lahko Crnomalke druge, saj so s Koprom izgubile samo 4:3. Največjo zmago na turnirju je dosegla ekipa Crnomlja proti Idriji s 7:1. Ta turnir se je odigral na Gospodarskem razstavi-

Prijateljsko telovadno srečanje Bežigrad — Novo mesto

Novomeški telovadci imajo zelo tesne stike s karlovcimi telovadci, letos pa so navezali prijateljstvo tudi z bežigradskimi. V nedeljo so se srečali v Novem mestu na prvem prijateljskem tekmovanju med moštvenimi prireditvev je bila namestila soljarjem, ki so napolnili dvoranina kina Krike.

Za bežigradske tekmovalce movala prvič, vendar so kljub temu izvajali vaje solidno. Vodili jih je njihov trener Stane Deržanc, vsestranski vrhunski športnik, ki bo letos slavil 70-letnico. Med drugim je bil trikrat jugoslovanski prvak v gimnastiki, leta 1922 je osvojil prvo mesto na svetu v kroglju (vajanju) in plavanju.

Amaterdamsko je osvojil dve bronasti kolajni v telovadbi. Zanj je mednarodni in olimpijski sodnik. Med tekmovalci je kljub intenzivnemu znanstvenemu delu še najde čas za aktivno telovadbo.

Tekmovalci so samo na treh tednih, ker je oder premajhen v preskoči, kroglju pa se ne daje montirati. Sodila sta Oskar Lavrač iz Ljubljane in Viktor Porenta iz Novega

mesta. Prva disciplina je bil konj z ročaji. Na tem orodju so zmagali gostje. Najboljši je bil Jule Kačič (9). Ivanovič in Pavlin iz Novega mesta sta se z oceno 8,7 plasirala šele na tretje, oziroma četrto mesto.

Na bradlji so zmagali domačini za 0,5 točke, tako, da so po dveh orodjih vodili. Najboljši je bil Ivanovič (8,8), drugi pa Kačič iz Ljubljane (8,6).

Tretja disciplina je bil drog. Nasim tekmovalcem se je poznalo, da na tem orodju mnogo prenašo trenirajo, zato so zmagali gostje kar za 3,9 točke. Dvoboj se je zaključil z zmago gostov, ki so zbrali 108,7 točke, domači telovadci pa 103.

Po tekmovanju so tekmovalci pokazali še nekaj težjih elementov iz akrobacije. Bežigradčani so na koncu izrazili željo, naj bi bilo ponovno srečanje v obveznih vajah pred republiškim tekmami v Ljubljani.

Končni vrstni red: 1. Jule Kačič 23,3 točke, 2. dr. inž. Jože Pahor 27,4, (oba Bežigrad); 3. Milan Petelin 26,6, 4. Rade Ivanovič 26,7 (oba Novo mesto); 5. Huget Zyh (Bežigrad) 26,1; 6. Tine Pavlin (Novo mesto) 25,8 itd.

Marjeta Potrč

